

П. Г. УДЖАУС

ОБОДАЧНИЯТ ДУХ

ДЖИЙВС И

▲
лея Далия
и Бърти В

▼
● КРОНОС ●

П. Г. Удхаус

Джийвс и феодалният дух

1

Лежах си във ваната, сапунисвах замислено крака си и се разпявах, ако не ме лъже паметта с „Бледите ръце, които обичах край Шалимар“. Да кажа, че се чувствах в прекрасно разположение на духа, би било груба лъжа по отношение на читателите ми. Вечерта, която ме очакваше, обещаваше да бъде една от онези лепкави вечери, не вещаещи нищо добро за зверовете и хората. Бях получил писмо от леля ми Далия, пратено от резиденцията ѝ в Бринкли Корт в Устършир. Та тя ме молеше като лична услуга да изведе някакви нейни познати на вечеря – двойка с фамилията Тротър.

Те били, според думите ѝ, досадници от първа класа и щели да ме отегчат безумно, но било страшно наложително да им приложим малко четки, защото скъпата ми леля Далия била в средата на много сложна бизнес-сделка с мъжката половина от композицията, а в такива моменти и най-малката помощ можела да се окаже полезна. „Не ме разочаровай, мой прелестен, миличък Бърти“, завършваше писмото ѝ с нотка на трогателен призив.

Тази Далия е моята добричка и достойна леличка, която не бива да бъркате с леля ми Агата. Последната умъртвява плъхове със зъби и разкъсва безмилостно малките си. Затова щом леля ми Далия ми каже: „Не ме разочаровай“, аз не я разочаровам. Но, както вече казах, по никакъв начин не жадувах за предстоящия гуляй.

На всичко отгоре това се случваше в момент, в който бях сломен от обстоятелството, че през последните две-три седмици Джийвс липсваше от родния дом, подмамен от задължителния си летен отпуск. Неизменно всяка година в началото на юли той нарамва куп сечива, лентяя му с лентяй, и се отправя към Богнър Риджис. Там си лови скариди на воля и ме оставя в положението на ония поети, дето ви карат да изчитате задължително в училище. Тези люде непрекъснато се жалват, че газелата им се изгубила или нещо от този род. А без незаменимата личност, каквато всъщност бе Джийвс, Бъртрам Устър се превръща в смътна сянка на собственото си „аз“ и не е в състояние да се справи с някакви си смотани Тротъровци.

Унесен в подобни мрачни мисли и зает с една от любимите ми академични дейности – излъскването на левия си лакът под звуците на „Ай, сладко тайнство на живота“, изведнъж бленуването ми бе прекъснато от

прошумоляването на тихи стъпки в спалнята. Изправих се пъргава като новобранец на пост. Бях обзет от трескава възбуда, адреналинът ми се раздвижи бясно, а пияната замръзна по ръцете ми. Ако в спалните ми покои се подвизаваха безшумни нозе, това за мен значеше единствено, че стожерът на дома се е завърнал от ваканцията си, несъмнено загорял и в отлична форма. Освен ако някой крадец не бе решил да намине насам.

Дискретно покашляне ме осведоми, че бях съобразил правилно ситуацията, но все пак реших да се уверя напълно.

– Ти ли си, Джийвс? – извисих глас.

– Да, сър – осведоми ме той.

– Завърна се у дома значи.

– Да, сър.

– Добре дошъл в 3 А Луксозни апартаменти Бринкли, Лондон, Запад 1 – приветствах го, чувствайки се като овчарят, когато някое залута-ло се овне доприпка обратно при стадото. – Добре ли изкара?

– Възможно най-приятно, благодаря ви, сър.

– Трябва да ми разкажеш всичко от игла до конец – предложих аз.

– Естествено, сър. Когато ви е удобно.

– Обзалагам се, че ще ме заплениш с разказа си. Какво вършиш там? – полюбопитствах.

– Току-що пристигна писмо за вас, сър. Тъкмо го поставях върху тоалетната ви масичка. У дома ли ще вечеряте, сър?

– Не, навън, да го вземат дяволите! Леля Далия ми уредила среща с два спаружени резена сирене. Затова, ако ти се иска да посетиш клуба си, чувствай се свободен като волна птичка в небесата.

И друг път в своите мемоари съм отбелязвал факта, че Джийвс се числи към един доста изтънчен клуб за икономисти и камериери. Нарича се „Ганимед Младши“ и е разположен някъде по Кързън Стрийт. Знаех си, че след отсъствието си от метрополията, ще изгаря от нетърпение да полети натам и да се поразтуши с момчетата, да възобнови старите си връзки и въобще всичко останало в тоя дух. Когато аз самият отсъствам седмица-две, първата ми работа винаги е да хукна към Търтеите.

– Представям си какво бляскаво и разтърсващо посрещане ще ти окажат там – прочувствени песни и лудо ча-ча – рекох. – Да не би да ми се чу да казваш, че е дошло писмо за мен?

– Да, сър. Преди броени минути бе донесено от специален куриер.

– Важно ли е, как ти се вижда?

– Можем само да гадаем, сър.

– Я по-добре вземи го отвори и прочети съдържанието.

– Много добре, сър.

Времетраенето на последвалата сценична пауза бе около минута и половина, като в този интервал лирата ми, настроена в миньорните тонове поради гореспоменатото предстоящо събитие, отдаде значимото на „Изтъркаляйте бурето“, „Любя една девойка“ и „Всеки ден ти нося теменужки“ в посочения ред. След известно време гласът на Джийвс долетя през дървената врата.

– Писмото е с внушителна дължина, сър. Може би ще предпочетете да ви предам същината му? – предложи той и аз с готовност се съгласих.

– Точно така, Джийвс. Премини направо към края.

– Написано е от Пърси Гориндж, сър. Пропускайки незначителните подробности и концентрирайки се върху същественото, господин Гориндж изразява желание да вземе хиляда лири назаем от вас.

Стреснах се толкова силно, че сапунът се изстреля от ръката ми като тапа от бутилка шампанско и се приземи с глухо тупване на изтривалката. Без задължителното предварително подготвяне на почвата, което да омекоти удара, думите на Джийвс тутакси ме извадиха от равновесие. Не се случва често човек да се сблъска с врънкане за пари в такъв внушителен мащаб. Обичайната тарифа се движеше около петачка до идущата сряда.

– Каза... какво, Джийвс? Хиляда лири? – недоумявах аз.

– Но кой е този дяволски образ? Не познавам никакви Горинджисовци.

– От посланието му подразбирам, че не сте се срещали с джентълмена, сър. Но той споменава, че е заварен син на господин Л. Дж. Тротър, с когото явно госпожа Травърс се познава.

Кимнах. Не че това помогна особено на процеса на общуване, тъй като събеседникът ми не можеше да ме види.

– Да, тук вече е стъпил на здрава почва – признах. – Леля Далия наистина познава Тротър. Той е типът, когото ще трябва да угоявам тази вечер. Дотук добре. Но умът ми не побира как обстоятелството, че се пада заварен син на Тротър, дава правото на този Гориндж да смята, че може да се гушне в скута ми и да се подкрепи със съдържанието на портфейла ми. Имам предвид, че все пак това не е случай, в който важи формулата „Всеки твой заварен син, Л. Дж. Тротър, от днес нататък е и мой“. По дяволите, Джийвс, остави ли се човек веднъж да го разчувстват тия заварени синове... къде ще му излезе краят? В семейните среди мълниеносно ще се разчуе, че си щедър доставчик и докато се усетиш – вече се стичат на талази сестрите, братовчедките, стринките,

племенниците, шуреите, шуренайките и чичовците, за да настояват за своя дял. Неколцина от тях могат дори да пострадат при блъсканицата. Джийвс, жилището ми ще се обърне на кланица.

– Има много истина във вашите думи, сър, но изглежда че не става въпрос толкова за заем, колкото за инвестиция. Той желае да ви предостави възможността да спомоществувателствате продукцията, която представлява драматизация на романа на лейди Флорънс Крей „Пръски от вълни“.

– О, така ли? Сега вече започвам да схващам тънката му мисъл.

Споменатата Флорънс Крей ми се пада нещо като доведена братовчедка или братовчедка по сватовство – не съм много сигурен в терминологията. Тя е дъщеря на Лорд Уърпълсдън, а дъртакът Уърпълсдън в момент на временно умопомрачение наскоро се ожени за леля ми Агата en secondes nocces, както струва ми се е изразът. Тя спада към момичетата свръхинтелектуалки и мозъчният ѝ пъпеш е нафрашкан до критичната точка на пръсване с онези мънички и щъкащи сиви клетчици. Преди около година, вероятно защото бе озарена от небесните пламъци на вдъхновението, но много по-вероятно, за да се занимае с нещо отвличащо вниманието ѝ от леля Агата, тя написа въпросния роман. Той спечели пламенното одобрение на интелигенцията, която открай време примира за най-кошмарната бълвоч.

– Джийвс, ти прочете ли „Пръски от вълни“? – заинтересувах се и внимателно вдигнах сапуна от земята.

– Прегледах я набързо, сър.

– И какво ти е мнението? Хайде, Джийвс, няма какво да се смущаваш. Думичката май започва със „с“ и продължава с „капене“.

– Е, сър, лично аз не бих стигнал чак дотам, та да я определя с прилагателното, което предполагам имате предвид. Но ми се стори, че е някъде незряло произведение, на което му липсва задълбочено смислово съдържание. Моите лични предпочитания клонят повече към Достоевски и другите велики руснаци. Въпреки това, сюжетът не е съвсем лишен от занимателност и е твърде възможно да допадне на публиката, посещаваща столичните театри.

Поразмислих се. Мъчех се да се сетя за нещо, ама то все ми се изплъзваше. Най-после обаче го налучках.

– Но ето какво ме озадачава – рекох. – Ясно си спомням как леля Далия ми каза, че Флорънс споменала пред нея, че някакъв образец взел пиесата и искал да я поставя на сцена. Помня как реагирах. Точните ми думи бяха: „Клетият заблуден човечец“. Добре, но ако това е тъй, защо

тогава този Пърси се завира в мелето и ръга най-некултурно хората в ребрата? И за какво са му притрябвали тези хиляда лири? Намирисва ми на мътни води, Джийвс.

– Обяснението се съдържа в писмото на джентълмена, сър. Изглежда един от синдикатите, който щял да финансира начинанието и обещал въпросната сума, се е оказал неспособен да изпълни поетото задължение. Това, доколкото ми е известно, често се случва в света на театъра.

Отново потънах в размишления и оставих гъбата нежно да се плъзга по тялото ми. Неочаквано изникна и друга въпросителна.

– Но защо тогава Флорънс не е казала на Пърси да иде да потропа по портфейла на Стилтън Чийзрайт? След като все пак е сгодена за него, искам да кажа. Всеки би счел, че след като със Стилтън ги спояват нежните окови на любовта, върху него трябва да падне избора за благородното дело.

– Може би господин Чийзрайт няма на разположение хиляда лири, сър – предположи Джийвс.

– Вярно. Виждам накъде биеш. Искаш да намекнеш, че аз имам, нали?

– Именно, сър.

Положението донякъде се изясни. Сега, знаейки фактите, можех да прозра, че Пърси бе действал, уповавайки се на логични и изпитани принципи. Щом се стремиш да събереш хиляда лири, първото задължително условие, разбира се, е да се обърнеш към някого, който притежава хиляда лири, а несъмнено той се бе осведомил чрез Флорънс, че при мен от необходимия му артикул има задоволителна наличност и дори залежава. Но бе сгрешил фатално, подвеждайки се от предположението, че съм кралят на баламите и любимото ми занимание е да пръскам огромни суми все едно са трошички за птичета по щяло и нещяло.

– Ти би ли финансирал пиеса, Джийвс? – попитах и всеки слушател би доловил философска нотка в гласа ми.

– Не, сър – отвърна без да се замисли той.

– Нито пък аз. Мисля си да му отговоря с твърдо *nolle prosequi*¹ и да оставя парите да си почиват в стария дъбов скрин. Ти как смяташ?

– Определено бих ви препоръчал този подход, сър.

– Чудесно. Нека тогава Пърси да гони вятъра. И да се спасява както може. А сега да минем към по-спешен проблем. Докато се обличам, ще ми забъркаш ли един от подкрепителните си коктейли?

---

1. *Nolle prosequi* – юр., лат., отказване от иск, бел.пр.

– Естествено, сър. Мартини или някой от моите специалитети?

– Второто, Джийвс.

Заявих го с абсолютно непоколебим глас. Не само фактът, че ми предстоеше вечер с два екземпляра, които леля Далия – а тя винаги е умела да преценява хората – бе описала като досадници, повлия на това мое решение. Чувствах нуждата от подсилващо питие и поради друга една причина.

Последните няколко дни, в които очаквах Джийвс да се завърне всеки момент, отвътре ме ядеше притеснението, че щом настъпеше моментът да се изправим лице в лице, щях да имам нужда от ободряваща глътка, която да ме насърчи за онова, което неминуемо щеше да се окаже изтощителен и тежък сблъсък. Последният изискваше да се запаса с цялата си налична твърдост и воля за победа.

Защото сами знаете как е, когато двама силни мъже съжителстват в непосредствена близост, ако думата, която търся, е точна. Появяват се разногласия. Могъщата воля на единия ожесточено си противоборства с тази на другия. Ябълката на раздора се търкулва и започва да подскача от ръце в ръце. Никой не бе по-наясно от мен относно факта, че точно една такава ябълка ще направи дебюта си в момента, в който изплувам в полезрението на Джийвс. Затова усещах, че едно голо мартини, въпреки безчетните му достойнства, няма да ме зареди с достатъчно енергия за изпитанието, което ме очакваше.

Атмосферата, която витаеше около мен, докато изсушавах и обличах кръшната си снага, бе откровено тревожна. Вероятно ще бъде пресилено ако кажа, че когато четвърт час по-късно влязох във всекидневната, треперех от глава до пети, но безспорно едва удържах юздите на свръхизострената си напрегнатост. Щом Джийвс влезе с шейкъра, връхлетях върху му като тюлен, хвърлящ се след огризка от риба, и гаврътнах на един дъх чашката, едва поемайки си дъх и смотолеваяйки: „Ха, наздравичка!“.

Ефектът бе магически. Тревожните томления ме напуснаха и бяха заместени от тихото усещане за мощ. За да го опиша по-точно, трябва да прибегна до помощта на алегорията: и така, докато огънят танцуваше по вените ми, плахият фавн Устър се преобрази светкавично в Устър с желязната воля; Устър, готов на всичко. Никога не съм успявал да установя какво слага Джийвс в тези свои специалитети, но тяхната мобилизираща сила е свръхестествена. Те разбудят спящия тигър и в най-свенливия кротушко. А за да ви дам възможно най-ясна представа за силата на въздействието им, ще ви призная, че веднъж, след едно такова

ободрително, тропнах по масата с железен юмрук и заповядах на леля ми Агата да престане да дрънка глупостите си. Дори не съм сигурен дали не казах „проклетите глупости“.

– Коктейлът ти отново е самото съвършенство, Джийвс – казах и повторно напълних чашата си. – Седмиците в компанията на скаридите не са лишили ръката ти от изкусните й умения.

Той не отговори. Изворът на красноречието му изглежда временно бе пресъхнал. Съзрях, както бях и предвидил, че ще стане, как взорът му е вперен в горните склонове на устата ми. Беше студен, гнуслив поглед – двойник на взора, който придирчивият гладник, не изпитващ влечение към гъсениците, отправя към диплещото се в салатата му животинче. Стана ми ясно, че сблъсъкът на воли, за който събирах сили дотогава, се канеше да надигне застрашително глава.

Заговорих любезно, но твърдо. В подобни ситуации нищо не дава по-благоприятни резултати от любезната категоричност, а благодарение на погълнатия животоспасяващ коктейл бях способен да блесна с желязната си учтивост в целия й наличен капацитет. Във всекидневната няма огледало, но ако имаше, и ако бях уловил отражението си в него, не се и съмнявам, че щях да видя гледка, силно напомняща високомерен сеньор от стария режим, който тъкмо възнамерява да разясни на домашната прислуга точно до къде се простират правата й.

– Изглежда нещо силно прикова вниманието ти, Джийвс? Да не би да съм си изцапал носа?

Отношението му се задържа в ледените градуси. Има моменти, когато видът на Джийвс е досущ като на взискателна гувернантка. Настоящият принадлежеше към тях.

– Не, сър. Петното е на горната ви устна. Едно тъмно леке, като от лютивя супа с червен пипер.

Кимнах небрежно с глава.

– А, да – рекох. – Мустакът ми. Нали за него загатваш? Пуснах си го, докато ти отсъстваше. Доста е кокетен, не смяташ ли?

– Не, сър, не смятам.

Навлажних устните си със специалитета, продължавайки да преливам от любезност. Чувствах се силен и властен.

– Не ти ли допада?

– Не, сър.

– И не ти се струва, че ми придава по-особено очарование? Тъ-ъ-ъ... как да го определя? Нещо като достолепие и елегантност?

– Не, сър.

– Ти ме наскърбяваш и разочароваш, Джийвс – заявих, отпивайки няколко глътки, като направо се разтапах от любезност през цялото време. – Бих разбрал неодобрението ти, ако предметът на дискусиата бе нещо рунтаво и зализано по краищата като на някой старши сержант. Но това тук е просто фината лентичка от растителност, благодарение на която Дейвид Нивън² с години вече жъне оваците на милиони. Когато гледаш Дейвид Нивън на екрана не се гърчиш от ужас, нали?

– Не, сър. На господин Нивън мустакът много му отива.

– А на мен не, така ли?

– Да, сър.

Ето в такива моменти човек осъзнава, че единственият подход, който му остава да приложи, ако държи да запази себеуважението си, е да развърти кадифената ръка в желязна ръкавица или по-скоро обратното. Проявената слабост в подобни минути се оказва фатална.

Искам просто да изтъкна, че си има граници, при това строго очертани, а усещам, че тия граници Джийвс ги бе подминал с около миля и четвърт. Безпрекословно уважавам преценката на Джийвс по отношение на чорапите, обувките, ризите, шапките и вратовръзките, но проклет да бях, ако му се оставех да ми се наложи и да редактира Устъровото лице. Допих коктейла си и заговорих с тих, равен глас:

– Съжалявам, Джийвс. Надявах се да получа от теб нужното разбиране и сътрудничество, но след като ти е непосилно да проявиш съпричастие и сътрудничество, тъй да бъде. Каквито и да са последиците, обаче, аз ще поддържам статуквото. Подложих се на значителни затруднения и терзания, докато го отгледам тоя мустак, и не възнамерявам да го посичам, само защото определени предубедени личности, чиито имена не ще назова поради ред причини, не са способни да разпознаят красивото, когато то ще им избоде очите. *J'y suis, j'y reste*³, Джийвс – завърших словото си с малко парижка духовитост.

Е, след тази великолепна демонстрация на решимост от моя страна, предполагам, че на бедния човечец не му оставаше нищо друго освен да измънка: „Много добре, сър“ или нещо от сорта. Но се случи тъй, че не му стигна времето да изрече дори и това, понеже последната дума тъкмо се отронваше от устните ми, когато звънецът на входната врата напомни

---

2. Дейвид Нивън – известен актьор през 30-те години, работил за „Метро Голдуин Майер“. През 1959 г. е получил „Златен глобус“ за ролята си във филма „Мостът на река Клай“, бел.пр.

3. „Тук съм и тук ще остана“ (фр.) – думи на френския маршал Макмахон, изречени, когато искат от него да напусне обсадения Малакоф Тауър през 1855 г., бел.пр.

за себе си. Джийвс се изнесе от стаята и след броени секунди отново доплава.

– Господин Чийзрайт – оповести той.

В този миг в тежък тръс нахлуха масивните форми на птицата, за която той спомена. Новодошлият бе последният човек, когото очаквах да видя, и ако трябва да съм откровен докрай, почти последният, когото желях да гледам насреща си.

2

Не зная дали някога сте изпитвали същото, но лично аз винаги съм откривал, че самото присъствие на определени люде ме кара да се чувствам неловко, с неистови напъни да произвеждам нервен смях, непрекъснато да оправям вратовръзката си и от притеснение да се чудя къде да дяна нозете си. Сър Родърик Глосъп – видният доктор на всички откачалки, бе един от тях, докато по случайно стечение на обстоятелствата не успях да проникна през смразяващия екстериор и да създам по-благата и нежна страна от природата му. Друг от тази колекция е точно този Дж. Д'Арси Чийзрайт, или казано по друг начин – Стилтън. Ако сварите Бъртрам Устър изправен срещу него насаме, няма да го улучите в най-зашеметяващото му проявление.

Отчитайки, че двамата с него се знаем, както се казва, откакто се помним, понеже делеяхме негодите на школото и в Итън, и в Оксфорд, би трябвало да сме, струва ми се, като Дамон⁴ и как му беше името на другия. Но ние не бяхме. Никак даже. Обикновено в разговори го упоменавам като „онова говедео Стилтън“. Той пък на свой ред, както са ме информирали проверени и сигурни източници, не си прави труда да скрива удивлението си, че продължавам да съм от по-слънчевата страна на стените на институцията за олигофрени или друго сходно заведение. Щом се срещнем, наоколо неизбежно витае известна скованост, или както Джийвс би го нарекъл „несвършено сливане на душите“.

Една от причините за това, струва ми се, е че Стилтън преди беше полицаи. Той се зачисли към полицията веднага щом изкласи от Оксфорд с мечтата да се издигне до върховете и стабилните постове в Скотланд Ярд. Нещо, което откривате, че масово се практикува от познатите ви в днешно време. Вярно, Стилтън сдаде палката и свирката си не много дълго след това, защото чичо му настояваше да поеме по друг път в живота. Но тия ченгета, дори когато са вече напуснали, никога не се отърсват от маниера си – „Къде беше през нощта на петнадесети юни?“, ще те попита уж между другото, а очите и ушите му ей такива. Затова

---

4. Дамон и Питий – философи, живели по времето на сиракузкия тиранин Дионисий Младия. Питий бил осъден на смърт, но поискал отсрочка, за да отиде до родното си място. Дамон му станал поръчител, но Питий закъснял и Дамон бил отведен, за да бъде съсечен. В последния миг Питий пристигнал запъхтян. Тиранинът се трогнал от вярното им приятелство и помилвал Питий, бел.пр.

той рядко пропуска, когато пътеките ни случайно се засекаат, да не ме накара да се чувствам като някой плъх от подземния престъпен свят, задържан за разпит на основание скорошна ненадейна полицейска проверка.

Добавете и довода, че чичо му си вади хляба като съдия в едно от полицейските съдилища в Лондон, и ще разберете защо се старая да го избягвам, доколкото ми е възможно, и горещо копнея да е в друга компания. Всяко същество със здрав разум потръпва при мисълта, че могат да го затворят натясно с бивш копой, в чиито жили тече съдийска кръв.

Недоумявах с каква цел Стилтън нарушава усамотението ми по такъв безцеремонен начин. Друга подробност, която ме озадачаваше, бе въпросът защо веднъж нарушил спокойствието ми, стоеше и се взираше в мен сурово и някак твърде критично. Сякаш съзерцаването на моя образ го бе разтърсило из основи и бе осквернило най-възвишените му чувства. Със същия успех можех да бъда някоя отрепка, която Стилтън бе сгасил в момент на пробутване на две-три унции кокаин на друга отрепка.

– Хей! – избумтя той.

Това само по себе си би трябвало да подсказва на някой интелигентен зрител, ако имаше такъв, че гостът ми е прекарал известно време в редовете на полицията. Едно от първите неща, на които учат новобранците там, е да прогърмяват това отвратително „Хей!“.

– Тъй си и мислех – продължи той, свъсил вежди. – Наливаш се с коктейли, тъй значи?

При нормални условия след тази реплика несъмнено щях да се изсмея нервно, да опипам вратовръзката си и да попристъпя смутено от крак на крак. Обаче с два от специалните коктейла на Джийвс, вече разграждащи се сред стомашните ми сокове, но все още упражняващи върху духа ми мощната си омая, не само че запазих неустрашимостта си, но и го клъвнах с неподозирана язвителност. С една дума го поставих на място.

– Трудно ми е да проследя мисълта ви, полицай – отговорих невъзмутимо. – Поправете ме, ако греша, но струва ми се, това е часът, когато за един английски джентълмен е съвсем обичайно да се освежи с малко питие. Ще ми правите ли компания?

Устата му се присви. Гледката бе крайно неприятна. Тези ченгета са достатъчно противни, даже когато си държат устните в статукво.

– Не, няма – отвърна той троснато и свадливо. – Аз не смятам да троя организма си. Толкова ли нехаеш за вредите, които причиняват

тези боклуци на очите и самообладанието ти? Как очакваш да постигнеш точни попадения, след като упорито продължаваш да притъпяваш реакциите си с алкохол? Това си е направо грехота!

Сега вече ми светна. Той се горещеше така заради състезанието по мятане на стрелички.

Годишното мятане на стрелички е едно от знаменателните събития в живота на Клуба на Търтеите. То с неизменен успех разбужда спортните инстинкти на членовете и ги принуждава да се стичат на гъсти тълпи, за да закупуват билети – по десет шилинга парчето. В резултат сумата във фонда винаги е колосална. Този път името ми бе изтеглено от Стилтън и тъй като Хоръс Пендълбъри-Девънпорт, миналогодишният победител, взе, че се ожени и по настояване на жена си се отказа от членството си, масово се предвиждаше, че този път победата ще грабна аз – миналогодишният подгласник. „Устър – разнасяше се от уста на уста – е най-смъртоносният снайпер. Да знаете само как мята стрелите!“

Затова бе естествено Стилтън да сметне, че за да върви всичко по мед и масло и да обере чрез мен джакпота от петдесет и шест лири и десет шилинга, мисията на живота му е да се потруди да се задържа на върха на формата си. Откак бе погледнал билета си, установявайки, че върху него е изписано името „Устър“, и бе узнал, че съм най-новият фаворит на турнира, отношението му към моята персона прие други форми. То наподобяваше онова на служител в изправителен дом, комуто са наредили да държи под око по-опасен от обичайното предприемчив малолетен нарушител. Та Стилтън започна изневиделица да изниква до мен в клуба, настъргено да души чашата ми и да ми отправя назидателни погледи, съчетани със свистящо поемане на въздух. И ето че сега вършеше същото в собствения ми дом. Да бяха рекли да ме натикат в юношеското костюмче, да ми пуснат къдрици и да поставят гувернантка със зорък поглед неотлъчно да бди и наблюдава като сатанински ястреб всяко мое действие, пак нямаше да се чувствам толкова зле.

Тъкмо се канех да му поясня колко силно ненавиждам да ме следи по този начин, когато той продължи:

– Дойдох, за да поговоря сериозно с теб, Устър – рече и се замръщи възможно най-отблъскващо. – Потресен съм от немарливото, лекомислено отношение, което проявяваш към състезанието по мятане на стрелички. Явно не си се погрижил да вземеш дори най-елементарните предпазни мерки, за да си осигуриш победа на славния ден. Пак повтаряш старата си песен. Прекалена самоувереност. Всичките ония тъпащи ти наливат в главата, че няма начин да не спечелиш, а ти попиваш

приказките им като дяволските си коктейли. Добре, обаче аз ти заявявам, че си живуркаш в мехур, който скоро ще се спарска с гръм и трясък. Днес следобед се отбих в Търтеите. Фреди Уиджън се упражняваше на мишената и слага всички зрители с изпълнение, от което направо дъхът ти може да секне. Точността му бе феноменална.

Магнах с ръка и разтърсах глава. Всъщност спокойно може да се каже, че се наежих. Този господин бе наранил самолюбие то ми.

– Пфу! – изрекох, демонстрирайки презрението си.

– Ъ?

– Казах „Пфу!“ . Касаше Фр. Уиджън. Отдавна ми е позната играта му. Наперена и грабваща погледите, но ѝ липсва сила, за да се закрепим задълго. Ще го стрия по-ситно от праха под колелата на колесницата ми.

– Ти си мислиш така. И както ти казах по-рано, това е резултат на прекаленото ти самочувствие. Запомни го от мен – Фреди е крайно опасен съперник. Успях да узная, че в продължение на седмици вече спазва строг режим и тренира. Отказал е пушенето и всяка сутрин си взема студена вана. Ти тази сутрин взе ли си студена вана?

– Не, разбира се. За какво смяташ, че служи кранът на горещата вода?

– А правиш ли шведски упражнения преди закуска? – продължи да ми досажда навлекът му с навлек.

– Дори не бих сънувал подобни дивотии – отговорих спокойно. – Смятам, че трябва да си ги оставим на шведите.

– Не – с горчивина заключи Стилтън. – Единственото, което правиш, е да буйстваш, да гуляйджийстваш и да хайманосваш. Докладвах ти, че снощи си бил на онова събиране на Катсмийт Потър-Пърбрайт. Вероятно си се добрал до вкъщи с безумни гърчове към три сутринта, вдигайки половината квартал на крак с пиянските си крясъци.

Надменно извих веждите си. Тази полицейска инквизиция започваше да става непоносима.

– Едва ли бихте очаквали от мен, господин полицай – студено му заговорих, – да не почета с присъствието си прощалната вечеря на приятел от детинство, който заминава за Холивуд след ден-два и може да се окаже с години отлъчен от цивилизацията. Катсмийт щеше да се наскърби до дъното на душата си, ако бях кръшнал. И за ваше сведение, не се прибрах в три сутринта. Беше само два и половина.

– Пи ли нещо?

– Една-едничка безобидна глътчица.

– Пуши ли?

– Една-едничка безобидна пуричка.

– Не ти вярвам. Обзалагам се, ако изобщо истината някога излезе наяве – мрачно рече Стилтън, засилвайки страховитостта на мръщенето си, – че си се принизил до нивото на дивите зверове в гората. Обзалагам се, че си вилнял и пиянствал като невидял моряк в марсилско бистро. А от факта, че и в настоящия момент около врата ти се вие бяла вратовръзка и бяла жилетка е опасала противния ти стомах, си вадя заключение, че скоро възнамеряваш да потеглиш към някоя друга безпаметна оргия.

Изсмях се с един от тихите си смехове. Изборът му на думи действително ме развесели.

– Оргия, а? Ще вода на вечеря някакви приятели на леля ми Далия и тя строго ме предупреди да не близвам алкохол, понеже гостите били въздържатели. Така че когато стопанинът на заведението напълни каната, то ще е с лимонада, ечемична вода или най-вероятно лимонов сок. Толкова за безпаметните ти оргии!

Това, както и очаквах, уталожил хапливостта му, ако хапливост е думата, която търся. Той не стана мил и сърдечен, защото не би и могъл, но поне опита, доколкото му позволяваха силите. Почти се усмихна.

– Превъзходно – грейна говедото му с говедо. – Превъзходно. Крайно задоволително.

– Радвам се, че си удовлетворен. Е, желая ти приятна вечер.

– Въздържатели, значи? Да, това е прекрасно. Но гледай да избягваш тежките храни и сосове и на всяка цена да си легнеш раничко. Какво каза, че не чух?

– Пожелах ти лека нощ. Несъмнено искаш да си ходиш вече.

– Още не съм тръгнал да си вървя – успокой ме Стилтън, ако „успокой“ е точната дума, и хвърли злобен поглед към часовника си. – Защо, по дяволите, жените винаги закъсняват? – раздразнително се запита той. – Трябваше отдавна да е тук. Хиляда пъти й повторих, че ако има нещо, което вбесява чичо Джо, това е да го карат да чака преди да започне супата си.

Въвеждането на женския мотив ме обърка.

– Коя е тя?

– Флорънс. Имаме среща тук. Ще вечеряме с чичо ми.

– О, разбирам. Тъй, тъй. И Флорънс след малко ще дойде, казваш? Чудесно, чудесно, чудесно!

Изречитирах го с прилична доза ентузиазъм и въодушевление,

мъчейки се да вляе жизнерадостна нотка в думите си и моментално ми се прищя да не се бях престаравал чак толкова. Защото той се разтрепера като страдащ от парализа и ме прониза с яростен поглед. Усетих, че съм засегнал парлива тема. Заформяше се една страшно деликатна ситуация.

Едно от затрудненията, които препятстват цъфтежа на щастлива дружба между Д'Арси Чийзрайт и моя милост, представлява обстоятелството, че неотдавна, за мое нещастие, се набърках без да искам в романтичния му живот. Разгневена от някаква необмислена негова забележка за съвременната прогресивна мисъл, понеже съвременната прогресивна мисъл на практика ѝ се явяваше едва ли не първа дружка, Флорънс би шута на говедото Стилтън. Сетне – макар аз да бях твърдо против, но тя май горещо го желаше – се сгоди за мен. Това доведе Стилтън – мъж с вулканичен темперамент – дотам, че изяви желание да ме разкъса крайник по крайник и да изиграе кръшни танци върху останките ми. Бе запланувал да разбие лицето ми като омлет и да ме размаже из целия западен квартал на аристократичен Лондон.

За щастие, преди събитията да достигнат до този ужасяващ финал, любовта отново се хвана на работа. Като последица моята кандидатура бе отклонена и опасността се размина. Въпросният господин обаче така и не успя да превъзмогне този стресов епизод. Оттогава зеленоокото чудовище на ревността току наднича иззад рамото му, готово само при шракване с пръсти да се хвърли в свиреп бой. Колкото до Стилтън, той упорито ми бе лепнал етикета на усойница в тревата, тоест на скрит враг, който няма да е излишно да бъде поставен под засилено наблюдение.

Затова, въпреки че се обезпокоих, не се изненадах, когато ме наниза на свирепия си поглед и изгъгна с гърлено ръмжене сякаш бе бенгалски тигър, зъбещ се на кулото⁵, подхвърлен му за закуска:

– Какво искаш да кажеш с това „чудесно“? Толкова ли те гори отвътре да се видиш с нея?

Осъзнах, че положението изисква немалко такт.

– Не че точно ме гори – рекох почти ласкателно. – Думата е прекалено силна. Просто държа да чуя мнението ѝ за мустака, който си пунах. Тя е момиче с вкус и аз съм готов безрезервно да приема присъдата ѝ. Малко преди ти да пристигнеш, Джийвс подложи растителния ми питомник на унищожителна критика и здравата ме пораздруса. Между

---

5. Кули (хинди) – черноработник в Индия и Китай, бел.пр.

другото, как го намираш ти самият?

– Според мен е пълна отврат.

– Отврат?

– Гнус. Изглеждаш като някой от лигавата паплач, дето се размята по ревящата. Но какво каза? Че Джийвс не го одобрява?

– Поне такава бе впечатлението, което създаде.

– А, значи ще се наложи да го обръснеш. И слава богу!

Вцепених се. Дълбоко негодувам срещу становището, поддържано масово от кръга на познатите ми, че съм просто някаква си безволева марионетка в къщата, която механично се кланя на повелите на Джийвс. Като куклите, дето пеят само „Да“ и нищо повече.

– Ще го обръснат само през трупа ми! Ще си остане където си е, пуснал здрави корени в почвата. Много му здраве на Джийвс, ако мога да прибягна до израза.

Говедото Стилтън сви рамене.

– Е, в края на краищата, твоя си работа. След като нямаш нищо против да се правиш на чучело...

Вцепеняването премина във вкаменяване.

– Чучело ли каза?

– Точно чучело казах.

– О, така ли? – язвително го жилнах аз и твърде голяма бе вероятността, ако не бяха ни прекъснали, разгорещените реплики да лумнат в огнена свада. Понеже аз все още бях под стимулиращото въздействие на онези специалитети и въобще не бях настроен да търпя нахални отговори. Но преди да успея да му заявя, че е тъпоглаво бичме, неспособно да разпознае рядкото и красивото, даже да му го тикнат пред очите, звънецът на вратата наново прокълът и Джийвс съобщи за пристигналата Флорънс.

3

Тъкмо се сетих, връщайки се назад в мислите си, че в откъса, намиращ се в началото на разказа, където направих кратко словесно описание на Флорънс, бе възможно да съм сгафил и да съм ви оставил с погрешно впечатление. Известени, че Флорънс Крей е интелектуалка и е от гъста по-гъста с момчетата с изпъкнали по интелигентски почин чела, вероятно набързо сте щрихирали в съзнанието си портрет на създание ниско и трътлесто, с мастилени петна по брадичката, неизменен атрибут от женската половина на интелигенцията.

Но горното далеч не отговаря на истината. Тя е висока, грациозна и красива. Има страхотен профил и разкошна платиненоруса коса. Би могла, поне що се отнася до външността, да бъде звездата в трупата на някой по-първокласен султански харем. Познавам силни и храбри мъже, които са се сгромолясвали в несвяст, след като са я зървали за първи път. Също така рядко се случва Флорънс да излезе да се поразходи навън и да не я съпроводят дюдюканията на американските туристи.

Именно тази персона нахлу запъхтяна и издокарана от глава до пети в собствената ми бърлога. Стилът я посрещна с леден поглед върху часовника си.

– Значи най-накрая успя да доприпкаш! – грубо рече той. – И крайно време беше, дявол да го вземе! Сигурно си забравила, че чичо Джо получава нервни припадъци, ако го карат да чака за супата си.

Очаквах със затаен дъх някакъв надменен отговор на тази недодялана забележка, тъй като знаех, че Флорънс е борбена девойка, но тя изцяло пренебрегна мъмренето. Осъзнах, че очите ѝ, искрящи и лешникови на цвят, са устремени към мен и озарени от странна светлина. Представа нямам дали някога ви е попадал пред погледа женски екземпляр от онази порода, наричана тинейджъри, който е зяпнал прехласнатото Хъмфри Богърт на екрана. Симптоматично поведението ѝ клонеше точно към тази рискована група. Имах чувството, че присъствам на великия миг на Пробуждането на Душата, ако успявам да предам ясно мисълта си.

– Бърти! – изскимтя тя и се разтърси по цялото си протежение. – Мустачето ти! Та то е великолепно! Защо си го крил от нас през всичките тези години? *Възхитително е!* Придава ти толкова елегантен вид. И променя цялата ти външност.

Е, след поредичата неблагоприятни отзиви, които гъбестото ми

израстъче бе принудено да понесе, сигурно щяхте да решите, че подобни възторжени суперлативи са утешили като балсам душата ми. Имам предвид, че дори да живеем заради Изкуството на живота, тъй да се каже, и малко ни е грижа за обществената похвала или порицание и всичко останало, никога не ни е излишно да скътаме няколко изрезки с хвалбствия, за да ги залепим в дневника си, нали? Но думите ѝ ме смръзнаха, особено в областта на сърцето. Усетих, че погледът ми се стрелна към Стилтън, за да провери как му се отразява всичко това. И се притесних не на шега – установих, че му се отразява изключително натоварващо.

Една дума... започваше с „ч“, непрекъснато ми убягваше. Но вие вече сте убедени, че острият като бръснач ум на Бъртрам Устър не може да понася подобни състояния. Затова аз се напрегнах... напрегнах, усетих как нежното ми израстъче започна да расте по-бързо и открих. Открих думата! Честолюбието му. Изглеждаше с жестоко наранено честолюбие. Приличаше на клиент, налупал пред погледите на останалите посетители развалена стрида в ресторант. Въобще не бях убеден, че го коря, понеже възлюбената му не само погали страната ми нежно с дланта си, но и ме изпиваше с толкова ококорени от възхита очи, че всеки един годеник, свидетел на спектакъла, би бил извинен за това, че се е възпламенил в ризницата си. А Стилтън, както вече посочих, бе момък, който щедро би дал няколко точки аванс на Отело, и накрая с лекота и значителна преднина би излязъл победител в съревнованието.

Струваше ми се, че ако не се предприемеха незабавни мерки по надлежните канали, първичните страсти щяха да вземат връх, затова побързах да сменя темата.

– Стилтън, я ми разкажи за чичо си! – помолих го с треперлив глас. – Пада си по супата, така ли? И сигурно си умира за бульончетата?

Той само изгруктя като свиня, роптаеща срещу отредения ѝ порцион за деня, така че отново побързах да сменя темата.

– Как върви „Пръски от вълни“? – попитах Флорънс. – Все така динамично ли продължават продажбите?

Бях уцелил в десетката. Тя цялата светна.

– Да, върви превъзходно. Сега тъкмо ще я произдават.

– Това е страхотно!

– Ти разбра ли, че я драматизираха?

– Ъ? О, да. Да, подочух отнякъде.

– Говори ли ти нещо името Пърси Гориндж?

Леко потръпнах. Възнамерявах да прогоня радостта от дните на

този Пърси, като му отрежа безкомпромисно квитанциите преди утрешния залез слънце, затова предпочитам да не го намесваме в разговора. Измъкнах се с уклончивото, че името ми звучи леко познато, сякаш съм го запомнил във връзка с нещо друго.

– Той написа сценария. И се справи блестящо.

Тук Стилтън, който очевидно имаше алергия към Горинджисовци, изсумтя по познатия примитивен начин. Две са нещата, които категорично не ми се нравят у Дж. Д'Арси Чийзрайт – първо, навикът му да ръси в изобилие „Хей!“ и второ, когато е дълбоко развълнуван, да издава звуци като бизон, измъкващ копитото си от тресавището.

– Наели сме мениджър, който ще я постави. Той е набрал актьорския състав и е набавил всичко необходимо, но за нещастие се появи една малка спънка.

– Не думай! – изумих се аз.

– Да. Един от спонсорите ни се отнетна и сега се нуждаем от още хиляда лири. Но въпреки всичко пак ще се оправим. Пърси ме уверява, че може да намери парите.

Отново потръпнах, а Стилтън за сетен път изсумтя. Винаги ми е било трудничко да претеглям и сравнявам изсумтяванията, но според изчисленията ми, второто с незначителна разлика надделя над първото в графата обидност.

– Тая въшка ли? – обади се той. – Че той не е способен да събере и два гроша.

Тези думи, разбира се, си бяха чисто предизвикателство. Очите на Флорънс засвяткаха заплашително.

– Няма да позволя да наричаш Пърси въшка. Той е много привлекателен и умен.

– Кой го казва?

– Аз го казвам.

– Хей-й! – натърти Стилтън. – Привлекателен! Ха! И кого привлича тази въшлива въшка?

– Няма значение кого привлича.

– Изреди ми трима, които някога е привличал. Че и умен бил на всичкото отгоре! Може и да притежава достатъчно количество интелигентност, за да си отвори устата, щом му се прияде, но нищо повече. Той е малоумен водоливник с цяла кофа фантазмагории в тиквата си.

– Той не е никакъв водоливник и никакви фантазмагории не виреят в тиквата му!

– Разбира се, че е водоливник! Ще имаш ли смелостта да ме

погледнеш право в очите и да отречеш, че носи къси бакенбарди?

– И защо да не носи къси бакенбарди?

– Сигурно му се налага, бидейки такава миризлива въшка.

– Позволи ми да ти посоча...

– О, я стига! – грубо я прекъсна Стилтън и безцеремонно я изтика навън.

Докато се отправяха към вратата, той не забрави да ѝ напомни за недоволството, в което изпадал чичо му Джоузеф, когато го принуждавали да чака за супата си.

Един умислен Бъртрам Устър, с внушителен брой бразди по челото, се завърна към стола си и драсна пламъка за цигарата си. И ще ви призна защо бях толкова умислен и угрижен. Скорошният откъс от диалога между двамината луди-млади ме бе оставил с крайно неприятно усещане.

Любовта е нежно растение, изискващо постоянни грижи и подхранване. А това далеч не се постига чрез груби изсумтявания към обекта на чувствата със силата на газова експлозия и чрез окачествяване на приятелите ѝ като въшки. Таях тревожното чувство, че няма да се мине много време и оста Стилтън-Флорънс отново ще се срине. А кой можеше да гарантира, че при подобна катастрофа последната, видяла се отново в обръщение, няма да реши още веднъж да се закачи за мен? Още ми държеше влага станалото преди и както си му е приказката – парен каша духа.

Проблемът с Флорънс е следният – независимо че изглежда несъмнено примамлива и е снабдена с всичко необходимо, за да завърти главите на мъжете, тя си остава, както съм посочвал неведнъж, интелектуалка до мозъка на костите си. И по-скромните мъжки екземпляри, като моя милост например, щяха да постъпят най-разумно, като си определят най-отдалечен от нейния коридор за движение.

Сами знаете как е с тези възсериозни, прашящи от ум създания, обладаващи онова, което определят като силен характер. Не оставят мъжката душа на мира. Жадуват да проникнат в нея и да почнат да я ровичкат. Едва отърсили сватбените конфети от косите си в колата, понасяща ги към медения месец, и ето че вече затягат коланите и се заемат да моделират новата си половинка за радости и скърби. А ако има нещо, от което здраво ме втриса, то е да ме превъзпитават. Въпреки острите критики от много посоки – името на леля ми Агата е първото, което намира на устата ми – аз си харесвам Б. Устър такъв какъвто си е. Не го докосвайте с пръст дори! И не се опитвайте да го промените, защото иначе

току-виж сте убили уникалния му привкус.

Помня, че когато бяхме само сгодени с Флорънс, тази жена веднъж изтръгна криминалето от ръката ми и ми нареди да чета абсолютно страховита ужасия от някой си Толстой. При мисълта какви кошмари щяха да последват след като свещеникът си издекламира урока и Флорънс придобие законното право да съпътства побеляването на косите ми до гроб, въображението ми и до днес се стряска в неистов уплах. Затова няколко минути по-късно един омърлушен и притеснен Бъртрам Устър посегна към шапката и лекото си манто и пое към „Савой“, за да натика яденето в хранопроводите на тези Тротърови.

Гуляят, както и очаквах, не стори почти или абсолютно нищо, за да поизглади треперливото ми настроение. Леля Далия не бе стретила в изявлението си, че гостите ми ще се окажат умрели мръвки и то от от най-редките видове. Л. Дж. Тротър бе дребен човечец с муцуна като на невестулка. Той едва успя да обели и дума по време на цялата процедура, защото колчем се опиташе, слънчицето на живота му му штъкаше да млъкне. Госпожа Тротър се вместише в мерките на първеския от свръхтонажните, със заострен клон, който не спираше да бълва сплетни. На практика те всички касаеха някаква жена на име Бленкънсъп, която силно не ѝ допадаше. Нищо не ме крепеше по време на потискащия протокол, освен слабото и далечно ехо на специалистите на Джийвс. Ето защо изпитах неописуемо облекчение, когато те най-сетне решиха, че е време да си ходят и аз вече можех спокойно да спринтирам към Търтеите за освежителното, от което изпитвах вопиюща нужда.

Тъй като след вечеря е почти ненарушима практика членовете да се посветят на някаква културна проява от музикално естество, когато пристигнах, сварих помещението за пушене празно. Няма да е преувеличено, ако кажа, че пет минути по-късно със затъкнатата между устните ми цигара и препълнената гарафа досами мен, потънах в блажен мир. Изопнатите ми нерви се отпуснаха, изтерзаната ми душа най-накрая намери покой.

Но наладата нямаше възможност дълго да гали изнурените ми сетива. Тези прословути затишия в битката винаги подвеждат. Настъпи моментът, в който ме обзе злокобното усещане, че не съм сам. Извърнах се и открих, че се вирам във физиономията на Дж. Д'Арси Чийзрайт.

4

Може би трябваше да отбележа досега, че този Чийзрайт бе вид човекоподобно, което още от люлката бе посветило усилията си на усърдните занимания с воден спорт. В Итън бе капитан на отбора по гребане. Четирите години в Оксфорд също ги прекара във всеотдайни упражнения.

Сега всяко лято, щом се провеждаше регатата „Хенли“, той хукваше натам и обилно лееше потта си ведно със съотборниците си за слава на клуба „Леандър“. Ако тази личност някога отиде до Ню Йорк, не храня ни най-малкото съмнение, че ще прахоса цяло състояние, за да размахва като побъркан веслата в езерото на Сентръл Парк – по двадесет и пет цента кръгчето. Сами разбирате, че на Стилтън рядко му се случваше да разделя ръката си от греблото.

А човек не може да се блъска упорито с такива щуротии без да развие яки мишци и мускули. Цялото това робско каторжничество по галерите му бе помогнало да изгради необикновено здрава физика. Гръдният му кош бе огромен и буреподобен, а мускулите по гигантските му ръце бяха корави като железни възли. Сещам се, че Джийвс веднъж спомена за някакъв свой познайник, който имал сила за десетина. Същото описание чудесно би прилягало на Стилтън. Защото той спокойно можеше да мине за борец свободен стил.

Бидейки доста свободомислеща личност и осъзнавайки, че в края на краищата светът е пълен с разнообразие от типове хора, досега винаги съм приемал исполинската му мускулатура с блага толерантност. Посоката, в която вървяха разсъжденията ми бе, че щом има фукльовци, дето душа дават, за да са напомпани до пръсване, нека се помпят. Пожелавам им късмет. Но онова, което определено не ми харесваше в настоящия момент, бе фактът, че в добавка към всестранната си нафрашканост с мускулни влакна, Стилтън се звереше насреща ми с неопишуемо злоещо изражение. Имаше вид на някой от ония демонични маниаци, които непрекъснато размахват секирите си из въздуха и посичат с един удар шестима. Явно бе, че е под властта на силно вълнение и въобще няма да е пресилено ако призная, че щом улових погледа му, мигновено се смалих тъй както си седях.

Реших да отдам явното му раздражение на обстоятелството, че ме е сварил да възстановявам тъканите си с мъничко от спасителната

течност, приготвена ми от Джийвс. Тъкмо се засилих да му обяснявам, че еликсира в ръката ми го консумирах чисто и просто по медицински съображения и ми бе предписан от виден лекар от висините на Хипократовото съсловие, когато той процеди гадно:

- Де да можех да реша!
- Какво, Стилтън? – попитах с нежна нотка в гласа.
- Дали да прекърша слузестия ти врат или да не го прекърша.

Потрудих се още повече над сгърчването. Изведнъж осъзнах, че бях насама в безлюдната зала за пушене със смахнат тип, проявяваш недвусмислена наклонност към убийство. Отгоре на всичко говедото му с говедо бе от тази категория смахнати, от които направо ме побиваха тръпки. За сведение, смахнатите убийци, които най-много ме отблъскват, са с гръдна обиколка сто тридесет и два сантиметра и пропорционалното й съответствие при бицепсите. Пръстите очевидно жестоко го сърбяха, което винаги бе лоша поличба. Рефренът „Ох, защо си нямам гълбови криле“ със задоволителна точност обобщаваше темата на кръсците, които надаваха сетивата ми.

– Смяташ да скършиш слузестия ми врат ли? – повторих, надявайки се да изкопча допълнително информация. – И защо?

- Че ти не знаеш ли?
- Нищичко не знам – уверих го.
- Хайде де!

На този етап от разговора той замълча, за да измъкне една муха, която бе прелетяла през отворения прозорец и се бе заплела в гласните му струни. След като успешно проведе операцията по отстраняването ѝ, той наново заговори.

- Устър! – изграчи той.
- Не съм мърдал отгук, старче! – рапортувах ведро.
- Устър – рече Стилтън и бях готов да заложа главата си, че в този момент усърдно смилаше зъбите си, – какъв беше скритият зад тоя твой мустак замисъл? Защо си го пуснал?

– Ами малко се затруднявам да ти отговоря, нали разбираш. Знаеш как става, като ти дойде някоя прищявка – и почесах брадата си дълбокомислено. – Май реших, че ще ме поосвежи – реших да рискувам с този отговор.

– А нямаше ли и подмолна цел? Не беше ли той част от пъкления ти план да ми отмъкнеш Флорънс?

- Драги ми, Стилтън! – опитах се да взема думата аз.
- Всичко ми изглежда крайно подозрително – прекъсна ме

грамадата от мускули. – Знаеш ли какво се случи току-що, когато си тръгнахме от чичо ми?

– Съжалявам, но не съм особено добре запознат с тази част на града.

Той схруска на ситно още няколко зъба.

– Ще ти кажа. Хванах едно такси, за да изпратя Флорънс. През целия път тя не спря да дърдори възторжено за проклетия ти мустак. Направо ми призля, докато я слушах.

В съзнанието ми се мярна идеята да изрека нещо в смисъл, че момичетата са си момичета и трябва да се отнасяме с търпимост към проситките им радости, но реших, че е по-добре да се въздържа.

Когато стигнахме пред тях и се приближих към нея, след като платих на шофьора, видях, че ме преценява съсредоточено, оглеждайки ме от всеки възможен ъгъл, с очи, приковани върху лицето ми.

– Естествено това страшно ти се хареса? – предположих аз.

– Затваряй си устата! И не ме прекъсвай!

– Добре де. Просто исках да кажа, че няма как да не ти е доставило удоволствие – доразвих идеята си бързо.

За известно време той потъна в размисъл. Каквото и да бе станало на това любовно randevу, бе повече от очевадно, че споменът за него го разтърсваше от силно по-силно.

– След минута-две... – поде той отново и млъкна, за да се пребори с чувствата си. – След минута-две – продължи, след като си възвърна способността да говори – тя ми заяви, че искала и аз да си пусна мустак. Рече – цитирам думите ѝ – че щом един мъж имал огромно червендалесто лице и глава като тиква, някакво игриво мъниче около горната му устна често вършело чудеса, за да освободи напрежението. Ти би ли казал, че главата ми е като тиква, Устър?

– Нищо подобно, старче – изцвилих най-искрено.

– Значи не е като тиква, така ли?

– Не, не е като тиква. Виж, може би по-точно би било сравнението с купола на катедралата „Сейнт Пол“.

– Да, ама тя я сравни точно с тиква. Каза ми също, че ако съм разведрял лицето си с мъничко растителност, облекчението за пешеходците и уличното движение щяло да бъде безкрайно. Тя е полудяла! Последната година в Оксфорд си пуснах мустак и той изглеждаше кошмарно. Беше почти толкова гнусен колкото и твоя. Мустак, как ли пък не! – завърши с въздишка Стилтън.

Искрено се изненадах, тъй като не предполагах, че в речника му

фигурират изрази от рода на „как ли пък не“.

– „Няма да си пусна мустак, даже да трябва да зарадвам дядо си на смъртния одър“ – й рекох и допълних: „Представям си какъв глупак ще изглеждам с мустак“. „Точно по този начин изглеждаш без него“ – заяви ми тя. „Нима?“ – попитах. „Да“ – отвърна тя. „О?“ – възкликнах. „Да!“ – повтори тя. „Хей!“ – рекох, а тя ми отвърна: „Гледай си работата с твоето хейкане!“

Ако бе добавила: „И на баба ти хейкавата хвърка!“, разбира се, щеше да засили още повече ефекта, но и без това трябва да призная, че останал дълбоко впечатлен от постижението на Флорънс в тъй поднесените ми отрязък от диалога. Предполагам, че девойките се обучават на подобни покосяващи слова в горните класове на гимназиите. А не бива да забравяме също, че Флорънс напоследък се движеше предимно в бохемски кръгове – сред писатели, художници и разни породи интелектуалци, където разменяните находчиви забележки са винаги от най-висока класа и връх на изящната словесност.

– Та така – заключи Стилтън, след като поумува малко. – Едното доведе до другото – ядни думи залетяха помежду ни и докато се усетя, тя вече ми тръсна обратно годежния пръстен и ми заяви, че щяла да ми бъде благодарна, ако съм върнел писмата ѝ при първата удача ми се възможност.

Зацъках с език. А той доста рязко ме помоли да престана да цъкам, затова и престанах да цъкам. Обясних му, че единствената причина, поради която го бях направил, бе, че трагичната му история дълбоко ме е по къртил а.

– Сърцето ми кърви за теб – рекох му.

– Нима?

– Обилно.

– Хей! Хей-й! – дойде най-накрая на думата си той.

– Съмняваш се в състраданието ми? – недоумявах аз.

– Дяволски си прав, че се съмнявам в проклетото ти състрадание.

Току-що ти казах, че се опитвам да реша, и онова, което трябва да реша, е следното. Беше ли предвидил какво ще се случи? Не изчисли ли вниманието ти коварен мозък какво ще последва, ако си пушнеш мустак и се изперчиш с него пред Флорънс?

Напрегнах се, за да се изсмея непринудено, но нали знаете как се получава с тези непринудени смехове. Не винаги излизат тъй както ги искате. Дори в собствените ми уши прозвуча като сутрешно жабуркане.

– Прав съм, нали? Тази ли бе мисълта, загнездила се в коварния ти

вманиачен мозък?

– Категорично не. И за сведение, не притежавам никакъв коварен и вманиачен мозък – опълчих се срещу неправдата аз.

– Обаче Джийвс притежава. Планът може и да е бил скалъпен от него. Джийвс ли бе този, който оплете примката, която да ме спъне? – продължаваше да ме напада Стилтън.

– Скъпи приятелю! Джийвс не плете примки за хората. Би го счел за непроситимо своеволие. Освен това ти споменах, че той именно предвожда челния отряд на движението, противящо се на мустака ми.

– Разбирам за какво намекваш. Да, склонен съм да изключа Джийвс от списъка на съучастниците. Тогава всички доказателства избличават теб. Сам си работил по пъкления си план.

– Доказателства? За какви доказателства ми говориш?

– Когато бяхме в апартамента ти и аз споменах, че чакам Флорънс, забелязах нещо съвършено показателно – лицето ти светна.

– Не е вярно – подскочих като ужилен.

– Да ме прощаваш! Знам си аз кога едно лице светва и кога не светва. Ясен си ми като отворена книга. Сигурен съм, че си викаше: „Сега е моментът! Ето кога ще ѝ се докарам!“

– Нищо подобно. Ако лицето ми е светнало – нещо, в което сериозно се съмнявам – то е било защото съобразих, че веднага щом тя присигне, ти ще си тръгнеш.

– Искаше да си тръгна?

– Исах. Ти заемаше прекалено много място, което ми бе нужно за други цели.

Звучеше абсолютно правдоподобно и видях, че бронята му се пропука. Стилтън обърса чело с ръка, съперническа по форма и големина на миньорски чук.

– Ще трябва хубаво да го обмисля. Да, да, ще трябва наистина хубавичко да го преценя – заклати глава той.

– Ако се вслушаш в предложението ми, хуквай и се залавяй веднага – не изпуснах възможността да го изшъткам по-далече от нежното ми тяло.

– Тъй и ще сторя. Ще го разнищя съвестно и справедливо. Ще претегля всички детайли. Но ако подозренията ми се окажат верни, знам аз какви стъпки да предприема.

И с тези заплашителни слова той се оттегли, оставяйки ме немалко покрусен от бремето на неволите ми. Защото набиеше ли си веднъж в кратуната вироглавец като Стилтън, че си му оплитал примки, на

практика можеше да последва почти всичко от порядъка на насилие и тежко осакатяване. Да не говорим за Флорънс. Направо настръхнах, като си помислих, че тя е отново на свобода. Затова с каменна тежест в душата допих уискито и содата си и се затътружих към къщи. „Устър – сякаш ми нашепваше невидим глас в ухото, – голям ураган се задава, мой човек“.

Когато пристигнах във всекидневната, Джийвс говореше по телефона.

– Съжалявам – казваше и забелязах, че проявяваше същата любезност и непреклонност, които и аз приложих при последната си среща с него. – Не, моля ви, всякакво по-нататъшно обсъждане е безполезно. Опасявам се, че ще трябва да приемете решението ми като окончателно. Лека нощ!

От обстоятелството, че не вкарваше лавина от „сър“ в речта си, предположих, че разговаря с някакъв свой приятел, макар че от непреклонността на тона му май не си личеше да е оня със силата на десетина.

– Какво има, Джийвс? – попитах. – Да не си се сдърпал с някой момък от клуба, в който членуваш?

– Не, сър. Разговарях с господин Пърси Гориндж, който позвъни малко преди да влезете. Създавайки впечатлението, че съм Ваша милост, го осведомих, че молбата му за хиляда лири не би могла да бъде уважена. Счетох, че така бих ви спестил известно неудобство и ненужно смущение.

Искрено се трогнах. След като Джийвс претърпя поражение в онзи наш сблъсък на волите, навярно сте очаквали той да се раздразни и да откаже нужното уважение и феодална привързаност към младия си господар. Но с Джийвс, въпреки че си имаме разногласия – както е с въпроса на надприказването – не позволяваме да ни глождят задълго никакви си ненужни страсти.

– Благодаря ти, Джийвс.

– Няма защо, сър.

– За щастие си се върнал точно навреме. Добре ли прекара в клуба си?

– Много добре, сър.

– Значи си се забавлявал по-добре от мен – отбелязах с горестна въздишка.

– Сър? – повдигна вежди Джийвс.

– Налетях на Стилтън Чийзрайт в отвратително настроение. Я ми кажи, Джийвс, с какво се занимавате в тоя ваш клуб „Ганимед

Младши“?

– Много от членовете играят добри партии бридж, сър. Разговорите също рядко пропускат да засегнат някоя изключително интересна тема. А ако все пак има някой, който желае да се отдаде на по-фриволно развлечение, винаги може да се занимае с дневниците на клуба.

– Дневниците... А, да, спомням си.

Вероятно и вие ги помните, ако случайно сте разгърнали страници-те, в които описвам събитията в Тотли Тауърз – провинциалното седалище на сър Уоткин Басет. Тогава, благодарение на въпросния дневник, успях да нанеса опустошително поражение на силите на мрака, вселили се във формите на Родърик Споуд. Както може би се сещате, единадесетата точка от правилника на „Ганимед Младши“ гласи, че членовете се задължават да съобщават подробности от строго лично естество, касаещи живота на работодателите си с цел да се състави произведението.

Тогава страниците му разкриха, че Споуд си паднал малко любител-диктатор и въртял шайка, наречена „Черните шорти“, която вършеела из улиците с черни чували и крещяла „Хайч, Споуд!“. Разбра се също, че въпросният господин тайно скицирал модели на дамско бельо под търговския псевдоним Юлейли Сойерс. Въоръжен с тези сведения, без значителни затруднения го смачках на пихтия. Пустите му диктатори, душа дават само и само да не се разчуют подобни компромати.

Но независимо от това, че дневникът на клуба ми послужи идеално, той далеч не се ползваше с одобрението ми. Досегашната ми кариера е нашарена като палитра с изживявания и въобще не ми доставя радост мисълта, че пълните подробности на епизоди, които бих предпочел да потънат в забвение, осигуряват ежедневната порция смях на сбирщина-та от камериери и икономи.

– Не би ли могъл да откъснеш материала за Устър от дневника, а, Джийвс? – попитах с плаха надежда.

– Опасявам се, че не, сър – бе последвалият очакван от мен отговор.

– Но той съдържа данни, които справедливо могат да се окачествят като динамит – повиших глас аз.

– Абсолютно вярно, сър – съгласи се с мен Джийвс.

– Ами ако се намери доносник, който да раздрънка информацията и тя стигне до ушите на леля ми Агата? – ужасих се аз.

– Няма нужда да се тревожите за това, сър. Всеки член изцяло разбира, че пълната дискретност е *sine qua non*⁶.

---

6. *Sine qua non* – от лат., необходимо условие, необходимост, бел.пр.

– Независимо от това, щях да се чувствам много по-спокоен, ако тази страница...

– Тези единадесет страници, сър – поправи ме Джийвс.

– Ако тези единадесет страници попаднат в огъня.

Внезапно ми хрумна една идея.

– Има ли нещо за Стилтън Чийзрайт в дневника?

– Обемът за въпросния господин е внушителен, сър.

– Опозоряващо ли е?

– Не в същинския смисъл на думата, сър. Личният му прислужник просто докладва, че господин Чийзрайт имал навика, когато е развълнуван, да повтаря „Хей!“ и да прави шведски упражнения всяка сутрин преди закуска.

Въздъгнах. Не че действително бях хранил надежда, но все пак изпитах разочарование. Винаги съм поддържал мнението – и струва ми се с основание – че нищо не разсейва толкова бързо напрежението в една заплетена ситуация, колкото майсторски приложеното изнудване. Щеше да ми е страшно приятно да отида при Стилтън и да му река: „Чийзрайт, открих тайната ти!“ и сетне да го гледам как посьрва. Но е невъзможно да познаете крайно удовлетворение в тази насока, щом единственото, което страната с нямата роля прави, е да ръмжи „Хей!“ и да се огъва като змиорка преди да се залови с яйцата и бекона. Явно, че не ми било писано да постигна такова пълно духовно надмощие над Стилтън, каквото в случая с Родърик Споуд.

– Е, значи нищо не може да се направи, така ли? – рекох примирено. – Никакъв компромат или нещо подобно.

– Така изглежда, сър.

– Тогавя не ми остава нищо друго освен да се помъча да запазя достойнството и гордостта си непокътнати, доколкото ми стигнат силите. А сега смятам да си легна с някоя книга, която да ми оправи настроението. Чел ли си „Мистерията на розовия рак“ от Рекс Уест?

– Не, сър, не съм имал удоволствието. О, моля да ме извините, сър, но за малко да забравя. Миг преди да пристигнете лейди Флорънс Крей ви потърси по телефона. Нейна светлост ще ви бъде благодарна, ако ѝ се обадите, сър. Сега ще ви набера номера.

Озадачих се. Нищо не разбирах. Не че нещо ѝ пречеше да ми звънка, когато си иска, но пък от друга страна не виждах причина, поради която ѝ се налагаше да го прави.

– Не ти ли каза какво иска? – попитах невинно.

– Не, сър.

– Странно, Джийвс.

– Да, сър... Един момент, милейди. Господин Устър е тук.

Поех инструмента и пуснах едно „здрасти“ по жицата.

– Бърти?

– Самият той.

– Надявам се, че не си легнал.

– Не, не.

– И аз предположих така. Бърти, ще сториш ли нещо за мен? Искам да ме заведеш тази вечер на нощен бар.

– Ъ?

– Нощен бар. Доста долнопробен. Имам предвид натруфен, кичозен и все в тоя дух. Трябва ми за книгата, която пиша. За да усетя атмосферата отблизо.

– О, а! – възкликнах, защото вече ми просветна. Добре знаех какво точно представлява тоя проблем с атмосферата. Съпругата на Бинго Литъл, известната писателка Рози М. Банкс, си пада като нагорещен пищов по нея, както нерядко ми е доверявал Бинго. Тя често го праща тук и там да събира впечатления и да си води записки, за да се запаси със солидни амуниции за следващата си глава. Очевидно станеш ли писател, непременно трябва да уловиш атмосферата, защото иначе от читателите ти се отприщват жлъчни забележки от рода „Уважаема Госпожо, наясно ли сте въобще...?“ и така нататък. – Да не би да пишеш нещо за нощен бар?

– Да, тъкмо стигам мястото, където героят ми отива в нощен бар. Аз никога не съм ходила, освен в благоприятните, а те съвсем не ми вършат работа. Онова, което ми трябва, е нещо по-...

– Кичозно?

– Да, кичозно.

– Тази вечер ли искаш да идем?

– Задължително е да е тази вечер, тъй като утре следобед пътувам за Бринкли.

– О, значи смяташ да погостуваш на леля Далия?

– Да. Е, какво реши, ще ме заведеш ли?

– Разбира се. С най-голямо удоволствие.

– Чудесно. Д'Арси Чийзрайт – рече Флорънс и аз забелязах стоманените стърготини в гласа ѝ – бе поел ангажимент да ме заведе, но в последния момент откри, че му е невъзможно. Затова се наложи да прибягна до теб.

Това можеше, рекох си на ума, да го поднесе и по-тактично, но не

се заядох.

– Всичко е наред – успокоих я. – Ще мина да те взема някъде към единадесет и половина.

Вие сте изненадани? Викате си „Хайде, хайде, Устър, какви са тия детинщини, дето ги вършиш?“ и недоумявате защо сам се набутах за тая нощна разходка, от която благодарумието настояваше да бягам като опарен? Веднага ще обясня и разсея недоумението ви.

Моят пъргав мозък, нали го знаете, светкавично съобрази, че тъкмо това е моментът да се погрижа за себе си.

След като размекнех тая девойка с ядене и пиене, току-виж успеех да подготвя почвата за одобряването между нея и буцата сирене⁷, с когото допреди тази вечер тя маршируваше към олтара. Така щях да отстраня опасността, която винаги грозеше Устъровия хоризонт, докато тя си стоеше необвързана и на свобода. Убеден бях, че са нужни само няколко думи от сърце, изречени от състрадателен другар, кипял и врял в живота, а аз въобще нямах намерението да се скъпя на тях.

– Джийвс, пак ще излизам. Това означава, че ми се налага да отложя завършването на „Мистерията на розовия рак“ за по-късна дата. Всъщност, почти съм уверен, че вече съм изтръгнал тайната й. Освен ако не съм в дълбоко заблуждение. Престъпникът, който пречука със Юстъс Уилоуби Барт, е икономът.

– Наистина ли, сър?

– Поне това съм принуден да заключа, след като пресях внимателно всички улики. Цялата тази дандания, дето хвърлят подозренията върху енорийския свещеник, е прах в очите и не ме подведе нито за миг дори. Ще се обадиш ли в „Пъстрата стрида“, за да резервираш маса на мое име?

– Предполагам не желаете много близо до оркестъра, сър?

– Позна без грешка, Джийвс. Не много близо до оркестъра.

---

7. Прякорът „Стилтън“ означава вид сирене, бел.пр.

5

Не знам защо се получава така, но напоследък нещо не си падам по нощните барове. Сигурно съм започнал да остарявам. Но въпреки това продължавам да поддържам членството си в около половин дузина, включително и в „Пъстрата стрида“, за която дадох указания на Джийвс да ми запази маса.

Откак се зачислих към посетителите ѝ, старата хралупа бе преминала през доста бурно съществуване. От време на време у дома пристига учтиво известие от собствениците ѝ, гласящо, че за сетен път е сменила името и адреса си. Веднъж, когато полицията нахлу ненадейно, бърлогата се наричаше „Трескавото сирене“, а след това се преименува в „Замръзналата граница“. След поредния внезапен набег на ченгетата за известно време се залежа средно дълбока снежна покривка и ледове сковаха фирменото знаме със странното наименование „Стреснатата скарида“. Оттам до „Пъстрата стрида“ я делеше не повече от стъпка разстояние. В шурата си младост съм прекарвал немалко приятни вечери под покривите на различните ѝ превъплъщения. Мислех си, че ако бе съхранила нещичко от старите си форми, заведението би трябвало да е достатъчно натруфено, за да задоволи изискванията на Флорънс. Защото „Пъстрата стрида“, доколкото си спомням, страшно се гордеше със своята крещяща натруфеност. Но нали пък затова и полицаите непрекъснато ѝ налитаха.

Отидох да взема Флорънс от апартаментата ѝ в единадесет и половина. Сварих я в мрачно настроение. Устните ѝ бяха здраво стиснати, а очите упорито се стараеха да се вторачат в пространството с един такъв железен блясък. Несъмнено това именно бяха симптомите на състоянието след безжалостно и енергично скъсване с любимия. Докато траеше пътуването с таксито, тя мълчеше като гробница. От начина, по който крачето ѝ непрестанно потропваше по пода на колата, подразбирах, че Стилтън изпълва до краен предел мислите ѝ. Естествено не бих могъл да определя дали това ѝ причиняваше душевна агония, но според мен нищо чудно да беше така. Последвах я в заведението. Като цяло бях настроен оптимистично. Струваше ми се, че с мъничко късмет бих могъл да доведа до успешен завършек задачата, която ми предстоеше – а именно, да я упоая с добре подбрани слова и да докопам някоя по-нежна струна от душата ѝ. А за член на рода Устър това е нищо и никаква си

работа.

Заехме местата си, а аз се огледах наоколо. Бях принуден да призна, че предвид самопоръчението си, биха ме устроили по-смъртно осветление и по-романтичен *tout ensemble*⁸, ако *tout ensemble* е думата, която търсех. Можех спокойно да мина и без прекалено задушаващата миризма на пушена херинга, която се стелеше в помещението на таласи. Но срещу всичките тези недостатъци съм задължен да изтъкна факта, че горе на подиума, където се бе разположил оркестърът, някакъв мъж с трета сливица пееше с мегафон и като всички мъже в днешно време, които пеят с мегафон, раздаваше с пълни шепи сантименталност, която със сигурност щеше да размекне дори и сърце от камък.

Странни неща се случват на тоя свят. Познавам един-двама автори на песни и намирам, че те се числят към най-жизнерадостното ядро от компанията на приятелите ми. Винаги с усмивка на уста, те са заредени с остроумни закачки и всичко е точно както си му е реда. Но седнат ли пред белия лист, никога не съумяват да избегнат песимистичните краски. Имам предвид, че изпод перото им излизат все едни такива от рода на „Тегне отново разлъка над нас, о-о-о, как сломява сърцето ми тя“ и така нататък. Проблемът, с който в момента ни занимаваше образът с мегафона, се въртеше около някакъв приятел, който обливал със сълзи възглавницата си, защото момичето, което обичал, се омъжвало на следващия ден, обаче – и ето къде бе главното или болното място – не за него. Не знам защо, но нещо явно не му харесваше. Разглеждаше положението с неоспорима разстроеност. А мегафонистът полагаше неимоверни усилия да изстиска и последната капчица от цялата трагедия.

Безспорно някои хора веднага щяха да се възползват от отявлената сладникавост, за да се впуснат незабавно в онова, което Джийвс нарича *tnedias res*, но аз, какврто съм си прозорлив, знаех, че на тези неща трябва да им се даде време преди да се щурмуват. Затова първо поръчах херинги и бутилка течност, която вероятно щеше да се окаже висококачествена отрова за плъхове, след което завързах разговора с по-неутралния въпрос как върви работата по романа й. Писателите, особено когато са жени, държат да си обстойно осведомен по темата.

Флорънс отвърна, че вървял доста задоволително, но не особено бързо, защото си изпипвала прецизно текста, обмисляла продължително в промеждутъците между абзаците и не щадяла сили, за да достигне до най-точната дума, която да отрази идеята й. Както действал и Флобер,

8. Обстановка, цялостен ефект, бел.пр.

допълни тя, и аз отбелязах, че според мен се е ориентирала в правилна посока.

– Тези методи – казах с нужното самочувствие – са повече или по-малко същите, каквито и аз самият използвах, когато написах онова си творение за „Будоарът“.

Загатвах за седмичното списание, предназначено за представителките на нежния пол – „Будоарът на милейди“, на което любезен и всеобщан собственик или по-скоро собственичка бе любимата ми леля Далия. За огромно раздражение на чичо Том, съпругът ѝ, от когото се очакваше да покрива разходите, тя продължава да го списва вече цели три години. По нейно настояване и аз веднъж дадох своята лепта с една статия или „материал“, както му викаме ние журналистите, касаещо „Какво носи добре облеченият мъж“.

– Значи утре отпрашваш за Бринкли – продължих аз. – Ще ти хареса. Има да се радваш на свеж въздух, на почва от едрозърнест пясък, на кухнята на Анатоли и на какво ли не още.

– Да – съгласи се Флорънс. – А не ще и дума, че ще е прекрасно да се срещна и с Дафне Долорес Морхед.

Името бе съвсем ново за мен.

– Дафне Долорес Морхед? – заинтересувах се веднага аз. Сами разбирате, че ние Устърови сме хора не само с остър като бръснач ум, но и доста любопитни.

– Писателката. И тя ще дойде там. Толкова се възхищавам от произведенията ѝ. Между другото, разбрах, че „Будоарът“ ще помества на части неин роман.

– Така ли? – възкликнах заинтригуван. На човек винаги му е драго да подочуе едно или друго за подвизите на събратята си писатели.

– Сигурно е струвало цяло състояние на леля ти. Дафне Долорес Морхед е ужасно скъпо платена. Не мога да си спомня точно колко получава за хиляда думи, но при всички случаи сумата е баснословна.

– Значи старото парцалче процъфтява – зарадвах се искрено аз.

– Вероятно.

Този път думите ѝ прозвучаха апатично. Явно вече бе изгубила интерес към „Будоарът на милейди“. И за миг не се усъмних, че мислите ѝ отново отлетяха към Стилтън.

Флорънс хвърли унил поглед из заведението. То бе започнало да се запълва, а дансингът бе задръстен с безобразни физиономии и от двата пола.

– Какви кошмарни хора! – ужаси се тя. – Трябва да призная,

изумена съм, че въобще познаваш такива места, Бърти. И останалите посетители ли са толкова грозни?

Прецених внимателно въпроса.

– Е, някои са по-свестни, други по-западнали. По мое мнение се движат около средната линия. Не отричам, че е кичозно, но ти сама пожела нещо такова.

– О, не че се оплаквам. Ще ми свърши работа за някои моменти от разказа. Това място е точно като онова, в което си представях, че Роло отива онази нощ.

– Роло? – попитах изненадан.

– Героят от романа ми. Роло Бийминстър – поясни Флорънс.

– Ясно. Да, разбира се. За да се отдаде на пиянство – предположих – не ще и дума.

– Той е обезумял. Отчаян е. Разбираш ли, загубил е момичето, което обича.

– Я виж ти! – възкликнах. – Разкажи ми още!

Откликнах с жар и енергичност, защото каквото и да говорите за Бъртрам Устър, не бихте могли да кажете, че не е способен да улови нишката, щом тя му се мерне. Подхвърлете му дори само крайчеца и оставете на него останалото. В този момент херингата и пиенето пристигнаха и аз се подкрепих с хапка от първото и глътка от второто. На вкус биеше към брилянтин.

– Непонятно защо, но ме заинтригува – рекох. – Значи той тъкмо е изгубил възлюбената си?

– Тя му заявила, че не желае никога вече да го види или да му проговори.

– Брей, брей! – зачудих се аз. – Това винаги е непосилен удар за един мъж.

– И ето че той отива в този долнопробен нощен бар... Опитва се да забрави.

– Бас държа, че не успява.

– Не, всичко е безполезно. Той се оглежда наоколо, вира се в блясъка и крещящата безвкусица и осъзнава колко фалшиво и пошло е всичко. Струва ми се, че оня сервитьор... ей там... мога да го използвам за сцената в бара. Оня с воднистите очи и пъпката на носа – обясни тя, докато бясно дращеше на гърба на сметката.

Аз се подкрепих с яка глътка от бълвоча, който изпълваше бутилката, и се приготвих да я обработвам.

– Мъжете винаги правят голяма грешка – започнах да раздавам

мъдростта си като видял и препатил мъж, преливащ от съчувствие, – когато направят така, че да изгубят любимите си, а същото важи и за момчетата, които напускат своите момчета. Не знам какво е личното ти мнение, но специално аз намирам, че е доста глупаво да натириш мечтания принц по обратния път заради някакво дребно сдърпване. Вечният ми съвет е – целунете се и си простете. Тази вечер видях Стилтън в Търтеите – изтърсих най-накрая, стигайки до същественото.

Флорънс се скова и сдържано боцна от херингата. Гласът ѝ, когато звуковата пратка успя да се промуши през гърлото ѝ, вледеняваше с мразовитостта си и стържеше на метал.

– Нима? – повдигна красивата си вежда тя.

– Той беше обезумял – допълних аз.

– Нима? – повдигна и другата си вежда Флорънс.

– Безразсъдно. Отчаяно. Знаеш ли, Стилтън огледа пушилнята в Търтеите и аз усетих как осъзнава колко фалшива и пошла е тази дупка.

– Нима?

Е, сигурно ако в този момент някой бе цъфнал до мен и ми бе казал: „Здрасти, Устър, как е, върви ли? Има ли напредък?“ щях да се принудя да му отговоря отрицателно. „Не осезаемо, Уилкинсън“ – или Банкс, или Смит, или Нечбул-Хюгъсен, или каквото и име да бях произнесъл.

У мен се зароди неприятното чувство, че съм застанал пред непробиваема стена. Тъй или иначе продължих да упорствам.

– Да, доста се беше развилнял. Остави ме с впечатлението, че малко му трябваше да се грабне и да хукне през глава към Скалистите планини, за да изпозастреля всичките мечки гризли. А това не навява приятни размисли.

– На някой, който обича мечките гризли, ли имаш предвид?

– В главата ми се въртеше някой, който обича Стилтън.

– Не съм между тях – студено ме отрязва тя.

– Нима? Ами ако се зачисли към някой взвод на Чуждестранния легион? – започнах да кова отново желязото аз.

– Тогава Легионът ще се ползва с безкрайното ми състрадание – веднага ми отвърна Флорънс.

– Нали не би искала да си го представиш как се бъхти по горещия пясък без никакъв бар пред очите му, а берберите или както им викат там да го обсаждат от всички посоки.

– Напротив! Ако само видех някой бербер, който държи на мушка Д'Арси Чийзрайт, веднага щях да му стана оръженосец и да го

насърчавам с боен ентузиазъм.

Отново изпитах странното усещане, че тъпчех на едно място. Забелязах, че лицето ѝ бе студено и безизразно като херингата ми, която през времетраенето на този разговор естествено бях занемарил. Сега започвах да осъзнавам как трябва да са се чувствали онези приятелчета от Светото писание след сеанса си с глухата пепелянка⁹. Не мога да възпроизведа всички подробности, макар че в частното училище веднъж спечелих награда за Познаване на Библията. Ясно си спомням обаче, че те видели голям зор, докато се мъчели да я прикоткат и размекнат. Най-накрая капнали от изтощение, но без да отбележат успех. Вече бях сигурен – при разговорите с пепелянките често се случват подобни неща.

– Познаваш ли Хоръс Пендълбъри-Девънпорт? – попитах я след въздълго мълчание, през което всеки един от нас се боричкаше с херинговите си противници.

– Мъжът, който се ожени за Валери Гуисълтън?

– Същият. Предишният шампион по мятане на стрелички на Клуба на Търтеите – отговорих бързо и мъчително преглътнах.

– Виждала съм го. В каква връзка го намесваш?

– Защото неговата история сочи поуката и илюстрира казаното. По време на годежа двамата с Валери се скараха, като калибърът на раздора беше сходен с този между вас със Стилтън. За една бройка да се разделят.

Флорънс ме вкочани с мразовития си поглед.

– Нужно ли е да говорим за господин Чийзрайт? – изсъска тя или пък така ми се стори.

– За мен той е централната тема на вечерта – поясних спокойно.

– Но за мен не е. И смятам да си тръгвам – отрязва ме отново тя.

– О, не още. Държа да ти разправа за Хоръс и Валери. Та те значи се съдърпали жестоко и щели, както ти казах, да си останат разделени завинаги, ако не ги сдобрила някаква жена, която изглеждала така, по думите на Хоръс, сякаш развъждала кокершпаньоли. Разказала им сърце-раздирателна история, която разтопила сърцата им. Доверила им, че някога обичала някакъв мъж, но се спречкали за някаква глупост. Тогава той се въртнал и заминал за федерацията на малайските държави, където се венчал за вдовицата на каучуков плантатор. Оттогава нататък всяка година получавала у дома си скромно букетче от бели теменужки,

9. В Молитвеника на Англиканската църква се споменава за глуха пепелянка, която откъзва да чуе гласа на своя заклинател, бел.пр.

обвито в къс хартия с думите: „А можеше да бъде...“. Нали не искаш това да сполети и вас със Стилтън?

– Напротив! Много бих се радвала! – изстреля думите си Флорънс. Стори ми се, че през цялото време, докато говорех, херингата е подскачала в гърлото ѝ като току-що хваната.

– И въобще не чувстваш да те пробождат остри болки в сърцето, като си представиш, че в същата тази минута той може би обикаля корабните агенции и прави запитвания за рейсове до Малайските държави? – продължавах да недоумявам аз.

– Те са затворени в този нощен час, Бърти.

– Е, тогава веднага щом ги отворят сутринта – не се давах аз.

Флорънс остави внимателно ножа и вилицата си и ме изглежда странно.

– Върти, ти наистина си необикновен – рече ми тя.

– Ъ? Какво искаш да кажеш с това „необикновен“?

– Всичките тези нелепости, дето ми ги наговори, опитвайки се да ни сдобриш с Д'Арси. Не че не ти се възхищавам заради това. Дори намирам, че е рядко прекрасно от твоя страна. А и всички точно това разправят – мозъкът ти е като на женски паун, но душата ти прелива от доброта и щедрост.

Е, тук вече бях затруднен от обстоятелството, че след като не бях виждал женски паун, ми бе невъзможно да преценя количеството интелект, което тези птици притежават. Но Флорънс май говореше за тях така, като че ли им липсва сивото вещество, Тъкмо се наках да я попитам кой точно се крие под „всички“, когато тя наново подхвана.

– Бърти, признай си, че сам искаш да се ожениш за мен!

Наложи се да се изжабулкам с допълнителна глътка от съдържанието на бутилката преди да мога да проговоря. Тази жена отново ме закла. Бях в клинч, а Флорънс ми бе подхвърлила един от онези дяволски хързулващи въпроси.

– Естествено! – из цвилех, тъй като бях решен да увенчая с успешни завоевания вечерта. – Разбира се! Че кой не би искал!

– И въпреки това ти...

Флорънс не успя да стигне по-далеч от думата „ти“, понеже точно в този критичен момент, с внезапността, която характеризира всички подобни случаи, в заведението нахълта полицията. Оркестърът остави нотите да увиснат във въздуха. В цялото помещение изведнъж се възцари тишина. Мъжаги с квадратни челюсти изпъплиха по подовата настилка. Един от тях, който изглежда действаше като капитан на отбора, се

изтъпанчи в центъра и с тръбен глас избумтя всички да останат по местата си. Спомням си как се зарадвах, че всичко се подреди тъй добре във времето – имам предвид, че настана бъркотията и то в момента, когато разговорът се обърна в неприятна за мен посока и заплашваше да се изпълни с неловкост и смущение.

Тежки думи за лондонската полиция са се изливали в ушите ми – особено от устата на Катсмийт Потър-Пърбрайт и останалите хубавци сутринта след ежегодното състезание с лодки между Оксфорд и Кеймбридж. Обаче, ако съди човек справедливо, трябва да отчете, че съществуват случаи, когато те демонстрират такт от най-висока класа.

Разбира се не се паникьосах. Имал съм поне милион подобни преживявания и, както беше изразът, знаех им цаката. След като установих, че гостенката ми доста сполучливо имитира държането на котка върху нажежена ламарина, побързах да разсея тревогата ѝ.

– Няма защо да се паникьосваш – рекох ѝ. – Няма място за сълзи, за плач или за кършене на пръсти – допълних, прибягвайки до едно от дълбокомислените слова на Джийвс, които случайно си спомних. – Всичко си върви нормално.

Но няма ли да ни арестуват?

Засмях се безгрижно. Ех, тези новаци!

– Абсурд! Няма и следа от опасност.

– Но ти откъде знаеш?

– Аз съм врял и кипял в тези работи. Слушай каква е накратко процедурата. Събират ни накуп, и ние, съблюдавайки надлежния ред, се отправяме към полицейското управление, возени от обикновени закрити коли. Там ни пускат в чакалнята и ние си съобщаваме имената и адресите, като си позволяваме известна волност що се отнася до подробностите. Аз например обикновено се назовавам Ефрейм Гедсби от рода Настуртиумс, Джюбилей Роуд, община Стрийтъм. Понятие си нямам защо. Просто прищявка. Ти, ако ми позволиш да те напътя, по-добре бъди Матилда Бот от номер 365 на авеню Чърчил, Ийст Дълуич. След като претупахме тези формалности, сме свободни да си ходим, и оставяме собственикът на дупката да посрещне страховитото правосъдие.

Но Флорънс най-безразсъдно отказа да приеме утехата ми. Приликата с котката върху нажежената ламарина още повече се засили. И макар че образът с тръбния глас изрично я инструктира да си остане на място, тя се стрелна отвесно, сякаш я бе боцнало остро шило на онова нежно позакръглено място.

– Сигурна съм, че не това ще стане – изпищя тя.

– Това ще стане, освен ако не са променили правилата на играта – опитах се отново да я успокоя.

– Ще те призват пред съда.

– Не, не.

– Така или иначе няма да рискувам. Лека нощ.

И със светкавична бързина Флорънс се втурна към служебния вход, чиято врата се намираше недалеч от мястото, където бяхме седнали. В същия момент полицаи, инсталиран наблизко и лаещ като хрътка, се метна в гонитбата по горещата следа.

Дали в тази минута действах както повеляваше здравият разум, е въпрос, на който никога не можах да си отговоря. Понякога ми се струва, че отговорът е положителен, отчитайки, че един истински кавалер на мое място би сторил същото. Понякога, обаче, не мисля така. Накратко, когато жандармът наближи в бесен галоп, случайно протегнах крака си и му послужих за трамплин. Той направи най-страхотното мятане в живота си. Флорънс изчезна, а бранителят на обществения ред, след като разплете левия си ботуш от дясното си ухо, с което бяха стигнали мимо-летно съприкосновение, се изправи и ме извести, че съм задържан.

И защото едновременно с това той ме награби за врата с едната си ръка, а с другата задърпа яростно задната част на панталоните ми, не виждах причина да се усъмня в твърдението на честния човечец.

6

Прекарах нощта на онова място, което наричат непрогледна тъмница. Още в ранни зори ме замъкнаха пред мировия съдия на полицейско-то управление на Винтън Стрийт. Лепнаха ми едно доста дълго и завързано обвинение – в нападение на служител на Закона и препятстването му при осъществяване на служебния му дълг. Бях гладен като вълк и брадясал като бездомник.

За пръв път се срещам с титуляра на Винтън Стрийт. Дотогава винаги се числях към редовната клиентела на професионалния му съперник на Бошър Стрийт. Барми Фодърингей-Фипс, който се запознал с него на първи януари еди коя си година, ми бе споделил, че е човек, когото е за препоръчване да избягваш. Убедих се в правдивостта на това твърдение по абсолютно категоричен начин. Докато слушах как ченгето се занимава с описанието на баталната сцена, ми се струваше, че Барми, сравнявайки този Солон¹⁰ със свръхпреварено яйце, притежаващо изобилие от качества на някой висш сановник от Испанската инквизиция, по-скоро бе омекотил, отколкото преувеличил действителността.

Изобщо не ми се нравеше видът на този мазол. Държеше се пури-тански и сурово. Докато се точеше разказът за събитието, лицето му започна да се вкаменява и потъмнява с непонятна за мен заплашителност. Въпросният господин постоянно ми мяташе гневни погледи през пенсето си. И за слепеца бе видно, че цялото съчувствие на публиката се изливаше към полиция, а за затворникът Гедсби оставаше ролята на мерзкия негодник в историята. У мен все повече и повече се наслаждаваше усещането, че именно този заключеник в мрачни простори ще отнесе дървото и ще извади небивал късмет, ако не го запратят доживот на Дяволския остров.

Но все пак, когато обвинителният акт приключи и ме попитаха дали имам да кажа нещо, сторих максималното, което бе по силите ми. Признах, че в случката, за която си бърехме, бях протегнал крайника си, действие, което съответно накара полиция да се завърти с бясна скорост около една от осите си, но настоях, че е било чиста случайност и без всякаква предумисъл от моя страна. Изтъкнах, че съм се почувствал леко схванат след продължителния си престой на масата и просто съм

---

10. Солон (ок.638 – ок.539 г.пр.Хр.) – виден древногръцки общественик, политик, държавник и социален реформатор, бел.пр.

пожелал да раздвижа мускулите на краката си.

– Сам знаете как ви се иска понякога ху-у-бавичко да се поизтегнете... – допълних изложението си аз.

– Силно се изкушавам – отвърна ми песоглавецът – да ви предоставя възможността да се изтягате ху-у-бавичко на едно по-специално място.

Схванах репликата като лека закачка и избълвах голяма порция веселяшки смях, за да покажа, че чувството ми за хумор не е мръднало от мястото си. Добре ама някакъв досадник от реквизита на съдебната зала се провикна: „Тишина!“ и аз се помъчих да му обясня, че се бях запривал от смях заради тънкото остроумие на Негова милост, но той отново ми нареди да мълча и Негова милост повторно изплува на повърхността.

– Както и да е – продължи той и нагласи пенснето си – с оглед на младостта ви ще проявя известна снизходителност.

– О, но това е глобална... – започнах.

– Точно глоба – отвърна ми ответната страна при тази надпревара на находчивостта, която сякаш знаеше предварително всички отговори – е онова, което имам предвид. Десет лири. Следващият случай.

Изплатих дълга си към Обществото и потеглих за вкъщи.

Когато пристигнах у дома, сварих Джийвс да се суети с домакинството, припечелвайки по този начин ежеседмичното си възнаграждение. Той ми хвърли въпросителен поглед и почувствах, че все пак ще се наложи да му дам някакво обяснение. Сигурно се е слисал, когато е установил, че в стаята ми няма никой и че леглото ми не е докосвано.

– Снощи влязох в известни пререкания с любимците на закона, Джийвс – поясних и открих в тона си нотки на неловкост. – И последва нещо от рода на нахлузване на белезниците.

– Нима, сър? Крайно обезпокоително – отбеляза той без да му трепне и лявата вежда дори.

– Да. На мен лично съвсем не ми допадна, но съдията, с когото тъкмо разисквахме проблема, се забавлява страхотно. Спокойно мога да кажа, че внесох малко светлинка в сивото му ежедневие. Ти знаеш ли, че тези съдии са истински професионални комедианти?

– Не, сър. Тази подробност не бе привлякла вниманието ми досега – допълни Джийвс без да му трепне и дясната вежда.

– Ръсеше забивка след забивка... и то все за моя сметка. Намирам, че преживяването е крайно неприятно, особено след като не си закусил точно с това, което всеки уважаващ себе си гастроним и джентълмен би

определил като закуска. Случвало ли ти се е някога да осъмнеш в драм-голника, Джийвс?

– Не, сър. В това отношение късметът ми работи доста добре.

– Необикновено изостря апетита. Затова поразшавай се, ако не възразяваш, и се залавяй веднага с тигана. Предполагам, че имаме на разположение яйца.

– Сър?

– Ще искам около петдесет, пържени... с килограм бекон. Също и препечени филийки. Допускам, че четири франзели ще ми стигнат, но навъртай се наоколо, за да ме заредиш с допълнително, ако се наложи. И не забравяй кафето – да кажем, шестнадесет канички.

– Много добре, сър.

– И след това – рекох с нотка на горчивина в гласа си – сигурно ще затърчиш към „Ганимед Младши“, за да нанесеш това опозоряващо петно срещу името ми в дневника на клуба ви.

– Страхувам се, че не разполагам с алтернатива, сър. Единадесетият член от правилника е много стриктен.

– Е, щом те принуждават, ще го направиш, няма къде да бягаш. Нямам желание да предизвиквам икономите да те завлекат на някой пуст площад и да ти наскат копчетата от портупея. Като стана дума за тоя дневник, Джийвс. Абсолютно ли си сигурен, че нищичко не фигурира на „Ч“ под Чийзрайт?

– Нищо, освен онова, което снощи изложих на вниманието ви, сър.

– Е, това няма да ми е кой знае от каква полза! – начумерих се аз. – Откровено ти признавам, Джийвс, тоя Чийзрайт започва да се превръща в явна заплаха.

– Нима, сър?

– Затова се надявах, че ще успееш да изровиш туй-онуй от дневника, та да мога да изкормя вътрешността му. Но разбира се след като ти е невъзможно, няма да те обвинявам! Добре, а сега припчай и ми забъркай закуската!

Не бих могъл да се похваля със здравия си сън през изминалата нощ върху дъсчения одър, предоставян на клиентите на Винтън Стрийт и считан за проява на височайшо внимание от страна на Гестапото там. Затова, след като се заситих доволно с храна, се шумгнах между чаршафите. Копнеех за забрава точно като Роло Бийминстър.

Следобедните часове трябва доста да са преваляли, когато пронизителният звън на телефона ме изтръгна от безметежното ми спокойствие. Чувствайки се значително по-свеж, аз надяхах халата си и се запътих

към издаващия оглушителни звуци инструмент.

Беше Флорънс.

– Бърти? – изпищя направо в мозъка ми тя.

Първо подскочих, после се уверих, че земното притегляне си е все същото и стъпил на твърда почва, успях да изразя учудването си:

– Флорънс? Стори ми се спомена, че днес тръгваш за Бринкли.

– Тъкмо потеглям. Звъннах ти, за да разбере как се справи снощи, след като си отидох.

Избълвах безрадостен смях.

– Не чак толкова приказно – отговорих. – Копайте ме окошариха.

– Какво! Но нали ми каза, че никога не позволяваш да те арестуват.

– По принцип, Флорънс, по принцип. Обаче снощи го направиха.

– Сега добре ли си? – попита тя с нотка на загриженост.

– Е, още усещам последиците от общуването си с хората на закона.

– Но защо те арестуваха?

– Дълга история. Но щом държиш да я чуеш, ще ти я предам сбито. Забелязах, че ти изгаряше от желание да си тръгнеш, и виждайки, че един копой се спусна като ловджийска хрътка подире ти, протегнах крака си, спънах го и поохладих интереса му към бясната гонитба.

– Боже небесни! – изпищя отново тя и слуховият ми орган временно бе изваден от строя.

– Стори ми се – подхванах историята след кратко затишие, – че това е най-благоразумният курс на поведение. Минутка само и той щеше да те улови за яката, а не биваше да допускаме да се случи подобно нещо. Последицата от тази навременна намеса бе, че прекарах нощта в затворническа килия, а за закуска получих изтощителна среща със съдията на полицейския съд от Винтън Стрийт. Както и да е, вече се съвземам.

– О, Бърти! – измяучи прочувствено Флорънс.

Явно трогната до дъното на душата си, тя се впусна в благодарност, а аз учтиво я посъветвах да забрави за дреболията. Сетне тя нададе внезапно хълцукане, сякаш я бяха фраснали яко точно под лъжичката.

– Винтън Стрийт ли каза?

– Точно това казах.

– О, божичко! А разбра ли кой е съдията?

– Не бих могъл да те осведомя по въпроса. Не си разменихме визитните картички. Ние, съдебните ветерани, се обръщаме към него с Ваша милост.

– Та той е чичото на Д'Арси!

Направо паднах от коня. Тази неочаквана информация доста сериозно ме стресна.

– Да не би да се шегуваш?

– Не.

– Оня, дето си паднал по супата ли?

– Да. Представи си само какво би станало, ако след като вечеряхме с него снощи, тази сутрин се бях появила пред очите му на подсъдимата скамейка!

– Конфузна ситуация. Щеше да се чудиш какво да изчоплиш от мозъка си – съгласих се аз.

– Д'Арси никога нямаше да ми го прости.

– Ъ?

– Щеше да прекрати годежа ни.

Нещо тук не се връзваше. Радостни тръпки пропълзяха по гърба ми.

– Какво искаш да кажеш?

– Как така какво искам да кажа?

– Как така щеше да прекрати годежа ви? Нали вече сте го отписали.

Тя изчирика звуците, които обикновено минават за ромолящ смях.

– О, не. Тази сутрин ми се обади, разкая се и се предаде. И аз му простих. От днес започва да си пуска мустак.

Усетих как ме изпълва безмерно облекчение.

– Но това е превъзходно – похвалих я аз.

Тогавя тя взе да въздиша „О, Бърти“ и като я попитах какво е запъшкала това „О, Бърти“, тя ми разясни, че онова, което искала да ми внуши, било преклонението ѝ пред кавалерството и великодушното ми.

– На пръсти се броят мъжете, които на твое място, с чувствата, които изпитваш към мен, биха постъпили по същия начин.

– Не си го слагай на сърцето! – зауспокоявах я аз.

– Дълбоко ме трогна! – продължи тя.

– Въобще го забрави! Значи годежът отново е в сила, така ли?

– Да. Затова внимавай да не се изпуснеш някъде, че съм била с теб в онази дупка.

– Разбира се, че няма – обещах аз.

– Д'Арси е толкова ревнив.

– Именно. Никога не бива да узнае.

– Никога. Ами че той ако разбере, че сега си говоря с теб по телефона, отново ще изпадне в пристъп.

Тъкмо се на каних да я успокоя със снизходителния си смях и щях да ѝ напомня, че за това, както казва Джийвс, съществува слаба

вероятност, защото откъде, по дяволите, можеше той да научи, когато погледът ми бе привлечен от обемист предмет. Извъртайки с няколко инча израстъка на раменете си, успях да осъзная, че това овално „О“ представлява издутият силует на Д'Арси Чийзрайт. Нито бях чул входният звънец да изцвърчи, нито пък го видях кога е влязъл в стаята, но установих без сянка от колебание, че въпросното лице е пред мен и отново витае страховито в дома ми като някой призрак из свърталището си.

7

Моментът зовеше към светкавична съобразителност. Все пак на никой не му е драго да гледа как хората се изпотръшкват в пристъпите си посред всекидневната му. А вероятността това да се случи, ако той узнаеше самоличността на събеседника ми от другия край на жицата, бе извънредно голяма.

– Естествено, Катсмийт – рекох. – Разбира се, Катсмийт. Напълно те разбирам, Катсмийт. Но сега ще трябва да прекъснем разговора си, понеже, Катсмийт, нашият общ приятел Чийзрайт тъкмо ми дойде на гости. Дочуване, Катсмийт – и аз окачих слушалката на вилката, обърнах се към Стилтън и поясних: – Това беше Катсмийт.

Той не прокоментира снесената от мен информация, а остана да стърчи наред стаята като кол и да се блещи свирепо и застрашително насреща ми. Сега, след като бях наясно за кръвните връзки, които го свързваха с домакина ми от Винтън Стрийт, безпогрешно съзрях родствената прилика. И чичото, и племенникът умееха по един и същи начин да присвиват очите си и да те изпепеляват с покосяващата струя, излизаща изпод надвисналите им вежди. Единствената отлика помежду им се състоеше в детайла, че докато първият ви пронизваше до дълбините на душата с помощта на пенсне без рамки, вторият го постигаше с невъоръжено око.

За секунда останах с впечатлението, че вълненията на госта ми се дължат на факта, че ме е сварил по пижама и халат в този напреднал час на деня. Споменатите одеяния, когато са нахлузени в три часа следобед, неизбежно тласкат мислите в определено русло. Но явно се лъжех. Като първа точка от дневния ред излязоха къде къде по-важни проблеми.

– Устър – изгърмя той с боботещ глас. Напомни ми за оглушителния екот на експрес, навлязъл в тунел, – къде беше снощи?

Признавам, че въпросът му ме уплаши не на шега. За секунда основите на съществуването ми действително се разклатиха. После напомних на себе си, че никакви улики не сочеха към мен, и бързо възвърнах непокатлатимостта си.

– А, Стилтън – поздравих го ведро, – влизай, влизай. О, ама ти вече си успял да влезеш! Хайде, настани се удобно и ми разправи всичките си новини! Денят е чудесен, не смяташ ли? Лондонският юли предизвиква мръщение у мнозина, но на мен самия ми влияе благотворно.

Винаги ми се струва, че има някакво странно очарование.

Той май се проявяваше като един от хората, които пет пари не дават за Лондон през юли. Не прояви никаква склонност да навлезем в темата. Удостои ме единствено с едно от изсумтяванията си.

– Къде беше снощи, ти проклето гадино? – попитаме любезният гост и забелязах, че лицето му бе доматено червено, мускулите по страните му нервно потръпваха, а очите му пламтяха в орбитите си като клади.

Реших да прибягна до прийома с хладнокръвието и безгрижието.

– Снощи ли? – повторих умислено. – Чакай да видим... Значи това бе нощта на двадесет и втори юли, прав ли съм? Хм. Ха... Нощта на...

Стилтън звучно преглътна няколко пъти.

– Виждам, че си забравил. Нека опресня паметта ти. Завлякъл си се в долнопробен нощен бар с годеницата ми Флорънс Крей.

– Кой, аз ли? – имитирах безкрайно учудване.

– Да, ти. А тази сутрин си се явил пред полицейския съд на Винтън Стрийт.

– Убеден ли си, че не ме бъркаш с някого?

– Абсолютно. Почерпих информацията от чичо ми, който е съдия там. Днес ми гостува за обяд и като си тръгваше, зърна физиономията ти от една снимка на стената.

– Не подозирах, че си украсил стената си с моята снимка, Стилтън. Страшно съм трогнат.

Но той продължи да ферментира.

– Беше групова снимка – тросна се той – и ти просто случайно си се оказал на нея. Чичо я погледна, подсмръкна няколко пъти и ме попита: „Познаваш ли го тоя младеж?“. Обясних му, че членството ни в един и същи клуб не ми позволява да те избягвам винаги, но се заклекх, че отношенията ни се простират само дотам. Тъкмо щях да добавя, че ако зависеше от мен, не бих те докоснал и със стометров прът даже, когато той продължи. Все още подсмърчайки недоволено, сподели радостта си от това, че не си ми близък приятел, тъй като потръпвал ужасен при мисълта, че племенникът му може да другарува с подобна измет. Каза, че сутринта те довели пред него, обвинен в нападение на полицаи. Последният твърдял, че те арестувал, защото си го спянал, докато е преследвал момиче с платиненоруса коса в някакъв смрадлив долнопробен нощен бар.

Присвих устни. По-точно се опитах, но машинарията ми нещо бе рждясала. Но без да се поддавам на унието, заговорих смело и

енергично.

– Нима? – възкликнах. – Лично аз бих приел доста резервирано твърдението на оня полицаи, който си уплътнява работното време, като преследва платиненоруси девойки из ношните барове. А небивалите дивотии на чичо ти, че са ме довели при него, не би трябвало да приемаш за чиста монета, защото знаеш от каква мая са замесени съдиите. Та те са най-нисшата форма на блатните видове. Когато някой не демонстрира нужната схватливост и сърчност, за да продава желирани змиорки, веднага го правят съдия.

– Искаш да кажеш, че фотографията е подвела чичо ми заради далечната ти прилика с другия?

Магнах небрежно с ръка.

– Даже не е необходимо приликата да е далечна. Лондон гъмжи от младежи, с които си приличам като две капки вода. Аз съм честно срещан тип. Мнозина са ми казвали, че някакъв образ на име Ефрейм Гедсби от общината Стрийтъм определено ми бил двойник. Разбира се, ще го взема под внимание, когато обмислям въпроса дали да заведа иск за клевета и опетняване на репутацията ми срещу чичо ти. Е, може да помоля съда за снизхождение при произнасяне на присъдата предвид възрастта му. Но ще е действително мило от твоя страна да предупредиш застаряващия ти родственик да озаптява по-решително приумиците на сърбящия го език. Защото рано или късно идва миг, в който на всекиго се свършва търпението.

С мрачна вглъбеност Стилтън се посвети на мислите си. Това продължи цели четиридесет и пет секунди. Почти рекорд!

– „Платиненоруса коса“, твърдял полицаят – отбеляза той в края на затишието. – Момичето имало платиненоруса коса.

– Не се и съмнявам, че много ѝ е отивало.

– Намирам, че фактът е крайно показателен – косата на Флорънс е платиненоруса.

– Не виждам защо. Косите на стотици момичета имат същия цвят. Драги ми Стилтън, запитай се сам, звучи ли ти правдоподобно Флорънс да се помъкне с мен по ношните барове от сорта на... как каза, че се наричал?

– Изобщо не съм казвал досега как се е наричал, но доколкото ми е известно, фирмата му е „Пъстрата стрида“.

– А, да, чувал съм за него. И знам, че не е от особено почтените заведения. Умът ми не го побира как въобще допускаш, че Флорънс може да пожелае да посети подобна дупка. Претенциозно, интелектуално

създание като нея? Никога!

Стилтън се умисли. Колко странно беше това действие за него. Усетих, че съм успял да го засиля по пързалката.

– Снощи тя ме помоли да я заведа в някакъв нощен бар – рече. – Трябвало ѝ във връзка с материала за новата ѝ книга.

– Но ти, както и следва да се очаква, ѝ отказа?

– Не, всъщност обещах ѝ да я заведа. Но тогава нали се спречкахме, затова обещанието ми от само себе си отпадна.

– А тя, естествено, си е отишла у дома и си е легнала. Как другояче би постъпила една целомъдрена и мила английска девойка? Удивлявам се, че ти въобще допускаш и за момент, че тя би се завтекла към подобно заведение със съмнителна репутация без теб. Особено такава, където, доколкото подразбирам от разказа ти, взводове полицаи непрекъснато преследват платиненоруси девойки по ъглите. А нищо чудно, когато нощта е в разгара си, да се случват и къде по-ужасни неща. Не, Стилтън, пропъди тези мисли, които, ако ми позволиш да спомена, съвсем не ти правят чест... А, ето го и Джийвс – възкликнах и окото ми с облекчение се натъкна на стария, до болка познат ми шейкър, понесен с нужното уважение от току-що доплувалия Джийвс. – Какво си забъркал, Джийвс? Някой от специалните си коктейли ли?

– Да, сър. Предположих, че господин Чийзрайт би благоволил да приеме нещо ободряващо.

– Готов е за него. Извини ме, Стилтън, но няма да мога да ти направя компания. Разбираш ли, приближаващият турнир по мятане на стрелички ме задължава да спазвам режим на ограничения. Независимо от това, настоявам да опиташ този превъзходен образец от еликсирите на Джийвс. Все пак си бил подложен на вътрешно напрежение... разтревожил си се... разстроил си се... Той ще ти помогне да се съвземеш. О, между другото, Джийвс?

– Сър?

– Чудя се дали си спомняш, когато снощи се прибрах след като си побъбрихме с господин Чийзрайт в Търтеите, как ти подхвърлих, че се запътвам директно към леглото с освежаващо четиво?

– Разбира се, сър.

– Не беше ли „*Мистерията на розовия рак*“?

– Именно, сър.

– Ако не се лъжа, май споменах нещо в смисъл, че едва се съдържам да я разгърна?

– Доколкото си спомням това бяха точните ви думи, сър. Вие, както

сам посочихте, брояхте минутите, до момента, в който ще се сгушите удобно с въпросното издание.

– Благодаря ти, Джийвс.

– Няма защо, сър.

И Джийвс се понесе навън, а аз разперих ръце към Стилтън с жест, напомнящ свободния полет на волна птичка. Не мога да си спомня друг епизод от живота ми, в който да съм изпитвал по-непреодолимо желание да викна „Voilà!“

– Нали чу? – запитах го с най-искрените нотки в гласа. – И ако това не изчиства и последното петно от омърсеното ми реноме, дяволски се затруднявам да определя какво друго би свършило същата работа. Но нека те почерпя с коктейла. Ще се убедиш, че е несравним и невероятно ободряващ.

Странни реакции предизвикват тези специалитети на Джийвс. Както споменах по-рано, те разбудят тигровите инстинкти в човека, но удивителното е, че със същия успех действат и в обратното направление. Имам предвид, че ако тигърът у вас не е задрямал, а напротив – фучи и вилнее необузвано, те го усмиряват. Представете си само – нахълтват при мен като разярен лъв, аз тутакси ви изливам една-две капки в гърлото и вие се преобразявате в кротко агънце. Не съм си и помислял да се впускам в научни анализи на този феномен. Само безпристрастно регистрирам фактите.

Същото се получи сега и със Стилтън. Във фазата си преди коктейла той бълваше с тонове пара и с лека ръка можеше да извършва предателство, кроежи и заговори подли, както разправял оня приятел¹¹. А сега пред собствените ми очи Стилтън се превърна в добро и благо същество. Преполовявайки едва първата си чаша, той вече се разкайваше по най-дружелюбния начин, че ме е набедил несправедливо. Можел съм да бъда и най-ненадминатият по лудост откачен, който някога е избегнал бдителността на търсачите на таланти от заведенията за олигофрени, кой знае защо, но така ми рече, но било видно като бял ден, че не съм водил Флорънс в „Пъстрата стрида“. И съм извадил дяволски късмет, като не съм я завел, допълни той, защото в противен случай щял да ми прекърши гръбнака на три места. Накратко, от него направо бликаше другарска топлина и задушешност.

– Връщайки се назад към по-ранен етап от разговора ни, Стилтън –

---

11. Шекспир, „Венецианският търговец“, V действие, I сцена, превод Валери Петров, бел.пр.

рекох и смених темата, след като постигнахме еднородие, че чичо му Джоузеф е кривоног ахмак, който въобще няма да сгреша, ако се прегледа при някой добър очен лекар, – направи ми впечатление, че когато спомена Флорънс, използва израза „годеницата ми“. Да разбирам ли от това, че гълъбът на мира отново ви е навестил след снощната ни среща? За онзи прекъснат годеж говорях, запоихте ли го?

Стилтън кимна.

– Да – отвърна той. – Направих известни отстъпки и приех известни условия.

Тук дланта му се стрелна към горната устна и болезнено изражение премина по чертите му.

– Сдобряването се състоя днес сутринта.

– Страхотно! – зарадвах се аз.

– Нима се радваш? – измуча той.

– Разбира се!

– Хей!

– Ъ?

Стилтън ме изпи с настойчивия си поглед.

– Устър, стига си се преструвал. Чудесно знаеш, че самият ти си хлътнал до ушите по нея.

– Това е абсурдно – запротестирах отново.

– Тия ги разправяй на старата ми шапка! Въобще не си въобразявай, че си ме заблудил. Та ти боготвориш това момиче. Аз лично съм все още склонен да приема, че цялата тази дандания с мустака е коварен план, измъдрен от теб с цел да ми я отмъкнеш. Е, единственото, което ще ти кажа, е, че ако ми се случи да те хвана, докато й се умилкваш и се мъчиш да ни отчуждиш, ще пречупя гръбнака ти на четири места.

– Стори ми се, че каза три – потърсих истината мигновено.

– Не, четири. Тъй или иначе, за мен е удоволствие да ти съобща, че тя ще е далеч от обсега ти поне за известен период от време. Днес отпътува, за да погостува на леля ти, госпожа Травърс в Устършир.

Господи! Каква безбожна поразия може да нанесе една единствена небрежна думица. Увиснах на косъм от произнасянето на „Да, и тя ми каза същото“, което естествено щеше да се окаже фатално. Но съумях точно навреме да пробутам едно „Нима?“

– Значи ще отпрашва към Бринкли, а? Вероятно и ти ще я придружиш?

– Ще я последвам след няколко дни.

– Няма ли да пътуваш с нея?

– Я мисли с главата си, Устър! Нали не допускаш, че ще се появя на обществено място, докато траят ранните стадии в отглеждането на проклетия мустак, легнал толкова много на сърцето на Флорънс. Ще се затворя между четирите стени на стаята, докато противното растение започне да пуска филизите си. Довиждане, Устър. Нали няма да забравиш какво подхвърлих за гръбнака ти?

Уверих го, че непрекъснато ще го имам предвид, при което той пресуши специалния си коктейл и се изпари по същия начин, по който се бе появил.

8

В дните, които последваха, достигнах върха на формата си. Жизнеността ми се лееше като пълноводна река и отново успях да омая всички наоколо си с ослепителната си усмивка и бодра духовитост. През този период на безметежно щастие, ако безметежно е точната дума, няма да е преувеличено да се каже, че се съживих като полято от грижовна ръка нежно цветче.

Сякаш планина се бе свлякла от сърцето ми. Само онези, които са били подлагани на изпитанието да гледат как Д'Арси Чийзрайт непрекъснато се материализира от нищото и се прокрадва зад тях, пуфтейки смущаващо зад вратовете им, докато разпускат в пушилнята, могат да разберат облекчението да се отпуснеш на воля в стола и да си поръчаш подкрепително със съзнанието, че помещението е напълно свободно от тази свръхпротивна напаст.

И точно тогава – тряс!

Тъкмо си казвах, че това е то истинският живот и заприиждаха телеграмите.

Първата, която пристигна, ме свари в жилището ми, точно когато палех цигарата си след закуска. Огледах я с неспокойното притеснение на човек, изправен пред тиктакащ бомбен механизъм. Телеграмите толкова често са се явявали вестители или предвестници, или както и да се нарича там, на острите кризи в личните ми дела, че вече не ги гледам другояче освен подозрително. Все се чудя дали нещо няма да изскочи от плика и да ме ухапе злобно за крачола. Нека напомня, че именно с телеграма Съдбата тласна развитието на историите със сър Уоткин Басет, Родърик Споуд и сребърната кравоподобна каничка за сметана, която според инструкциите на леля ми Далия трябваше да задигна от колекцията на първия в Тотли Тауърз.

Затова не се чудете, ако ви призная, че докато съзерцавах замислено поредното издание с подозрителен – както отбелязах – поглед, се запитах дали основите на Ада нямаше отново да се разтърсят.

Но за момента представителят на епистоларния жанр си лежеше пред мен мирно и тихо. Претегляйки всичките „за и против“, ми се стори, че не ми остава друг изход освен един – т.е. да пристъпя към запознанство с него.

Речено – сторено. Подадена в Бринкли-и-Снодсфийлд-на-

Мочурището, тя носеше подписа „Травърс“. Това идеше да покаже, че е дело на ръката или на леля Далия, или на Томас П. Травърс, съпругът ѝ. Той бе симпатичен добряга, с когото скъпата ми леля повторно бе заложила на брака преди няколко години.

От обстоятелството, че започваше с *Бърти, червей такъв*, заключих, че първата бе тази, която бе уловила с пръстите си писалката на пощенската служба. Чичо Том е по-сдържан в речта си от женския екземпляр на рода. Обичайното му обръщение към мен е *момчето ми*.

А ето и същината на съобщението:

Бърти, червей такъв, моменталното ти пристигане е наложително. Зарежи всичко и ела тук пронто, подготвен за продължителна визита. Спешно ми трябваш да вдигнеш духа на досада с бакенбарди.

Обич. Травърс.

Посветих остатъка от утрото в разнищване на съдържанието и по пътя си към Търтеите изпратих светкавичния си отговор. Той представляваше кратко настояване за повече информация:

Брада ли имаш предвид или бакенбарди?

Обич. Устър.

Когато се върнах, ме очакваше друга:

Бакенбарди, магаре с магаре! Синът-да-не-казвам-на-какво има къси, но открояващи се бакенбарди.

Обич. Травърс.

Странно нещо е паметта. Тя често не успява да улови в мрежите си тъкмо желанието в момента спомен. Откъм дъното на съзнанието ми напираше смътното усещане, че някъде по някое време бях чул някой да споменава къси бакенбарди в някаква връзка. Само че колкото и да се напъвах, не можех да го докарам на фокус. Непрестанно ми се изплъзваше. Затова, прибягвайки отново до изпитаната практика да потърся сведенията от извора, излязох и изпратих следното послание:

Какъв е тоя син-да-не-казвам-на-какво с къси бакенбарди? И защо трябва да му вдигам духа? Телеграфирай пълни

подробности, понеже понастоящем оставам объркан, озадачен и недоумяващ.

Обич. Устър.

Тя ми отговори с топлота, на която не се скъпеше и заради която мнозина от кръга на познатите ѝ се придържаха за перифериите на шапките си, когато рече да я отприщи до крайност:

Слушай, гранясало петно такова! Какво целиш, като ме караш да изпотроша цяло състояние по телеграми? Да не си въобразяваш, че се въргам, в пари? Стига си умувал кой е тоя син-да-не-казвам-на-какво и защо му трябва вдигане на духа. Просто ела като ти казвам и гледай да се поразчевръстиш. О, между другото, иди до Аспинал на Бонд Стрийт, вземи перлената ми огърлица, която съм оставила там, и я донеси със себе си. Разбра ли ме добре? Аспинал. Бонд Стрийт. Перлената огърлица. Ще те очаквам утре.

Обич. Травърс.

Леко поразтърсен, аз продължих да развявам бойния флаг и ѝ отърнах със следното:

Напълно възприех смисъла на поръчката за Аспинал-Бонд Стрийт-перлената огърлица, но онова, което убягва от вниманието ти, е че идването ми в Бринкли в сегашния момент не е чак толкова проста работа, както ти явно смяташ. Съществуват усложнения, и то доста сериозни! Оплели са се като спици в спиците, ако ме разбираш добре. Въобще цялата история налага щателно осмисляне. Ще преценя внимателно ситуацията и ще те известя за решението си.

Обич. Устър.

Въпреки че Бринкли Корт ми е по-роден и от най-родната къщурка и туристическите пътеводители го удостояват с пет звезди заради факта, че се явява седалище на мосю Анатоли – френският готвач на леля Далия – т.е. накратко, това е оазис, към който при обикновени обстоятелства търча с все сили, щом съм поканен, надавайки шури викове и крясъци, сега ми отне не повече от секунда да съобразя, че в настоящия случай сериозни препятствия спъваха полета ми за там. Едва ли е нужно да пояснявам, че намерявам за присъствието на Флорънс в домакинството и за

скорошната поява на Стилтън.

Именно това бе пречката, която ме спираше. Можеше ли някой да гарантира, че когато последният се натъкнеше на особата ми при пристигането си, нямаше моментално да си направи извода, че съм се спуснал натам, ламтейки за отвличане на гореупоменатата като някой млад и закопнял Ромео? А набиеше ли си Стилтън подобна мисъл в главата, какви, питах се, щяха да бъдат последиците? Прощалните му думи за гръбнака ми продължаваха да кърпят в ушите ми. От опит знаех, че Стилтън е човек, който си подбира думите, и на чиито обещания обикновено може да се разчита. Затова кажеше ли, че ще прекършва гръбнаци на четири места, можете да сте напълно убедени, че точно на четири места щеше и да ги прекърши.

Прекарах неспокойна и тревожна вечер. Не бях в настроение за пируване в Търтеите и затова раничко се прибрах у дома. Тъкмо си опреснявах събитията в „Мистерията на розовия рак“, когато телефонът извънтя. Представете си само колко разнебитена е била нервната ми система, щом при звука извърших скокообразно издигане в посока на тавана. Силите ми стигнаха само дотолкова, че да се затъртя, олюлявайки се през стаята, и да вдигна слушалката.

Гласът, който се понесе по жицата, бе този на леля ми Далия.

Макар да казвам „понесе“, вероятно „прогърмя“ ще е по на място. Благодарение на прекараното в гонитби на чистокръвни британски лисици при всякакви капризи на времето моминство, тази ми леля се е сдобила с яркочервен тен и удивителна мощ на гласните си струни. Лично аз никога не съм преследвал лисици, но явно, че когато си избереете това занимание, посвещавате значителна част от времето си в крещене през изораните полета и бушуващия вятър, докато най-накрая това ви се превръща в навик. Тъй че ако леля Далия си има недостатък, той е, че когато разговаряте с нея лице в лице в някоя тясна гостна, тя проявява склонността да използва сила на гласа си сякаш зове някой от ловните си другари на разстояние цяла миля, когото е видяла, че гази с коня си хрътките. Колкото до останалото от нея, тя е широка и слънчева душа. Телесната ѝ структура е изградена по образеца на налятите Рубенсови мадони и се радва на обичта на всички, включително и на долуподписания. Взаимоотношенията ни винаги са били сърдечни до последното милиграмче.

– Ало, ало, ало! – прокъртя тя. Както забелязвате незабравените привички от ловуването не закъснях да изплуват на повърхността. – Ти ли си това, Бърти?

Потвърдих, че съм самия аз и никой друг.

– Тогава какво целиш, ти скудоумни и противни свинчо, с всичките си тъпи дивотии? Да ви вземат мътните дано, теб и осмислянето на ситуацията ти! Никога досега в живота си не съм чувала по-голяма простотия. Трябва да дойдеш тук, и то веднага, ако не ти се ще още със следващата пратка пощальонът да достави на прага ти моето проклятие. Ако ми се наложи да се справям сам-самичка с проклетия Пърси още малко, ще рухна под непосилното напрежение.

Тя се спря, за да си поеме дъх и аз успях да вмъкна един въпрос.

– Пърси ли е образът с бакенбардите?

– Точно той е. Наслоил е пластове от меланхолия из имението. Все едно че живеем във вечна мъгла. Том ме предупреди, че ако не се вземат спешни мерки, сам ще предприеме нужните стъпки.

– Ама какво му е на човечеца?

– Хлътнал е до ушите по Флорънс.

– О, ясно. И се отчайва, като си мисли, че е сгодена за Стилтън Чийзрайт? – предположих аз.

– Абсолютно. Направо се е поболял. Шляе се потиснато напред-назад, изглеждайки досущ като Хамлет. Искам да дойдеш и да го поразсещ. Ще го извеждаш на разходки, ще танцуваш пред него, ще го развличаш със смешни вицове. Въобще ще използваш каквото ти дойде на ума, за да изтръгнеш усмивка от това обрамчено с бакенбарди и очила с рамки от черупка на костенурка лице.

Естествено, веднага схванах замисъла ѝ. Няма домакия, която да желае разни шляещи се Хамлетовци из имението ѝ. Но онова, което ме озадачи, бе как такъв компромат е бил допуснат да замърсява чистия въздух на Бринкли. Знаех, че старата ми родственица бе доста придиричива, щом станеше въпрос за гости. Понякога и министър-председатели не са успявали да се намъкнат вътре. Поставих ѝ въпроса и тя ми заяви, че обяснението било от просто по просто.

– Нали ти казах, че съм наред бизнес-сделка с Тротър. Тук съм събрала цялото им семейство – вторият баща на Пърси, Л. Дж. Тротър, майката на Пърси, госпожа Тротър, и самият Пърси. Трябваше ми само Тротър, но госпожа Тротър и Пърси се самопоканиха.

– Разбирам. На това му викат комплексна сделка – и веднага се сподавих ужасен. Паметта се бе завърнала на трона си. Сега си спомних защо подробностите с късите бакенбарди ми звучаха познато.

– Тротър ли? – извиках.

Тя изврещя неодобрително.

- Не пищи така де! За малко да ми пукнеш тъпанчето.
- Ама ти Тротър ли каза?
- Разбира се, че казах Тротър.
- А името на тоя Пърси да не би случайно да е Гориндж?
- Безспорно. А и той без бой си го признава.

– Тогава страшно съжалявам, скъпа ми прародителко, но ми е невъзможно да дойда. Само оня ден въпросният Гориндж се мъчеше да изкрънка от мен хиляда лири. Щял да ги вложи в пиесата, дето я скалпил от книгата на Флорънс. Отрязах го без да ми мигне окото. Затова лесно можеш да разбереш колко безкрайно смущаваща би била една среща живо. Ще се чудя в коя посока да гледам.

– Ако това е единственото, което те притеснява, забрави го. Флорънс ми каза, че е успял да набави хилядата лири от другаде.

– Направо ме шашна! И откъде?

– И тя не знае. Страшно бил потаен. Само казал, че всичко е наред, уредил работата и вече можели да продължат да действат. Затова няма какво да се косиш за срещата си с него. Дреме ти на теб, че Пърси те имал за най-мърлявата въшка на света! Та нима ние останалите мислим различно?

– Има нещо вярно в това – съгласих се веднага.

– Значи ще дойдеш?

Запредъвквах умислено долната си устна. В главата ми закръжиха мисли за Стилтън.

– Е, кажи нещо де, онемя ли – тросна се не без известна рязкост скъпата ми родственица. – Защо мълчиш толкова дълго?

– Размишлявах – признах си мигновено.

– Тогава престани да размишляваш и ми обещавай, че ще дойдеш. Ако това ще повлияе на решението ти, ще ти спомена, че тъкмо сега Анатоли се намира на върха на формата си.

Сепнах се. Ако не изопачаваше действителността, щеше да е небивала лудост да не се присъединя към компанията, насъбрала се около трапезата за угощения.

Досега само небрежно съм подхвърлял за Анатоли, затова понастоящем ще се възползвам да вметна, че човек трябва да вкуси творенията му, за да повярва, че наистина съществува подобна сладост. Простите слова са непосилни да разкрият пълната истина и изумителната му виртуозност. След като един от обедите на Анатоли се стопи в стомаха ви, ви остава само да разкопчеш самото си и с изплезен език да се отпуснете доволно, да подишате тежко и да се порадвате на усещането, че животът

няма какво повече да ви предложи. Но тогава, още преди да се освестите, пристига някоя от вечерите му. Тя е още по-невиждано чудо. С една дума – цялата картинка постига толкова силна прилика с рая, колкото всеки нормален човек е в състояние да си пожелае.

Почувствах, че независимо от това колко яростно Стилтън може да се разрази и да изпълни обещанието си щом ме открие... е, не чак рамо до рамо с жената, която обича, но определено кръжейки в близост до нея, трябваше да поема риска от евентуалното разбуджане на злия дух в него.

Разбира се, не бе приятна мисълта да се намеря разкъсан на хиляда парченца, а някакъв си стокилограмов Отело да се тръска и весели върху разпръснатите ми останки, но ако по същото време се заситя с *Timbale de ris de veau Toulousiane* на Анатол, тревогата определено ще бъде уталожена.

– Ще дойда – казах бодро, дочувайки как в коремната ми кухня се извива истинска симфония от звуци.

– Браво на доброто момче! След като откачиш Пърси от врата ми, ще имам пълната възможност да се съсредоточа върху Тротър. А за да доведе тази сделка до успешен завършек, ще ми е нужно максимално съсредоточаване.

– Каква е тази сделка, стара ми родственице? Ти нищо не ми каза за нея. И кой е този Тротър, откъде го изкопа?

– Запознах се с него у Агата. Той й е някакъв приятел. Притежава много вестници в Ливърпул и има амбицията да установи плацдарма си в Лондон. Затова ще се помъча да го подтикна да купи „Будоарът“.

Сашисах се. Това бе последното нещо, което очаквах. Знаех, че „Будоарът на милейди“ е драгоценното й съкровище. Направо се изуших, когато узнах, че възнамерява да го продава.

– Но защо за бога? Мислех, че си го обичкаш като родно синче?

– Прав си, но съм изтощена от напрежението непрекъснато да ходя при Том и да го врънкам за пари за издръжката му. Всеки път, когато почна да го моля за поредния чек, ме пита: „Но не е ли започнал вече да си връща парите?“ и аз му отговарям: „Не, скъпи, още не е започнал да си връща парите“. Тогава той вика: „Хм!“ и допълва, че ако това продължава по същия начин до следващата Коледа ще сме я докарали до просешка тояга. Вече ми идва прекалено нанагорно. Кара ме да се чувствам като някоя от онези просякини, които се търкалят с пеленачетата си по улиците и те молят да се смилиш и да купиш белите им китки. Затова, когато срещнах Тротър в Агата, реших, че точно той е акулата,

която ще глътне предприятието ми, ако човешката изкусност е способна да го постигне. Каза ли нещо?

– Казах „О, а-а!“ Тъкмо се канех да добавя, че е за съжаление.

– За огромно съжаление, но няма как да го избегнем. С всеки изминат ден Том става все по-труден и по-труден за обработване. Заяви, че ме обичал безумно, но и безумието си имало граници. Е, значи ще те очаквам утре. Да не забравиш за огърлицата.

– Ще изпратя Джийвс сутринта да я вземе.

– Чудесно, скъпо мое петно върху фамилния герб.

Стори ми се, че щеше да продължи да бърбори, но в този момент някакъв задкулисен женски глас кресна „Три-и-и минути“ и тя затвори с отчаяния вопъл на жена, трепереща, че здравата ще я оскубят с няколко шилинга отгоре или каквото и да е там.

В този момент Джийвс се яви на хоризонта.

– О, Джийвс – рекох. – Утре ще се отправим към Бринкли Корт.

– Много добре, сър.

– Леля Далия настоява да влея малко веселяшки дух в стария ни познайник Пърси Гориндж, който в момента е заразил местообитанието ѝ.

– Нима? Чудя се, сър, дали ще ви е възможно да ми разрешите да се върна в Лондон следващата седмица за следобеда?

– Естествено, Джийвс, естествено. Да не би да присъстваш на някакво пиршество?

– Става въпрос за месечния тържествен обяд в клуба „Ганимед Младши“, сър. Помолиха ме да го председателствам.

– Председателствай го непременно, Джийвс. Това е чест, която достойно си заслужил.

– Благодаря ви, сър. Разбира се, ще се върна още същия ден.

– Сигурно ще изнесеш и реч? – полюбопитствах.

– Да, сър. Речта на председателстващия ще се окаже необходима за случая.

– Обзалагам се, че ще ги накараш да се изпонатъркалят по пътеките. О, Джийвс, за малко да забравя. Леля Далия ме помоли да ѝ занеса огърлицата. Тя е при Аспинал на Бонд Стрийт. Ще прескочиш ли дотам сутринта да я вземеш?

– Естествено, сър.

– И още нещо, което почти щеше да ми излети от главата. Пърси си е набавил хилядата лири.

– Наистина ли, сър?

– Сигурно се е обърнал към някой с по-мекушава ръка от моята.
Чудя се кой ли е бил тоя будала.

– Разбирам ви, сър.

– Вероятно някой малоумник.

– Несъмнено, сър.

– Но ето че е истина. Само потвърждава казаното от стария Барнъм, че всяка минута се ражда по един завършен тиквеник.

– Съвсем правилно, сър. Това ли е всичко?

– Да, това е всичко. Лека нощ, Джийвс.

– Лека нощ, сър. Ще се занимая с опаковането на багажа утре сутринта.

9

Следващият ден вече клонеше към своя завършек, когато след приятно пътуване през свежата природа умело насочих двуместния си автомобил към портите на Бринкли Корт и заприпах да известя домакинята, че вече съм налице. Открих я в бърлогата ѝ, докато се отморяваше с чаша чай и Агата Кристи. Когато ѝ се представих, тя хвърли набързо поглед към мустака ми, но освен че се постресна – все едно бе нимфа, изненадана докато се къпе, и промърмори нещо от рода на „Това ли било лицето, накарало хиляди часовници да замрат?“ – не направи никакъв коментар. Останах с впечатлението, че си пести енергията за понататък.

– Привет, скъпо влечуго – поздрави ме тя. – Довлече се значи, тъй ли?

– Довлякох се – потвърдих – с коси, сплетени на плитка и спретнат до последното закопчано копченце. И с много сърдечни приветствия към теб, стара ми родственице!

– Подобни и към теб, глупачето ми. Предполагам, че забрави да ми донесеш огърлицата?

– Далеч си от истината. Ето я тук. Тази огърлица не е ли е същата, която чичо Том ти подари за Коледа? – полюбопитствах аз.

– Точно така, изродчето ми. На Том му харесва да си я слагам на вечеря.

– На кой не би му харесало? – любезно ѝ отговорих. Подадох ѝ я и се почерпих с препечена филийка, намазана с масло. – Е, хубаво е да се завърнеш отново в старата къщурка. Сигурно съм настанен в обичайната си стая? А как върви животът в и около Бринкли Корт? Анатоли добре ли е?

– Никога не е бил по-добре.

– Изглеждаш ми доста напушена. Да не си намислила някоя дяволия?

– О, чудесно съм си аз – отговори ми тя и някакви дяволити пламъчета заиграха в очите ѝ.

– А чичо Том?

След моя благ въпрос, като че облак помрачи светналото ѝ лице.

– Том все още се чумери, клетото ми дърто мъжленце.

– Заради Пърси може би? – предположих веднага.

– Позна.

– Да разбирам ли от това, че няма промяна в меланхолията на този Гориндж?

– Естествено че няма. Откакто Флорънс пристигна, той е по-зле от всякога. Том потръпва всеки път, когато го погледне – особено по време на обед и вечеря. Твърди, че страданието, което Пърси му причинява, бутайки настрана недокоснати вълшебствата на Анатоли, кара кръвта да нахлува в главата му, а това довеждало до лошо храносмилане. Нали знаеш какъв чувствителен стомах има.

Потупах лапичката ѝ.

– Не унивай – посъветвах я. – Ще разведря Пърси. Оная нощ Фреди Уиджън ми показа един номер с две коркови тапи и малко канап. Този номер е в състояние да извика усмивка и върху най-измъченото лице. Момчетата в Търтеите се кикотиха до припадък. Надявам се, че ще успееш да ме снабдиш с две-три коркови тапи.

– С двадесет дори.

– Добре, скъпа ми родственице – и с отмерено движение на ръката взех малко сладкиш с розова глазура отгоре му. – Толкова за Пърси. А как са другите от личния състав? Навърта ли се наоколо някой друг освен Тротъровата шайка и Флорънс?

– Не още. Том спомена за някой си лорд Сидкъп. Щял да се весне утре за вечеря на път за солените бани на Дройтуич. Познаваш ли го?

– За пръв път го чувам.

– Том се запознал с него в Лондон. Очевидно е страшно запален по стари сребърни изделия, защото Том държи да му покаже колекцията си.

Кимнах. Знаех, че този ми чичо бе направо вманиачен в колекционерството на старо сребро. Покоите му едновременно в Бринкли Корт и в къщата му на Чарлс Стрийт са наблъскани с предмети, с които не бих допуснал да ме сбрат насаме даже като проснат труп в улична канавка.

– Вероятно тоя Сидкъп ще излезе специалист по художествени ценности – предположих и си заплюх едно очарователно сладкишче със синя глазура.

– Нещо такава.

– Е, свят голям, хора всякакви.

– Утре към нас ще се присъедини също и изгората Чийзрайт, а всредиден и Дафне Долорес Морхед. Тя е писателка.

– Знам. Флорънс ми разправяше за нея. Доколкото разбрах, си купила неин роман и го издаваш на части.

Хапчицата бе вълшебна.

– Да. Прецених, че ще е далновиден ход да поръся мината.

Това последното нещо не успях да го проумея. Тя ми изглеждаше като леля, която ми говори с гатанки.

– Как така да поръсиш мината? – казах аз и преглътнах внимателно.
– Каква мина? За пръв път чувам да приказваш за разни мини.

Мисля, че ако устата ѝ не беше пълна с препечен хляб с масло, щеше да зацъка с език, защото веднага щом разчисти звуковия си проход с енергично поглъщане, ми заговори нетърпеливо, сякаш мудната ми възприемчивост я изнервяше до краен предел.

– Ти наистина си безгранично невежо говедо, Бърти. Та нима никога не си чувал за поръсване на мини? Това си е всепризната методика в бизнес-средите. Когато си собственик на калпава мина и искаш да я пробуташ на някой будала, поръсваш я с една-две унции злато отгоре и викаш будалата да дойде и да прегледа стоката. Той се запрята, вижда златото, убеждава се, че тъкмо това е търсил и посяга към чековата си книжка. Действах на същия принцип.

Продължавах да си блъскам главата в недоумение и когато ѝ го признах, този път вече наистина зацъка с език.

– Толкова ли не можеш да загрееш, тъпачето ми? Купих романа с продължение, за да придам по-привлекателен вид на списанието за Тротър. Той ще зърне обявлението, че в най-скоро време следва опус с Дафне Морхед и страхотно ще се впечатли. „Брей!“ ще си рече. „Дафне Долорес Морхед, Брей! «Будоарът на милейди» трябва да се харчи като топъл хляб!“

– Добре, но тия образи не държат ли да прегледат счетоводните бумаги с приходите и разходите преди да се произнесат окончателно?

– Не и ако се гощават с кухнята на Анатол за седмица, че и за по-дълго. Нали затова го поканих тук.

Осъзнах какво има предвид и доводите ѝ ми се видяха доста разумни. В обедите и вечерите на Анатол има нещо, което направо ви разтапя и пресича трезвата ви преценка. След като през цялото време досега Л. Дж. Тротър се бе засищал с вълшебствата на Анатол, предположих, че вече се носи на розов облак и жадува да дарява с добри дела ближните си наляво и надясно, вземайки пример от бойскаутите. А ако удължи лечението с няколко дни, току-виж я замолил като лична услуга да приеме двойния размер на исканата от нея сума.

– Невероятно хитро – похвалих я аз. – Да, мисля, че си налучкала верния подход. Да не би Анатол да е поднасял своето Rognons aux

Montagues!

– Да, а също и *Selle d'Agneau aux laitues a la Grecque*.

– Стара ми родственице – зарадвах се аз, – в такъв случай бих казал, че работата ти е в кърпа вързана. Остава ни само да се почерпим след края на представлението. Но ето че възниква въпрос, който ме хвърля в тъч. Флорънс ми спомена, че Ла Морхед била голяма скъпчийка и трябвало да я засият с дъжд от кесийки със злато преди да склони да се подпише върху договора. Вярно ли е?

– Съвсем вярно.

– Тогава как, по дяволите – възкликнах, разчепквайки проблема по моя си енергичен начин, – съумя да измъкнеш необходимото количество жълтици от чичо Том? Та той не плати ли данъка си за доходите тази година?

– Бъди сигурен, че го е платил. Струваше ми се, че сте чули писъците му чак в Лондон. Бедното ми дърто момчуриче изживява страшно болезнено този годишен ритуал.

Бях сигурен, че ми говори самата истина. Чичо Том, макар да бе осигурен с изобилие от така необходимите късчета благороден метал, понеже до оттеглянето от бизнеса си се славеше като един от търговските принцове, дето гребат с чували мангизите си, проявяваше дълбоко вкоренено недоволство от това, че церберите на държавната хазна просто бъркат и безпрепятствено си пълнят джобовите със скътаните пари на хората. Седмици след като са му отмъкнали труднопечеленото богатство той е способен да се муси по ъглите, да седи с глава в ръцете си, да мърмори за разрухата и за злокобната тенденция на социалистическото законодателство и каква гибел ни чака всички, ако това продължава.

– Определено си права – съгласих се. – Значи душата му пак бе подложена на изтезания? И въпреки това си успяла да го одереш със сума, която трябва да е била истинско състояние. Как, за бога, го направи? От онова, което снощи ми спомена по телефона, останах с впечатлението, че тези дни чичо Том е с по-силно от обичайното си нежелание за раздяла с припечеленото. Ти създаде в представите ми портрет на човек, който упорито се е запънал и не отстъпва, досущ като крантата на Валаам¹².

– Какво знаеш ти за магарето на Валаам? – изчурулика скъпата ми прародителка.

---

12. Според Библията ослицата на Валаам придобила дар слово и упрекнала господаря си за желанието му да прокълне израилтянките, бел.пр.

– Аз ли? Че аз знам и кътните зъбки на магарето на Валаам. Да не би случайно да си забравила, че докато бях ученик на преподобния Обри Ъпджон, веднъж спечелих награда за Познаване на Библията?

– Бас хващам, че си ги изментил някак.

– Нищо подобно, скъпа ми прародителко. Победата ми се дължеше единствено на достойните ми знания. Но да се върнем към темата. Как принуди чичо Том да разгони молците от чековата си книжка? Сигурно се е наложило да прибегнеш до доста голям запас от женски хитринки?

Не ми се нрави да признавам, че любимата ми леля се е изкискала, но неоспоримо звукът, който излетя от устните ѝ, невероятно наподобяват кискане.

– О, успех.

– Но как?

– Няма значение как, пагубен недорасъл любопитко. Успех.

– Ясно – рекох и реших да не задълбавам въпроса. Нещо ми подсказваше, че тя не желае да сподели тази си новина.

– И как върви сделката с Тротър?

Явно уцелих без да искам оголен нерв. Кискането замря на устните ѝ, а муцунката ѝ, до този момент обагрена в червения нюанс, потъмня до цвета на наситено мораво.

– Дано се изприщат проклетите му вътрешности! – ревна тя с вулканичната страст, която някога е карала членовете на ловджийските клубове да подскачат на седлата си.

– Понятие си нямам какви са го прихванали той син на Сатаната. Седи си той, след като девет от обядите на Анатоли и осем от вечерите му си мъркат щастливо сред стомашните му сокове и отказва да се заемем с деловите отношения. Непрекъснато мъка...

– За какво, по дяволите, му е нужно това?

– ... и хъка. Избягва темата. Напрягам всеки свой нерв, за да го принудя да преминаем към сериозната част, но не мога да го хвана натясно. Не казва нито „Да“, нито „Не“.

– Сещам се за една песен със същото заглавие... или поточно „Тя не каза «Да», нито пък «Не»“. Честичко се разпявам с нея във ваната. Ето каква е мелодията.

Започнах да извивам рефрена с приятен кадифен баритон, но прекъснах, когато Агата Кристи ме цапна по фронталната кост. Застаряващата ми родственица май я бе изстреляла с откос изпод бедротата си като някой от каубоите-снайперисти по уестърните.

– Не ме подлагай на чак такива предизвикателства, миличък Бърти

– нежно ми рече тя и потъна в състояние близо до бленуването. – Знаеш ли какъв е според мен проблемът? – продължи тя, когато излезе от транс а си. – Мисля, че мамчето Тротър е виновна за това му нежелание да се сработим. Наумила си е някаква причина, заради която не ѝ се иска той да сключи сделката и му е наредила да не действа. Това е единственото обяснение, за което се сещам. Когато се срещнахме в Агата, той се държеше така, сякаш остава само да доуточним подробностите. Последните няколко дни, обаче, изведнъж се превърна в самата свенливост и необщителност. Като че ли са му спуснали заповед отгоре. Когато онази нош ги заведе на вечеря, не ти ли се видя смазан под петата ѝ?

– Изключително точно. Направо се разплакваше от радост, когато тя благоволяше да му отпусне усмивка и трепереше от страх, когато тя се мръщеше. Но откъде-накъде ще се противи тя на покупката му на „Будоарът“?

– Не ме питай. За мен си остава истинска мистерия.

– Да не би да сия наскърбила някак след пристигането ѝ тук?

– Категорично не. Държах се очарователно.

– И въпреки това си продължава все тъй?

– Все тъй. Крета си все тъй, да го тръшне чумата дано и сетне мътните да го отнесат!

Изпуснах състрадателна въздишка. В гърдите ми тупти чувствително сърце, което лесно се уязвява. А гледката как скъпото ми златно дърто яйчице жалее над отминалата я сполука ме покърти неимоверно.

– Не е на добре – казах. – Човек се надява на по-добър късмет.

– Надяхах се – призна тя. – Бях уверена, че с идващите публикации на романа на Морхед, ще лапне списанието като топъл хляб.

– Разбира се, може би той само премисля старателно за последно – поупокоих я аз.

– Виж, това е вярно.

– А мъж, който премисля старателно, няма начин да не мъка.

– И да хъка ли? – повиши глас отново скъпата ми стара родственица.

– Е, допустимо е и да хъка. Не можеш да очакваш от него да стори по-малко от това.

Несъмнено щяхме да се увлечем и да се задълбочим по-сериозно по въпроса, подлагайки хъкането и мъкането на Л. Дж. Тротър на обстоен анализ. Обаче точно в този момент вратата се отвори и се подаде едно изнурено лице. Къси бакенбарди се бяха постарали да го обезформят от двете страни, а в средата му се цъкляха очила с рамки от черупка на

костенурка.

– Извинявайте – обади се изкривената от мъка физиономия, – но да сте виждали Флорънс?

Леля Даляя отвърна, че не бе удостоявана с подобна привилегия от обяд насам.

– Помислих си, че може би е с вас.

– Но не е.

– О! – въздъхна лицето, продължавайки да демонстрира диапазон от мрачни чувства, и понечи да се оттегли.

– Хей! – провикна се леля Даляя, спирайки го тъкмо когато щеше да изчезне. Тя отиде до писалището и взе оттам светлобежов плик. – Тази телеграма току-що пристигна за нея. Ще ѝ я предадете ли, ако я срещнете? И докато сте тук, запознайте се с племенника ми Бърти Устър, гордостта на Пикадили.

Е, не бях очаквал, че узнавайки за самоличността ми, той би се разтанцувал из стаята на палци. И не го стори. Само ми отправи продължителен и укорителен поглед. Съдържаше основните елементи на същия, отправен от черен бръмбар към готвача, когато последният го поръсва с отрова за насекоми.

– С господин Устър съм общувал чрез писма – студено заяви той. – А също сме говорили и по телефона.

След дългата си реч той се въртна и изчезна, като до последния момент ме изпиваше с осъдителния си взор. Ясно бе, че мъжете от рода Гориндж не забравят лесно.

– Това беше Пърси – поясни леля Даляя.

Осведомих я, че вече съм достигнал по умозрителен път до същото заключение.

– Забеляза ли как погледна, когато изрече „Флорънс“? Като умиращо пате посред гръмотевична буря.

– А ти забеляза ли – запитах я на свой ред – как погледна, когато ти изрече „Бърти Устър“? Като някой, намерил умряла мишка в халбата си бира. Този тип не е от най-човеколюбивите и общителни люде. Не си падам по такива.

– Едва ли би предположил, че една майка е способна да го погледна без да ѝ призлее, нали? Обаче, независимо от това, той е златното писанче за окоето на мамчето Тротър. Обичта ѝ към него е толкова силна, колкото е силна и омразата ѝ към госпожа Алдермън Бленкънсъп. На онази ваша вечеря тя не пропусна да засегне персоната Алдермън Бленкънсъп, нали?

- Засегна я неколкократно дори. Коя е тя?
- Най-опасната й светска съперница в Ливърпул.
- Ама в Ливърпул имат ли си въобще светски съперници?

– Не се съмнявай. Имат си и то с лопата да ги ринеш. Доколкото разбирам, Тротър и Бленкънсъп се дерат със зъби и нокти коя да е некоронованата кралица на ливърпулското общество. Понякога едната успява да натрие носа на другата, понякога става обратното. Също като смъртоносните борби за надмощие сред Четиристотинте¹³ в Ню Йорк от стари времена. Но за какъв дявол съм седнала да ти разправам всичко това? Ти трябва да се втурнеш навън, да настигнеш Пърси и да му повдигнеш духа с антимиеланхоличните си вицове. Предполагам си приготвил сериозен запас?

– Не ще и дума.

– Тогава хайде на работа, млади момко! Да шурмуваме, верни другари, само още веднъж, или стените ще ни затворят веќе с мъртвците ни английски. Йе-е-хо-о-о! Дръж! В атака напред! – допълни тя, пускайки отново в употреба жаргона от ловджийското поле.

Нареди ли ви леля Далия да се хващате за работа, по-добре не се майте, ами я послушайте, ако си мислите доброто. Но това съвсем не значеше, че преливах от веселост, докато си проправях път към широките необятни простори. Оня поглед на Пърси ми подсказа, че господинът ще се окаже трудна публика. Съдържаше същото количество суровост и неумолимост, които открих и в този на чичото на Стилтън при срещата ни в полицейския съд на Вингън Стрийт.

Съответно съвсем не бе малко удовлетворението ми, когато, озовавайки се на открито, не открих и следа от него. Успокоен, изоставих преследването и започнах да се разхождам по-далеч и по-далеч. Пълнех дълбоко дробовете си с въздух. Още не му се бях наситил достатъчно и ето че Пърси се зададе насреща ми. Заобиколи един рододендронов храст и тръгна директно към мен.

---

13. Думи на известен нюйоркски аристократ, популяризирани от един репортер: „Има само 400 човека в Ню Йорк, които действително всеки познава.“ Точно този брой вероятно се дължи на ограничения капацитет на балната зала на госпожа Дж. Астор, принадлежаща към една от най-богатите фамилии през миналия век в Америка, бел.пр.

10

Ако не бяха бакенбардите му, не вярвам че щях да го разпозная. Бяха изменили не повече от десетина минути откак бе подал мутричката си през вратата на леговището на любимата ми прародителка. Но в краткия промеждутък цялото му излъчване бе претърпяло коренна промяна. Нямахме го вече мрачното пате посред гръмотевичната буря, с което се бях разделил наскоро. На негово място сияеше закачливо и весело създание. Духът му бе жизнерадостен, а усмивката слънчева. В цялото му поведение напираше усещането, че пред вас стои човек, който всеки момент може да се впусне във вихъра на някой лудешки танц. Държеше се така, сякаш е бил подложен на продължителна терапия с номера на Фреди Уиджън с двете коркови тапи и канапената връв.

– Здравейте, Устър – радостно се провикна той. От тона на бойния вик с пълно право можехте да заключите, че срещата с Бъртрам по средата на деня едва ли не е събитието на деня. – Разходка ли си правите?

Отвърнах му, че не греша и това си бе самата истина. След моя отговор той грейна, сякаш бе убеден, че не бих могъл да предприема помъдро и похвално действие. „Ей, какъв умник е тоя Устър – все едно си казваше на ум. – Та той си прави разходки.“

Тук последва кратка пауза, която той запълни с облажавачи погледи по мой адрес и уплете нозете си тъй, сякаш щеше аха... и да ги заувива в танцови стъпки. Сетне сподели, че вечерта била приказна и аз потвърдих впечатлението му.

– Какъв залез само! – възхити се той и го посочи.

– Зашеметяващ е – съгласих се, понеже целият хоризонт пламтеше.

– Като го гледам – рече, – си спомням за едно стихче, което съчиних оня ден за „Парнас“. Просто няколко реда, които драснах набързо. Сигурно ще пожелаете да го чуете.

– О, разбира се.

– Озаглавено е „Калибан¹⁴ по заник слънце“.

– Какво по заник слънце? – не разбрах аз.

– Калибан – потвърди той.

Тук прочисти гърлото си и поде:

14. Калибан – изопачена форма на думата „канибал“ с разменени „н“ и „л“, използвана най-вече в Англия със същото значение, бел.пр.

Стоях с един мъж
и съзерцавах залеза красив.
Тежеше въздухът
от шепота на летните ухания.
И палав вятър
фучеше като във ловджийски рог,
издут от небесата, тлеещи на запад.
Преливаше палитрата безбрежна
от пурпур, аметист и злато.
Като очите на троянската Елена
бе синевата синя.
Когато е седяла тя,
отправяйки безбрежен взор
от някоя висока кула в Илион
към елинските шатри долу в здрачината.
А той,
мъжът, стоящ до мен, се цъкеше
като животно – тъпо, скудоумно.
И рече,
„Хей,
залеза красив
не напомня ли ти с нещо
на резен
от полусурово говеждо, метнато на скара?“

Той отвори очите си, които бе затворил, за да придаде по-силен ефект на изпълнението си.

– Естествено, от него струи горчивина и озлобеност – обясни ми Пърси какво е искал да каже авторът, но дори и това не ми помогна да разбера поетичния му напън.

– О, невероятна озлобеност – съгласих се, за да не ме вземе за резен говеждо.

– Но пък и аз се чувствах озлобен, когато го писах. Струва ми се, че познавате човека на име Чийзрайт. Точно него имах предвид. Всъщност, ние никога не сме стояли да се любиме заедно на залеза, но някак инстинктивно усетих, че тъкмо такава глупост би изтърсил, ако бе наблюдавал залеза. Мисля, че ме разбирате правилно?

– Абсолютно сте прав – съгласих се този път от сърце.

– Той е безчувствен дръвник, не смятате ли?

– Бездушен до дъното на душата си, определено.

– И не притежава възвишени чувства?

– Никакви.

– Ще сгреша ли, ако го оприлича на прост дебелак с тиквена глава?

Как ги нижеше тези определения само. Все едно че устата му сама се отваряше и думите се отронваха – правдиви и красиви.

– Никак даже – съгласих се веднага.

– Да – рече той, – добре стана, че ѝ се размина.

– На кого? – не разбрах в първия момент.

– На Флорънс, разбира се!

– О, аха! И какво ѝ се разминало? – любопитствах.

Той ме изгледа несигурно, докато надуваше и спускаше гърдите си в тихото си вълнение. Сякаш бе тиган с каша, която тъкмо е достигнала точка си на кипене.

Спадам към хората, на които им се удава наблюдението и анализа. За мен бе видно като бял ден, гледайки го как цвърчи, че нещо се бе случило със сърдечните му дела и го бе подпенило като очистително на прах, оставяйки му две алтернативи – (а) да се взриви, тъй както си стоеше, и (б) да излее насъбралите се вътре чувства пред първото човешко същество, което се изпречи на пътя му. Не ще и съмнение, че би предпочел това човешко същество да не е от Устъров произход, но си представях как сам себе си убеждава, че все пак човек не може да има всичко, а и той не беше в положение да избира и подбира.

Реши да се спре на алтернатива (б).

– Устър – поде Пърси и постави ръка на рамото ми, – може ли да ви задам един въпрос? Леля ви каза ли ви, че съм влюбен във Флорънс Крей?

– Да, спомена ми нещо такова.

– И аз си помислих същото. Тя не е от особено съдържаните жени, макар да обладава много други достойнства. Видях се принуден да изпадна в откровение пред нея скоро след пристигането си тук, понеже ме запита за какъв дявол съм се размотавал наоколо с вид на умъртвена риба треска.

– Или с вид на Хамлет?

– Все едно дали Хамлет или умъртвена треска. Няма голяма разлика. Признах ѝ, че обичам Флорънс със страстна жар и съм узнал, че е сгодена за смотаняка Стилтън. Усещането е същото, обясних ѝ, когато те фраснат яко по главата.

– Като сър Юстас Уилоуби.

– Простете, не ви разбрах?

– От „Мистериата на розовия рак“. Една нощ в библиотеката го

какнаха здравата по кратуната и според мен икономът беше автор на гнусното злодеяние. Но май ви прекъснах.

– Да, прекъснахте ме – съгласи се той.

– Съжалявам. Та значи казахте, че ви фраснали яко по главата.

– Точно. Изпаднах в неистови гърчове от шока.

– Трябва да е било кошмарно сътресение.

– Беше. Бях сащисан. Но сега... Нали си спомняте телеграмата, която леля ви ми връчи, за да я предам на Флорънс?

– А, да телеграмата.

– Беше от Чийзрайт. Прекратява годежа.

Разбира се нямаше как да узная по какъв начин точно се е гърчил неистово от шока, но дълбоко се съмнявам, че изпълнението му можеше да съперничи на моето, щом чух думите му. Залезът се олюля пред очите ми, сякаш танцуваше шими. Някаква птица наблизко, която проветряваше вечерното си червейче, ми се видя двойна, като и в двете си отражения продължаваше да вибрира.

– Какво! – изклокочих и се заклатих от основите нагоре.

– Да.

– Прекъснал е годежа им?

– Именно.

– О, боже мили! Но защо?

Той поклати глава.

– Виж, това не съм в състояние да ви кажа. Онова, което знам със сигурност е, че открих Флорънс в двора пред конюшната да гъделичка едно котенце зад ушето. Аз я приближих и ѝ казах „Ето телеграма за теб“, а тя ми отвърна „Така ли? Вероятно е от Д'Арси.“ Потръпнах при произнасянето на името му и още потръпвах, когато тя вече бе отворила плика. Телеграмата беше бая дължка, но не бе прочела повече от първите няколко реда, когато нададе пронизителен вик. „Лоши новини ли?“ запитах я. Очите ѝ засвяткаха. На лицето ѝ се появи студено и гордо изражение. „Никак даже – отговори. – Новините са дори прекрасни. Д'Арси Чийзрайт прекратява годежа ни.“

– Леле! – изпищях аз и сами разбирате защо се завайках тъй отчаяно. – Тя не ви ли осведоми малко по-обстойно по въпроса?

– Не. Само подхвърли една-две забележки по адрес на Чийзрайт, които аз безрезервно споделям, и енергично закричи в посока на градината до кухнята. А аз тръгнах, по-точно литнах като волна птица. Категорично не одобрявам съвременната мода да се използва жаргон, но не се срамувам да си призная, че непрекъснато си повтарях „Юпи-и-и-и!“.

Ще ви помоля да ме извините, Устър, но сега ще трябва да ви напусна. Не ме свърта на едно място.

И с тези думи той препусна като неопитомен мустанг и ме остави сам срещу Съдбата.

В мен се надигна мрачното усещане за нарастваща опасност. И ако ми зададете логичния въпрос: „Но защо, Устър? Нима всичко не се нарежда точно по мед и масло? Какво значение има, ако брачната церемония на девойката с Чийзрайт отпада от дневния ред, след като Пърси Гориндж изгаря от нетърпение да поеме теглото на бледоликия?“, то аз ще ви отговоря: „Да, ама вие не сте видели Пърси Гориндж.“ Искам просто да изтъкна, че не е по силите ми да си представя Флорънс, колкото и да я е на пушило да си отмъщава, да приеме ухажванията на мъж, който доброволно носи бакенбарди и пише стихчета за залезите. Далеч по-голяма бе вероятността – оказала се с незапълнени часове за срещи, Флорънс наново да посегне към провереното и безотказно действащо средство – сиреч клетия стар Бъртрам. Точно така бе постъпвала и в миналото, а тези неща имат склонността да се превръщат в навик.

Умът ми даваше заето при всеки опит да прозре каква би могла да е причината за подобно непоследователно поведение от страна на Стилтън. Действията му просто не се съгласуваха едно с друго. Ще ви припомня, че когато го видях за последен път, той показваше всички признаци на човек, когото Любовта върти според прищевките си на малкото си пръстче. Всяка негова дума при онзи наш разговор на прощаване не оставяше и сянка от съмнение и колебливост по въпроса. В края на краищата човек не ходи да заплашва хората, че ще им натроши гръбнаците на четири места, ако ги хванел в умилкване около боготвореното от него създание, ако в сърцето му не бушува нещо по-силно от мимолетно увлечение.

Какво би могло да пререже тъй безпощадно фитила на любовния плам?

Да не би, питях се, напрежението от пускането на мустака да се е оказало твърде непосилно за него? Дали някъде към третия ден – третият ден винаги е най-критичният момент – не бе хвърлил случаен поглед в огледалото и не бе уловил образа си? Навярно е решил, че няма радост от букета на семейното блаженство, заслужаваща жертвите, които той прави? Призован да избира между жената, която обича, и обезкосмената горна устна, дали не се е поддал на изкушението и не се е предал, при това давайки огромна преднина на горната устна?

Решен да почерпя отговорите на вълнуващите ме въпроси направо

от извора, затърчах към градината до кухнята. Там, ако можеше да се вярва на думите на Пърси, трябваше да е Флорънс, вероятно крачеща възбудено напред-назад с наведена глава.

Тя действително беше там с наведена глава, макар всъщност да не крачеше възбудено напред-назад. Бе се привела над хрусталак цариградско грозде и поглъщаше зърната му по един доста напрегнат начин. Когато ме зърна, тя се понадигна и аз зачехнах болната тема без всякакви увъртания.

– Каква е цялата тази шумотевица, за която чух от Пърси Гориндж? – попитах.

Тя преглътна едно гроздово зърно с необуздано настървение, което красноречиво говореше за разпенената ѝ душа. Убедих се с очите си, че е по-бясна и от измокрена до кости кокошка. Въобще от целия ѝ вид лъхаше усещане за жена, която бе готова да се откаже от една от ежегодното предоставяните ѝ издръжки за тоалети в замяна на привилегиите да насили главата на Д'Арсис Чийзрайт с чадърчето си.

Изгледах я строго и продължих:

– Той ми съобщи, че се явило обстоятелство, внасящо смут в хармонията.

– Нещо не те разбирам – отвърна тя и глътна още едно зрънце.

– Говоря за вас двамата със Стилтън. Според Пърси хармонията, която съществуваше помежду ви, безвъзвратно си е отишла. Каза ми, че Стилтън е прекратил годежа ви.

– Вярно е. Разбира се, радостта ми няма граници – допълни Флорънс и изведнъж усетих как крайниците ми започнаха да се смръзват.

– Радостта ти ли? Нима развитието на нещата ти допада?

– И още как! Кое момиче не би се радвало, ако неочаквано се намери освободена от веригите, свързващи я с мъж, който има червендалесто лице и глава, която изглежда тъй, сякаш са я надували с помпа за велосипед?

Хванах се за челото. Доста съм схватлив и веднага улових, че това съвсем не бе езикът на влюбените. Искам само да ви кажа, че и вие да бяхте чули Жулиета да ги реди такива пиперливи по адрес на Ромео, и вие щяхте да се хванете за челата, покрусени от тревога, и щяхте да се чудите дали нещата с двамата млади са наред.

– Но когато го видях за последен път, всичко изглеждаше тип-топ – не се давах аз. – Можех да заложа и ризата на гърба си, че макар и неохотно, се бе примирил с идеята, че ще си пуска мустак.

Тя се наведе и си откъсна още едно зърно от хроста.

– Това тук няма нищо общо с мустаците – обяви тя, щом успя пак да се покаже на дневна светлина. – Целият проблем се корени в обстоятелството, че Д'Арси Чийзрайт е низък, подъл, влечугоподобен, лазещ, гнусен, свръхподозрителен и противен червей – разясни ми тя, докато процеждаше думите през стиснатите си зъби. – Знаеш ли какво е направил?

– Представа нямам – признах си веднага и потръпнах от мисълта за приближаващата опасност.

Тя се освежи с още едно зърно грозде и се завърна към по-горните слоеве на атмосферата, изпускайки няколко пуфтения през ноздрите си.

– Вчера се е замъкнал до она нощен клуб и е провел разпити.

– О, божичко! – изцвилех аз.

– Да. Никой не би предположил, че има хора, способни да паднат толкова ниско, но той подкупил човек от персонала и той му дал да надзърне в дневника на управителя. Там прочел, че същата нощ на твоє име била резервирана маса. Това окончателно потвърдило долните му подозрения. Разбрал е, че съм отишла там с теб. Сигурно... – започна Флорънс, но за пореден път се гмурна в гроздовия гъсталак, решена да го освободи от плодовия му товар. – Сигурно човек развива подобно мерзко и мнително съзнание заради службата си като полицай.

Да определя състоянието си като ужасено въобще няма да бъде преувеличено. Спокойно може да се каже дори, че бях потресен до дълбините на съществуването си. Никога досега не бях подозирал, че мухльо с толкова подпухнала физиономия като на Стилтън е способен да развие детективска дейност в такъв неимоверен мащаб. Разбира се, физиката му винаги се е ползвала с уважението ми, но допусках, че притежаването на нужните заложби, за да покоси на място як вол повече или по-малко го изключваше от играта. Дори за секунда не бях обмислял вероятността за наличие на умствени възможности и то такива, че можеха да накарат даже и Еркюл Поаро да затаи дъх с едно стреснато „Брей, какво чудо!“ Това просто идеше да покаже, че никога не бива да се подценява човек, просто защото е решил да посвети дните си на забучването и изтеглянето на гребла в речните води.

Несъмнено, както бе отбелязала Флорънс, цялото това непредвидено коварство се дължеше на обстоятелството, че той, макар и за кратък период от време, се числеше към отрядите на полицията. Доколкото ми е известно, щом новакът се снабди с униформа и полицейски обувца, големите шефове го дърпат настрана и го обучават на някои неща, които може да му са от полза в избраната професия. Очевидно Стилтън бе

усвоил великолепно урока си. Пък знаеше ли човек, току-виж излязло, че владее и изкуството да определя големината на петна от кръв и да събира пепел от пура.

Тъй или иначе, достоих този аспект на ситуацията само с беглото си внимание. Мислите ми се съсредоточиха върху друг проблем с къде по-голяма острота за момента, както би се изразил Джийвс. Намеквам за напиращото се положение на Бъртрам Устър. Флорънс, вече утолила глада си с цариградско грозде, понечи да отлети, но аз я възприях с пронизителен вик.

– Телеграмата – рекох.

– Нямам желание да говоря повече за нея – отвърна ми тя.

– Обаче аз имам. В нея той намесваше ли и мен?

– О, да и то доста често.

Преглътнах неколкократно и поразхлабих малко яката си. И аз самият предполагах, че ще ме споменава без да се щади.

– Той загатва ли за някакви свои планове, които има спрямо мен? – попитах отново с пресъхнало гърло.

– Пише само, че възнамерява да пречупи гръбнака ти на пет места.

– На пет места? – изквичих ужасен.

– Мисля, че пише пет. Не му се връзвай – сърдечно ме посъветва Флорънс.

Е, не ще и дума, драго ми стана, щом разбрах, че не одобрява намеренията му.

– Гръбнаци щял да ми троши! Никога досега не съм чувала за поотвратително нещо. Би трябвало да се засрами!

И тя се запъти в посока към къщата. Походката ѝ бе досущ като на музата на трагедията в някоя от сутрините, когато светът ѝ е крив.

Онова, което Джийвс нерядко описва като пейзаж, мерзелеещ се в сумрака, започна да се губи в тъмнината. Наближаваше часът, в който обикновено се биеха гонговете за вечеря. Но въпреки че знаех какво безразсъдство проявявам, като рискувам да закъснея за някоя от вечерите на Анатоли, не бях в състояние да се насилия да се прибера и да почна да нагъвам специалитетите му. Толкова много парливи въпроси се развилнях из съзнанието ми, че не помръдвах от мястото си и си стоях в състояние на вцепенение. Крилати творения на нощта прииждаха на рояци, мятаха ми чудати погледи и сетне отново отлитаха, но аз си стоях като закован и вгълбен в мислите си. Човек, който е подгонен от главорез от рода на Д'Арси Чийзрайт, се нуждае от цялата налична мисъл, до която успее да се добере.

И тогава, съвсем внезапно, от гънките на нощта, която ме обгръщаше, ме огря лъч светлина. Той се разля и освети целия хоризонт. Успях да осъзная, че като изключим злободневните дреболии, бях в действително изгодно положение. Защото, нали разбирате, онова, което до онзи момент ми убягваше, бе фактът, че Стилтън представа нямаше, че съм в Бринкли. Приемайки, че се намирам в метрополията, той там и щеше да простре ловните си мрежи. Щеше да наmine към апартамента ми, да продъни звънците от звънене, да не получи ответ и объркан да се оттегли. Щеше да дебне и обикаля Търтеите в очакване да се задам всяка минута, и най-накрая, когато се убеди, че няма да се задам, щеше да се изпари и оттам, отново объркан до немай къде. „Няма да дойде“ – ще си каже, смилайки зъбите си както винаги. Е, пък щом смята, че ще му помогне, нека си ги смели всичките без остатък.

И, разбира се, след онова, което се случи, бе изключена вероятността да посети Бринкли. Мъж, който току-що е скъсал с годеницата си, не посещава домовете, където знае, че се подвизава довчерашната му любима. Добре де, поне на мен ми се струва, че не посещава. Затова, ако съществуваше място на земята, където със сигурност нямаше да се навъртат разни противни Стилтъновци, то беше в Бринкли Корт, в селцето Бринкли-и-Снодсфийлд-на-Мочурището в Устършир.

Изпълнен с дълбоко облекчение, аз реших да се поразмърдам и се завтекох към стаята си с песен на уста. Джийвс вече ме очакваше. Не че държеше хронометър в ръка, но очевидно порицаваше доста сериозно на ум мудността на младия си господар. Щом влязох, лявата му вежда забележимо потръпна.

– Да, знам, че закъснявам, Джийвс – изпреварих го аз и се заех да свличам досегашната си тапицерия. – Бях излязъл да се поразходя.

Той снизходително прие обяснението ми.

– Напълно ви разбирам, сър. И аз самият предположих, че в такава прекрасна вечер най-вероятно бихте решили да се разведрите с разходка из имението. Затова осведомих господин Чийзрайт, че без съмнение именно тази е причината за отсъствието ви.

11

Наполовина в и наполовина извън ризата си, аз се вкамених като онези симпатяги от старите приказки, на които съвсем не навреме им скимвало да си побъбрят с магьосниците и заради това ги поразявали разните им магии. Ушите ми щръкнаха като на териер с остра козина. Не смеех да повярвам, че бяха чули добре казаното.

– Господин Чи... господин Чи...? – запелтечих. – Какво каза, Джийвс?

– Сър?

– Не те разбрах. Да не би да твърдиш... опитваш се да ми обясниш... всъщност абсолютно ли си убеден, че Стилтън Чийзрайт е в имението?

– Да, сър. Пристигна не много отдавна с колата си. Сварих го да ви чака тук. Той изяви желание да се срещне с вас и прояви дълбоко разочарование заради продължителното ви отсъствие. Най-накрая, тъй като всеки момент щеше да настъпи часът за вечеря, той се оттегли. Доколкото подразбрах от забележките му, се надява да установи контакт с вас в края на храненето.

Напълно изгубил дар слово, аз се намъкнах в ризата си и започнах да завързвам вратовръзката си. Тресях се от глава до пети. Отчасти това се дължеше на тревожните ми опасения, но също и на оправданото ми възмущение. Държа да посоча, че съм запознат с грубиянската му природа. Той е от ония дръвници, които, както рече Пърси, биха хвърлили един поглед на залеза и биха го оприличили единствено на резен полу-сурово говеждо на скара. Но все пак човек е в правото си да очаква дори и дървенияците с грубиянска природа да притежават известно количество деликатност и чувство за мяра. Прекратяването на годежа му с Флорънс и безочливото натрапване непосредствено след това на присъствието си в компанията ѝ, ме извади от равновесие. То би извадило от равновесие всеки друг човек с изтънчени разбирания, тъй като само по себе си това поведение заплашително доближаваше последната маркировка над пропастта на неблагоприятието.

– Но това е чудовишно, Джийвс! – изкрещях. – На тоя злодей с тиквообразна глава толкова ли не му достига чувство за порядъчност? Не се ли намира у него поне грамче такт и усет? Известно ли ти е, че същата тази вечер, посредством телеграма, за която имам силно основание да

подозирам, че прелива от оскърбления, той е прекъснал отношенията си с лейди Флорънс?

– Не, сър, това не ми бе съобщено. Господин Чийзрайт не счете за необходимо да сподели тайните си с мен.

– Трябва да е спрял по средата на пътуването си за насам, за да изпрати посланието си, тъй като то не го изпревари много във времето. Представи си само – първо обнародва развоя на сърдечните си дела чрез телеграма и ощастливява някакъв окаян пощенски чиновник с най-забавната случка в живота му. А веднага след това безмозъчно действие проявява невероятната наглост да нахлуе тук! Това, Джийвс, вече прекрочва всякакви допустими граници! Не желая да се показвам твърде суров съдник, но само една дума може да представи адекватно Д'Арси Чийзрайт – думата „недодялан“. Какво си ме зяпнал? – попитах го, забелязвайки, че погледът му се бе заковал върху мен с особена многозначителност.

Той проговори с тиха строгост:

– Вратовръзката ви, сър. Опасявам се, че не отговаря на изискванията.

– Смяташ ли, че точно сега е най-подходящият момент да разискваме вратовръзките?

– Да, сър. Трябва да се стремите да получите формата на пеперуда, а вие не сте успели. С ваше позволение, аз ще я приведа в изправност.

Това и стори и следва да призная, че се справи страхотно, но аз продължих да нервнича.

– Ти не осъзнаваш ли, Джийвс, че животът ми виси на косъм? – попитах го с треперлив глас.

– Нима, сър?

– Уверявам те, че е така. Оная гигантска пушена наденица... загатвам за Д'Арси Чийзрайт... официално е направил изявление за намерението си да прекърши гръбнака ми на пет места.

– Нима, сър? И каква е подбудата му за това?

Изложих му фактите. Според изразеното от него мнение, състоянието на нещата било обезпокоително.

Стрелнах го с един от погледите си.

– Нима ще засвидетелстваш подобно разточителство към словото, Джийвс?

– Да, сър. Крайно обезпокоително.

– Хей! – възкликнах, заемайки дума от арсенала на Стилтън. Тъкмо се канех да му кажа, че ако не е способен да намери по-уместни слова за

описанието на вероятно най-пагубната катастрофа, която бе на път да сполети представител на човечеството в хилядолетната му история, с удоволствие щях да се бръкна в собствения си джоб и да му предоставя Пълният тълковен речник на Роджър. Точно тогава, обаче, гонгът напомни за себе си и се наложи да се отправя към вечерните нощви.

В спомените ми тази първа вечеря в Бринкли Корт не се откроява след най-приятните светски забави, на които съм присъствал. По ирония на съдбата, имайки предвид стеклите се обстоятелства, Анатола, този вълшебник на черпака и тигана, блесна с едно от най-бележитите си постижения. Ако не ме лъже паметта, той нагости събралите се със следното меню:

Le черен хайвер *Frais*

Le Consomme aux Pommes d'Amour

Les Sylphides a la creme d'Ecrevisses

Les пържени корюшки¹⁵

Le Птица от някакъв сорт с тънко нарязани картофи

Le Сладолед

и, естествено, *les* плодове и *le* кафе, но ако отчетем въздействието на угощението върху Устъровото чувство за наслада, то можеше спокойно да се състои от яхния от зоб и говеждо. Няма да си кривя душата и да ви мамя, че бутах гозбите недокоснати, както леля Далия ми бе разправила, че практикува Пърси с ежедневната си дажба. Всеки следващ специалитет имаше вкус на талаш в устата ми. Видът на Стилтън през масата ми пресичаше апетита.

Сигурно бе плод на развихреното ми въображение, но ми се струваше, че откакто се бяхме видели за последен път, той бе увеличил размерите си както на дължина, тъй и на ширина. Изражението върху лицето му с окраска на съомга пределно красноречиво ми подсказваше мислите, които изпълваха съзнанието му, ако сте склонни да приемете, че организъмът му бе снабден с такъв атрибут. Докато траеше вечерята, той ме стрелна с няколко стръвнишки погледа от десета степен по десетостепенната скала на стръвниците, но освен една забележка в самото начало със съдържание, че се надявал да разменим по-късно няколко думи насаме, не се обърна към мен пряко.

Ако трябва да представя абсолютно достоверно случая, той не се обърна пряко към никого. Цялото му държане съперничеше с това на

---

15. Корюшка – вид риба, бел.пр.

глухо муле с отявлени наклонности към убийства. Женската самка от Тротърови, която седеше от дясната му страна, се постара да го забавлява със сага за съмнителното поведение на госпожа Алдермън Бленкинсъп по време на проведената наскоро благотворителна разпродажба на религиозното дружество. Той обаче реши да ограничи своя принос в разговора до няколко измучавания и продължи методично да забучва приборите си в храната.

Аз седях до Флорънс. Тя говореше малко. Задоволяваше се да излъчва недостъпност и горделивост, както и да свива топчета от хляба. Затова имах предостатъчната свобода за размишление по време на пиршеството, и когато в по-късния момент поднесоха кафето, вече бях начертал плановете и усъвършенствал стратегията на действията си. Щом най-накрая леля Далия наду свирката – знак, че нежният пол следва да изчезне яко дим и да остави мъжете с портвайна им, се възползвах от напускането им, за да се изсуля тихомълком през френските прозорци в градината. Изскочих сред необятните простори още преди първите от процесията да са успели да прекосят прага. Не бих се наел да твърдя категорично, че мъдрият ми ход е изтръгнал сипкав вик от гърдите на Стилтън, но май ми се чу звук, наподобяващ воя на стенен вълк, ударил малкото си пръстче на някоя крайпътна скала. Без да се правя на вежлив и да го попитам дали е казал нещо, аз се гмурнах още по-навътре в лоното на ширналите се ливади.

Ако ситуацията бе по-различна от сегашната, можеше и да изпитам немалка наслада от тази разходка след вечеря. Въздухът бе наситен с летни ухания и палав ветрец гъделичкаше небесата, които буквално бяха обсипани със звезди. Но за да се оцени както подобава една огряна от звездните сияния градина, на човек му е нужно освободено от земните грижи съзнание, а моето бе на светлинни години разстояние от подобно леляно спокойствие.

„Какво да предприема?“ – питах се аз. Преценявайки трезво обстановката, единствената разумна постъпка, ако държах да съхраня неприкосновен ценния си гръбнак, бе да се кача в двуместната си бричка утре още преди да пропеят първи петли и да се понеса сред природата към метрополията. Беше ясно, че оставането ми в статукво, щеше да е свързано с доста интензивно движение от моя страна, понеже само чрез пределна подвижност имах шанс да избегна Стилтън и да осуемя пъклените му намерения. Осъзнах, че щях да съм принуден да прекарам значителна част от времето си в препускане като младо еленче или кошута през хълмовете, където в утринната роса се къпят полските цветя, както

помня, че Джийвс се изрази веднъж. А Устърови силно се противят на всякакви инсинуации, приравняващи ги с кошути и еленчета, независимо дали са в първа младост или са понатрупали годинките. Ние си тачим гордостта повече от всичко.

Тъкмо бях взел решението още утре да се разтопя като снежеца по планинските урви и да отпраша я към Америка, я към Австралия, Островите Фиджи или където ми видят очите за известно време, когато усетих как сред летните ухания се вплете ароматът на силна пура и съзрях смътните очертания на приближаващ силует. След свръхнапрегнат промеждутък, в който предположих, че това е Стилтън и се подготвих за достойна имитация на кошутски и еленски бяг, успях да го разпозная. Беше само чичо Том, освежавайки се с редовното си нощно сновене.

Чичо Том е голям любител на сноването из градината. Умира си да се вре из шубраците и цветните насаждения в ранни зори и късни доби. Особено в късните доби, понеже страда малко от инсомния¹⁶ и местният знахар му препоръчал преди да се тръшне в непробуден сън да се разведри с глътка свеж въздух. Щял да му подейства страшно благотворно.

Щом ме зърна, той се закова на място, за да ме идентифицира.

– Бърти, ти ли си, момчето ми?

Отговорих утвърдително и той мигом се озова до мен, пафкайки недовтам ароматната си пура.

– Защо ни напусна? – попита ме, намеквайки за мълниеносното ми измъкване от трапезарията.

– О, просто ми се прииска да изляза навън – скромно излъгах.

– Е, не че си изпуснал кой знае какво. Каква сбирщина само! Направо ми призлява от оня мухльо Тротър!

– Така ли? – направих се на изненадан аз.

– И от заварения му син Пърси ми призлява.

– Тъй ли? – продължих все в същия дух.

– И от оня скапаняк Чийзрайт ми призлява! От всичките ми призлява! – изля си го чичо Том.

Трябва да знаете, че той не спада към ония домакини, които правят теманета на гостите си. На поне деветдесет и четири процента от гостите в очертанията на владенията си той гледа със зле прикрита неприязън и прекарва по-голямата част от времето си в опити да ги избягва.

– Кой е поканил Чийзрайт тук? Сигурно Далия. Макар че никога няма да проумея защо. Не съм имал нещастieto да общувам с по-

---

16. Инсомния (мед.) – безсъние, бел.пр.

зловреден израстък, сътворен от проклятието. Но нейният коронен номер е да забърква такива поразии. Помня, че е канила даже и сестра си Агата, Като стана дума за Далия, Бърти, момчето ми, тревожа се за нея.

– Тревожиш се? – подскочих аз.

– Силно се тревожа. Струва ми се, че я разяжда някаква болест. Откак си пристигнал, държането ѝ не ти ли се вижда малко странно?

След скока потънах в размишления.

– Не, не мисля – рекох. – Видя ми се точно както обикновено. А ти какво имаш предвид под „странно“?

Той размаха притеснено пурата си. Двамата със застаряващата ми родственица са едно истинско сплотено семейство.

– Случи се точно преди малко, когато надникнах в стаята ѝ, за да я попитам дали не иска да се поразходим заедно. Тя заяви, че не иска, защото когато излизала нощем навън, винаги се нагълтвала с молци, мушици, комари и т.н. Накратко не считала, че ще ѝ се отрази добре след обилната вечеря. И докато си бърборехме безгрижно за това-онова, изведнъж май сериозно ѝ прилоша.

– Искаш да кажеш, че припадна?

– Не, не бих казал, че всъщност припадна. Запази перпендикулярното си положение спрямо земята. Но се олюля и притисна с ръка горната част на главата си. Беше пребледняла като платно.

– Странно.

– Много странно. Разтревожих се. Доста се безпокоя за нея, момчето ми.

Премислих наново случилото се.

– Да не би да си ѝ казал нещо, което да я е разстроило?

– Невъзможно. Разправих ѝ за тоя смотаняк Сидкъп. Той ще се дотърти утре, за да види сребърната ми колекция. Не си го срещал досега, нали?

– Не – отвърнах и напълних гърди с чистия нощен въздух.

– Той е рядко просто говедо – заяви чичо Том, който намира болшинството от познатите си за прости говеда, – но явно е добър познавач на старо сребро, скъпоценности и неща от този род. Както и да е, слава на Бога, че ще остане само за вечеря – допълни той с неговия си гостоприемнен дух. – Но нали ти разправях за леля ти. Та както вече ти казах, тя се олюля и пребледня като смъртник. Според мен тя се преуморява. Сигурно е заради онази нейна брошура – „Нощницата на Мадам“ или как се викаше там. Ами че заради нея тя сън не спи и направо се топи пред очите ми. А брошурата е пълна идиотщина! За какво въобще ѝ е

притрябвало седмично списание? Ще благодаря стократно на Господа, ако го продаде на тоя кокошкар Тротър и се отърве от проклетата дивотия, защото освен, че й изпива силиците, ми коства цяло състояние. Все пари, пари, та пари, пари до безкрай!

След това той ораторства със завидна страст относно данъка за общия доход и добавъчните налози, и след мъглявата уговорка да се срещнем на скорошна дата на опашката за социални помощи за безработни, се изпари и потъна в нощта. Поради напредването на нощта реших, че вече е безопасно да се прибера в стаята си и спокойно се упътих натам.

Докато се преобличах в по-свободно одяние, продължавах да размишлявам над доверената ми от чичо Том сводка за здравето на леля Далия. Установих, че тъна в недоумение. Вярно, че на вечерята не бях на себе си и присъствах само тялом, но дори и така, според мен, щях да забележа ако я топеше неизлечима болест или друга угроза. А доколкото си спомнях, тя даваше вид на жена, която опустошава разнообразните ястия с обичайните си хъс и настървеност. И въпреки това чичо Том твърдеше за нея, че изглежда бледа като платно, а за това бяха нужни немалко усилия с румено лице като нейното.

Странно, да не кажа мистериозно.

Все още си блъсках главата с това и се чудех как би го разнищил Обърн Крос, копоят от „*Мистерията на розовия рак*“, когато превъртането на дръжката на вратата ме изтръгна от медитацията ми. То бе последвано от силен тропот по дървената плоскост. Тогава осъзнах какво благоразумие съм проявил, превъртайки ключа преди да се заема с нощния си тоалет. Защото гласът, който изгърмя, принадлежеше на Стилтън Чийзрайт.

– Устър!

Изправих се на крака и оставих настрана „Ракът“, в чиято мистерия възнамерявах да се впусна. Долепих устните си до ключалката.

– Устър! – повтори Стилтън.

– Спокойно, скъпи ми друже! – студено го прекъснах. – Чух те още първия път. Какво искаш?

– Да разменя няколко приказки с теб.

– Да, но няма да ти се усмихне щастieto. Остави ме на мира, Чийзрайт. Искам да съм сам. Имам леко главоболие.

– Ако ми паднеш в ръчичките, хич няма да ти е леко – прогърмя отново гадният му глас.

– Охо, обаче няма как да ти падна в ръчичките – елегантно му запуших устата и се върнах към стола си, за да се заема отново с

литературното си занимание. Стриваше ме приятното усещане, че го разгромих в словесната ни престрелка. Той ме назова с няколко обидни епитета, тропа, дрънча и увива дръжката, докато му писна. Най-накрая се омете, несъмнено сипещ адски проклетия под носа си.

Пет минути по-късно последва ново тропане по вратата. То, обаче, бе толкова тихо и дискретно, че не съзрях никакви трудности при идентификацията му.

– Ти ли си, Джийвс?

– Да, сър.

– Почакай за момент.

Докато прекосяха стаята, за да му отворя, с удивление установих, че долните ми крайници тежаха като олово. Явно словесният двубой с последния ми гост ме бе разтърсил повече, отколкото бях допускал.

– Тъкмо имах посещение от Стилтън Чийзрайт, Джийвс.

– Нима, сър? Надявам се, че изходът му е бил благоприятен.

– Да, направо шашнах бедната душица. Той си въобразявал, че може безпрепятствено да проникне в светилището ми без пропуск дори. Колко ли се е покрусил, щом е открил, че вратата е заключена. Но епизодът ме поизтощи, затова с удоволствие бих приел ободрително във формата на уиски и сода, ако ми го изкопаеш отнякъде.

– Веднага, сър.

– Настоявам да го приготиш точно както си му е реда. Кой беше онзи твой приятел, за когото ми разказваше преди време и дето имал сила за десетина?

– Джентълмен на име Галахад¹⁷, сър. Но сте изпаднали в заблуждение, ако предполагате, че ми е личен приятел. Той е герой на поема от лорд Алфред Тенисън¹⁸.

– Това е маловажно, Джийвс. Единственото, което целях да ти внуша, бе че искам питието ми също да притежава мощта на десетина такива. Затова не се скъпи, докато наливаш.

– Много добре, сър.

Той се завтече да изпълнява животоспасителната си мисия, а аз от своя страна за сетен път подхванах „Ракът“. Но едва бях започнал събирането на улики и имена на заподозряни, когато отново ме прекъснаха.

---

17. Галахад – един от рицарите на крал Артур, известен освен със силата си и със своята чиста и благородна душа, бел.пр.

18. Алфред Тенисън (1809–1892) – английски писател, автор главно на поеми и лирически стихотворения. Удостоен е със званието „Лауреат на Англия“ и титлата „лорд“, бел.пр.

Свит юмрук бе треснал по дверите, които откликнаха със заплашително бумтящ ек. Допускайки възможността посетителят ми пак да е Стилтън, понечих да стана и да го смърря през ключалката, както бях постъпил преди малко. В този момент обаче от другата страна долетяха такива сочни и амбициозни ругатни, които можеха да излязат от устата само на човек, усвоил тънкостта им сред хрътките и лисиците.

– Лельо Далия?

– Отвори тази проклета врата!

Подчиних се и тя нахълта вътре.

– Къде е Джийвс? – запита ме тя.

От пръв поглед се виждаше каква силна възбуда я бе обсебила. Съзерцавах я със значителна уплаха. След всичките приказки на чичо Том за олюляването ѝ, това трескаво вълнение съвсем не ми се нравеше.

– Случило ли се е нещо? – попитах.

– Случи се и още как! Бърти – изклокочи старата ми родственица, потъвайки в гънките на шезлонга. Изглеждаше така, сякаш всеки момент щеше да почне да изпуска мехурчета. – Нагазих в тинята и само Джийвс е в състояние да помогне, за да съхраня репутацията си в този дом чиста и неопетнена. Изкарай наяве гениалния уникат и нека той напъне прехваления си мозък както никога досега.

12

Постарах се да я утеша с мило шляпване по тиквичката.

– Джийвс ще се върне след секунда – рекох – и без съмнение ще оправи всичко само с един замах на вълшебната си пръчица. Я ми кажи, възрастна ми трепетлике, какъв ти е проблемът?

Тя преглътна задавено като стреснато невръстно китче. Рядко ми се е случвало да попадам на по-нервозна леличка.

– Заради Том!

– Чичо ми ли имаш предвид?

– Колко Томовци мислиш, че населяват тая къща, за Бога! – прогърмя тя с глух като ехо от далечна гръмотевица глас. – Да, говоря за Томас Портарлингтън Травърс, моя съпруг.

– Портарлингтън? – повторих слисан. Бях втрещен от откритието.

– Току-що се размотаваше из стаята ми.

Кимнах интелигентно. Спомних си, че и той бе казал същото. Ако не сте забравили, точно при тази си аудиенция бе наблюдавал как тя притиска с ръка темето си.

– Ясно. Да, дотук следвам неотлъчно мисълта ти. Сцена на действието – твоята стая. Лица, които си седят там – ти и никой друг. Чичо Том влиза и се размотава. После какво се случи?

За известно време древната ми предшественичка остана безмълвна. Сетне заговори с глас, който за нейните стандарти бе същински шепот. Тоест – макар да предизвикваше дрънчене на вазите по лавицата над камината, все пак не причиняваше свличане на мазилка от тавана.

– По-добре да ти разкажа цялата история.

– Правилно, драга ми прародителке. Каквото и да те тормози, излей си го и ще ти олекне на душата – опитах се да я окуража.

Тя преглътна като друго едно стреснато невръстно китче.

– Няма много за разказване – едва промълви скъпата ми леля Даля.

– Хубаво – отбелязах доволно, понеже беше късно, а и бях прекарал изморителен ден.

– Нали си спомняш разговора ни след като пристигна тази вечер... Бърти, ти противно чучело – провикна се тя, отклонявайки се временно от главната нишка на историята, – тоя твой мустак е най-неприличното нещо, което съм виждала, като изключим гадостите от кошмарите ми.

Човек има чувството, че е попаднал в някакъв страховит и ужасен свят. Какво те тласна към извършването на такова безразсъдно действие?

Влях внушителна доза укор в цъкването си с език.

– Не закачай мустака ми, кръв от моята кръв и плът от моята плът.

Остави го на мира и той ще те остави на мира. Та значи приказвахме за тази вечер. И какво разправяше?

Тя прие сгълчаването ми с мрачно кимване.

– Да, не бива да се отклонявам. Трябва да се придържам към съществуването на въпроса.

– Като с лепило – допълних мило.

– Та когато си бърбехме с теб тази вечер, ти се зачуди как съм успяла да накарам Том да изкиха парите за серийния роман на Дафне Долорес Морхед. Помниш ли?

– Да. И продължавам да се чудя.

– Е, много е просто. Той въобще не ги изкиха.

– Ъ?

– Том не е отпуснал и пени даже.

– Тогава как...

– Ще ти обясня как. Заложих перлената си огърлица.

Втрених се в нея... е, май „сър страхопочитание“ е точната фраза. Познанството ми с тази жена датираше от годините, когато съм бил пеленаче, скимтящо и повръщащо в скута на дойката си, простете за израза. Още оттогава съм останал с убеждението, че мотото в живота ѝ е „От нищо не ми пука“. Обаче това тук ми се струваше доста дръзко проявление, даже за човек, за когото мярата винаги се е намирала доста близо до небето.

– Заложил я? – повторих.

– Заложил я.

– Искаш да кажеш, че я остави в залог? В заложна къща?

– Съвсем правилно. Това бе единственият ми изход. Налагаше се да пишна сериала навреме, за да успея да поръся мината, а Том категорично отказа да ми отброи и най-мизерната петарка. Възпротиви се на намерението ми да утолявам жаждата за злато на тази кръвопийка Морхед. „Идиотщини, пълни идиотщини“ – все дърдореше недоволен той. – „Напълно изключено, ама съвсем напълно изключено“. Затова прескочих до Лондон, занесох огърлицата до Аспинал и им заръчах да изработят дубликат. После се отбих в заложната къща. Е, когато казвам заложна къща, имай предвид, че го използвам, защото обикновено ги наричат тъй. Иначе моят човек е от къде по-висока класа. Виж, „заемодател на

пари“ го описва далеч по-прецизно.

Изсвирих с уста един-два такта.

– Значи дрънкалката, която взех тази сутрин, е фалшификат?

– Култивирани перли, скъпо мое идиотче.

– Леле-божке! – възкликнах. – Вие леличките умеете да си създавате емоции в живота!

Поколебах се. Болеше ме да наранявам още повече това нежно сърчице, особено в момент, в който то явно се терзаше, но сметнах, че е мой племеннически дълг да ѝ посоча една голяма спънка.

– Ами когато... страхувам се, че това съвсем ще помрачи настроението ти, но какво ще стане, щом чичо Том разбере?

– Точно там е проблемът.

– И аз така си помислих.

Тя преглътна задавено като трето стреснато невръстно китче.

– Ако пустият ми късмет не ми бе извъртял такъв гнусен номер, той нямаше да узнае и след милион години. Въобще не ми се вярва, че Том, господ да го поживи дано, е способен да различи боклук от арабската чаршия и качествена стока от Улуърт.

Разбрах за какво намекуваше. Чичо Том, както вече посочих, е страстен запалялко по стари сребърни предмети. Нямаше подробност, която да не му е известна по въпросите за покритието, изковаването, волутите и венчетата с къдрички. Но що се отнася до бижутата, те бяха затворена книга за него, както и за болшинството от силния пол.

– Обаче утре вечер той ще разбере и аз ще те светна защо. Нали ти казах, че преди малко се отби в стаята ми. Е, тъкмо се майтапехме за туй-онуй, въобще се забавлявахме страшно приятно и дружелюбно, когато той изведнъж... О, боже небесни!

Аз приложих още едно терапевтично шляпване по тиквичката ѝ.

– Я се стегни, стара ми родственице. И какво викаш, че направил изведнъж?

– Изведнъж ми тресна новината, че тоя Лорд Сидкъп, който щял да идва утре, бил не само маниак на тема старо сребро, но също и експерт по бижутата. Възнамерявал да го помоли, след като тъй или иначе се е довялякъл, да хвърли един поглед на огърлицата ми.

– Леле-мале! – изквичах неистово.

– Сподели ми, че често го гризали съмнения за това дали разбойниците, дето му я продали навремето, не са го метнали, възползвайки се от невежеството му относно скъпоценностите. Сидкъп, завърши той, щял да разсее подозренията му.

– Леле-божке!

– И „леле-божке“ и „леле-мале“ достоверно отразяват случая!

– Затова ли тогава си се сграбчила за темето и си се олюляла?

– Точно затова. Колко време смяташ, че ще отнеме на това вманиачено същество в човешка обвивка да надуши шашмата за фалшивия низ от перли и да си изпее песента? Някъде около десетина секунди, ако не и по-малко. И сетне какво? Можеш ли въобще да ме кориш, че съм се олюлявала?

Определено не можеш. На нейно място аз самият щях да се люлея и олюлявам до несвяст. Много по-несхватливи хора от Бърти Устър щяха да прозрат, че лелята, която седеше насреща ми, стискайки отчаяно накъдрената си фризура, се явяваше леля, натресла се в най-смадливата тиня. В делата ѝ се задаваше остра криза, която, освен ако верните ѝ приятели и доброжелатели не организираха светкавично провеждането на гениална спасителна операция, щеше да разбие на пух и прах семейното ѝ огнище.

Занимавал съм се изключително старателно с проучвания на семейния живот. Затова съм отлично запознат с последиците от заканите, които едната гугутка изстрелва към другата. Бинго Литъл често ми е доверявал, че ако половинката му превърне в реалност няколко от заплахите си, които изрича, когато излезе от кожата си, луната цялата ще потъне в кърви и Цивилизацията ще се разклати из основи. Същото нещо са ми признавали и други съпрузи сред познайниците ми. Сходни катаклизми, обаче, биха могли да се появяват и ако сладката малка женичка бъде уловена в прегрешение.

Винаги досега леля Далия е командвала парада в Бринкли Корт. Бе съумяла да установи силно централизирано управление. Но узнаеше ли чичо Том, че е заложила перлената си огърлица, за да купи сериен роман за онова периодично издание, което по необясними причини вечно наричаше „Нощницата на Мадам“, тя щеше да се окаже в почти същото положение като ония монарси или диктатори, които се пробуждали някоя сутрин и изумено откривали, че населението се е разбунтувало срещу тях и използва бомбите като изразно средство за внушение. Чичо Том е добричък стар симпатяга, но дори старите симпатяги са способни да се превърнат в изверги, когато случат на подходящи условия.

– Ей богу! – затюкках се аз и се хванах за брадичката. – Това хич не ми харесва.

– Така си е. Направо е свършекът на света – съгласи се скъпата ми природителка и в очите ѝ проблесна сълза.

– Значи твърдиш, че тая птица Сидкъп ще кацне тук утре? Не ти остава много време да въдвориш ред в целия този безпорядък. Нищо чудно, че подаваш отчаяни сигнали за помощ към Джийвс.

– Той единствен може да ме спаси от участиа, по-гибелна от самата смърт – изхъхри тя.

– Но ще успее ли Джийвс да нагласи нещата?

– Осланям се на него. В края на краищата не е случайна славата му на ненадминат спасител от лепкави каши.

– Права си – съгласих се аз.

– Измъквал е и теб самия от някои доста зловонни тресавища.

– Което си е вярно, си е вярно. Често повтарям, че друг като него няма на таз земя. Трябва вече всеки момент да се присъедини към нас. Изпратих го да ми домъкне канче от познатата животворна амброзия.

В очите ѝ заискриха странни пламъчета.

– Ха да видим дали няма аз да го пресуша първа!

Потупах лапичката ѝ.

– Разбира се – съгласих се, – разбира се. Почерпи се спокойно. На Бъртрам Устър не му се свида запасът от гориво, щом до него е грохнала с изплезен език многострадалната му леля. Твоята нужда кара моята собствена да бледнее пред нея, както кой беше оня дето изрекъл тези думи на проснатия на съседната носилка болник¹⁹.

Джийвс влезе, носейки еликсир а точно на секундата, когато вече изгаряхме за лековитата му сила. Поех чашата от него и с любезен жест я подадох на възрастната ми роднина. Тя смотолев и набързо едно „Ха наздраве!“ и жадно отпи. Сетне аз гаврътнах останалото наведнъж.

– Джийвс – обадих се след кратка пауза.

– Сър?

– Хубаво си разтвори ушите.

– Много добре, сър.

Стигаше ми един-единствен поглед от сестрата на покойния ми баща, за да разбере, че за да се направи смислено възпроизвеждане на събитията, аз трябваше да се нагърбя с ролята на хроникьора. След като ороси плътта си, тя изпадна във вцепенено състояние, подобно на кома. Взираше се в пространството пред себе си с невидящи очи и демонстрираше склонност да пхъти като яре, задъхало се от бясно препускане. Но нямаше какво да се удивлявам. На пръсти се броят жените, които

---

19. Случката е от живота на сър Филип Сидни (1554–86) – английски държавник и поет, почитан като идеал за английски джентълмен, бел.пр.

сяха да са настроени лудешки, ако Съдбата им бе изсипала същата порция тротил в краката. Допускам, че чувствата, връхлетели я след бомбастичното обявление на чичо Том, трябва да са били от същата величина като ония от дните на ловната ѝ слава, когато вихрогончето ѝ я изтърсело от седлото, продължавайки да лети напред през телесата ѝ. И независимо че фонтанът, даряващ безгрижие, от който току-що бе отпила полагаемите ѝ се капки, бе силно ободрителен и наситен с вътрешно съдържание, явно едва-едва бе успял да уталожитомленията ѝ.

– Изневиделица отпреди ни изскочи значително препятствие, Джийвс – започнах аз, – и ще се радваме да чуем мнението и съвета ти. Та значи положението е следното. Леля Далия притежава перлена огърлица. Тя ѝ е подарена за Коледа от чичо Том, чието второ име, обзалагам се, че не знаеш, е Портарлингтън. Огърлицата е същата, която ти взе тази сутрин от Аспинал. Следиш ли мисълта ми дотук?

– Да, сър.

– Е, ето къде работата става дебела. Това обаче не е точно същата перлена огърлица, ако успявам да предам ясно мисълта си. Поради причини, в които няма нужда да навлизаме, огърлицата е заложена. И онава, на което в момента леля ми се явява собственичка, е имитация с малка или никаква стойност.

– Да, сър.

– Не ми се виждаш удивен.

– Не, сър. Прозрях този факт още когато съзрях огърлицата днес сутринта. Веднага разбрах, че бижутото, което ми предадох, представлява култивиран дубликат.

– Божи мили! Толкова ли е лесно да се забележи?

– О, не, сър. Не храня никакво съмнение, че за непросветените няма никаква видима разлика. Но преди години под покровителството на мой братовчед, който е в този бранш, изучавах изкуството на бижутерите в продължение на няколко месеца. Истинската перла няма сърцевина.

– Няма какво?

– Сърцевина, сър. Във вътрешността си. Докато култивираната има. В това отношение култивираната се различава от истинската. Това е резултат от вкарването на чуждо тяло в стридата, което има за цел да ѝ подейства като дразнител и да я предизвика да наслои отгоре му пластове седеф. Дразнителят, създаден от самата природа, е с толкова малки размери, че е почти невидим. Въпреки това обаче по правило сърцевината на култивираната имитация може да се различи само ако държим култивираната перла срещу силен сноп светлина. Което лично аз направих в

случая с огърлицата на госпожа Травърс. Затова нямах нужда от ендоскоп.

– Какво?

– Ендоскоп, сър. Инструмент, с помощта на който става възможно погледът ни да проникне до вътрешността на перлата и да се открие сърцевината ѝ.

Усетих как ме залива вълна на силно състрадание към царството на стридите. Струваше ми се – при това, според мен, напълно оправдано, – че животът на тези окаяни двучерупкови мекотели е безконечна поредица от злочестини. Но все пак чувството, което доминираше сетивата ми, бе изумлението.

– Мътните да ме вземат, Джийвс! Да не би да знаеш всичко?

– О, не, сър. Просто по случайност бижутата са ми нещо като хоби. С диаманти, разбира се, тестът ще се проведе по друг начин. За да се установи дали диамантът е истински, е необходимо да вземем игла за грамофон със сапфир на върха ѝ. Той, както безспорно ви е известно, е корунд с твърдост девет единици по скалата на Мох. Пробата се извършва като се драсва леко по вътрешната страна на камъка, който тестваме. Едва ли е нужно да ви припомням, че истинският диамант е единственото вещество с твърдост десет единици. Повечето от твърдите предмети, които ни заобикалят, клонят приблизително към седмата степен по скалата за измерване на твърдостта. Но, извинете, сър, сигурно желяхте да ми кажете нещо?

Продължавах да мигам на парцали. Когато Джийвс отпуши извора на руйното си сладкодумие, ефектът му върху особата ми често е такъв. С огромно усилие на волята се помъчих да се съвзема и успях да подхва на приказката си.

– Е, та тук значи е същината на проблема – рекох. – Огърлицата, чийто собственик в момента се явява леля Далия, както безпогрешно са те осведомили обучените ти сетива, представлява само шепа сърцевини. Тя не струва и пукнатата пара. Добре. Ето къде е болното ни място. Ако в сценария не бяха въведени допълнителни усложнения, всичко щеше да е наред, защото чичо Том даже да се бяхти с месеци, пак няма да може да разграничи истинска огърлица от имитацията ѝ. Но се пръкна дяволско усложнение. Една негова дружка щяла утре да го посети и да прегледа украсението. Тази личност, значи, точно като теб, се явява експерт по скъпоценностите. Затова разбираш какво ще последва неминуемо в момента, в който той зърне лишения от стойност заместител. Ще настанат срамни сцени, разруха, опустошение и безгранично отчаяние.

Веднага щом научи истината, чичо Том ще се развилнее като див звяр, а престижът на леля Далия ще се въргаля в прахта и калта. Разбираш ли, Джийвс?

– Да, сър.

– Тогава дай да чуем становището ти.

– Това е обезпокоително, сър.

Не смятах, че нещо е в състояние да изтръгне съкрушената ми леля от трансa й, но ето че репликата на Джийвс постигна чудото. Като излищаз фазан тя мълниеносно се надигна от стола.

– *Обезпокоително!* Що за дума, по дяволите!

Възпламенилото се нейно възмущение изцяло се ползваше със съчувствието ми, но независимо от това я възпрых с вдигане на ръката си.

– Моля те, скъпа ми прародителко! Да, Джийвс, и ние намираме, както ти се изрази, че нещата заплашват да вземат обезпокоителен обрaт. Но все пак се надявахме, че ще съумееш да предложиш на вниманието ни някоя конструктивна идея. С удоволствие ще изслушаеме изнаменрeното от теб разрешение.

Тези мои прочувствени думи накараха едно мускулче около устата ми да подскокне съжалително.

– Опасявам се, сър, че за проблем от подобен мащаб не бих могъл да ви предоставя разрешението от раз, ако ми разрешите да употребя този изрaз. Ще ви помоля да ми дадете малко време, за да подложa ситуацията на старателно анализиране. Надявам се ще ми позволите да покpача известно време из коридора?

– Иска ли питане, Джийвс. Крачи си из всичките коридори, ако искаш – позволих му най-великодушно.

– Благодаря ви, сър. Дано се върна не след дълго с предложение, което би ви удовлетворило.

Затворих вратата подире му и се обърнах към старата представителка на рода ми. Лицето й все още пламтеше в багрите на пурпура, а от устата й не спираше да се лее порой от мърморене на „Обезпокоително“.

– Знам точно как се чувстваш, стара ми плът и кръв – казах й. – Май трябваше да те предупредя, че Джийвс никога не изпълнява стремглави подскоци и не забелва очите си, когато му изтръсиш сензационни новини. Предпочита да запази хладното безстрастие на препарирана жаба.

– „Обезпокоително“!

– Аз лично вече свикнах да не се товаря заради това, макар от

време на време, както се случи тази вечер, да го скастриям сурово за този му навик. Опитът ме научи...

– „Обезпокоително“, в името на вси светии!
„ОБЕЗПОКОИТЕЛНО“!

– Знам, знам. Тези му обноски страшно жулят нервните центрове, нали? Но, както бях почнал да ти разправам, опитът ме научи, че от каквото и естество да е проблемът ти, той неизбежно предоставя някакво първокласно разрешение. Както се вика, ако заприиждат препарираните жаби, нима могат първокласните решения да се влачат много по-назад?

Тя изправи гръбнака си, както си беше в седнало положение. Съзрях, че пламъчета на надежда замъждукаха в очите ѝ.

– Действително ли смяташ, че ще изнамери изход? – попита ме тя.

– Стопроцентово съм убеден. В един момент Споуд бе страшна угроза за мен, в следващия миг вече бе размазана медуза с откъснати отровни пипала. Пълзеше унизен в краката ми. Можеш изцяло да разчиташ на Джийвс. А-а – рекох, тъй като вратата се отвори, – ето го и него. Виж как изпъква главата му отзад. От очите му струи на талази интелигентност и какво ли още не. Измъдри ли нещо, Джийвс?

– Да, сър.

– Знаех си аз. Допреди малко говорех, че ти винаги изнамираш изход от бъркотиите. Добре, нека го чуем.

– Съществува подход, с помощта на който госпожа Травърс може да бъде спасена от морето на бедствията. Шекспир.

Понятие си нямах защо се обръщаше към мен като към Шекспир, но му дадох знак да продължи.

– Нататък, Джийвс.

Той ме послуша и сега се обърна към леля Далия. Тя не откъсваше изпитателния си поглед от него. Сякаш бе мечка, очакваща да ѝ подхвърлят кифличка.

– Ако въпросният експерт по скъпоценностите, мадам, както ме извести господин Устър, пристига утре, по моему най-препоръчителният план се състои в организиране на безследното изчезване на огърлицата преди появата му. Ако ми разрешите да разясня думите си, мадам – продължи той в отговор на изцвърчаването на старата прародителка дали не я бъркал случайно с проклетите фокусници. – Онова, което целях да ви внуша, бе по-скоро взлом на крадци, в резултат на което огърлицата би била присвоена от тях. Лесно ще разберете, мадам, че ако джентълменът, запътил се да огледа огърлицата, открие, че въобще не е останал и помен от такава за оглеждане...

– Няма да може да я огледа?

– Съвсем правилно, мадам. *Rem acu tetigisti*.

Тръснах зеленчука на раменете си. Очаквах нещо по-добро от това. Май гениалният мозък най-накрая започваше да издиша и това сериозно ме опечали.

– Но, Джийвс – сгълчах го нежно, – откъде ще го изкопаеш моя твой крадец? Не можеш да го вземеш под наем, нали?

– Мислех си, че вие бихте се съгласили да приемете тази роля, сър – обърна се той към мен и аз почувствах как пода потъва под нозете ми.

– Аз?

– Господи, да! – избумтя лея Далия и циферблатът ѝ светна като прожектор. – Колко добре си го намислил, Джийвс! Нямах нищо против да сториш тази дреболия заради мен, нали Бърти? Разбира се, че нямаш. Нали схвана идеята? Вземаш една стълба, подпираш я под прозореца ми, катериш се догоре, хлътваш вътре, свиваш огърлицата и духваш с нея. А утре аз изприпквам при Том, обяна от потоците стичащи се сълзи и проплаквам: „Том! Перлите ми! Изчезнали са! Някакъв подъл мерзавец се е промъкнал у дома и ги е задигнал, докато съм спяла!“ Нали такъв е същинският ти замисъл, Джийвс?

– Абсолютно, мадам. За господин Устър това е направо смехория. Забелязвам, че от последното ми посещение в Бринкли Корт решетките, които пазеха прозорците, са махнати.

– Да, заповядах да ги отстранят незабавно, след като веднъж всички останахме заключени отвън. Надявам се, че си спомняш.

– Изключително ясно, мадам – отвърна той.

– Така че, Бърти, нищо не те възпира – обърна се скъпата ми прародителка към мен.

– Нищо освен...

Млъкнах. Канех се да обявя „нищо освен категоричният ми и абсолютен отказ да приемам задача от какъвто и да е вид или форма“, но успях да задържа словата преди да са успели да прескочат границите на устата ми. Сега виждах, че пресилвах неоснователно опасностите и трудностите на предприетието.

В края на краищата, казах си, няма нищо чак толкова опасно в изпълнението му. То бе просто фасулска работа за човек с моята гъвкавост и ловкост. Естествено, не скачах от радост, че се налагаше да се разшетам по това време на нощта, но бях готов да го сторя, за да възвърна обратно руменината по страните на жената, която в люлчения ми стадий на развитие ме бе подрусвала на коляното си. Да не говорим, че ми

спаси живота при онзи случай, когато почти бях нагълтал каучуковото си биберонче.

– Съвсем нищо – любезно потвърдих аз. – Ама направо нищичко. Ти само осигури огърлицата и остави останалото на мен. Коя е твоята стая? – попитах бодро.

– Последната отляво.

– Д-да, ясно.

– Отляво, бе глухар. Сега отивам там да се приготвя – нежно ме осведоми тя и се обърна с блеснали очи към спасителя на всички отчаяни души: – Божичко, Джийвс, направо камък ми падна от сърцето. Чувствам се като нов човек. Нали няма да ти е неприятно, ако ме чуеш да си припявам в къщата?

– Никак даже, мадам.

– Сигурно още от утре ще започна.

– Когато ви е удобно, мадам.

Той я изпрати и затвори вратата със снизходителна усмивка или поне мимика, която почти прилича на усмивка и е единствената, допускана да припари на лицето му.

– На човек му е драго да види госпожа Травърс щастлива, сър.

– Да, ти определено подейства на настроението като освежително. Значи няма да имам проблем с намирането на стълбата?

– О, не, сър. Случайно зърнах една в сайванта със сечивата в градината до кухнята.

– Сега като те чух да го споменавах и аз се сетих. Навярно още е там, тъй че давай да потеглям. Ако... как му викаше ти?

– Ако веднъж извършено, с туй свърши, добре ще е да се извърши бърже²⁰.

– Точно така. Няма смисъл да се разтакаваме с хъкане и мъкане – обобщих аз.

– Не, сър. Във плаването на живота има момент на прилив, който – щом го хванем – понася ни към слава²¹.

– Именно – рекох и си помислих, че колкото и да се бях мъчил, немаше да го измисля по-хубаво.

Дръзкото начинание си потече със задоволителна гладкост. Намерих стълбата в сайванта със сечивата, както бе предвидено, и я повлякох през буйната растителност до желаното място. Там я подпрях на

20. „Макбет“, Шекспир, I действие 7 сцена, превод Валери Петров, бел.пр.

21. Думи на Брут от пиесата „Юлий Цезар“ на Шекспир, IV действие 3 сцена, превод Валери Петров, бел.пр.

стената. Покатерих се догоре. За нула време се преметнах през прозореца и безшумно се плъзнах по пода.

Е, фактически не се оказа чак толкова безшумно, защото се сблъсках с маса, която случайно се изпречи на пътя ми, и сгромолясането ѝ възпроизведе оглушителен трясък.

– Кой е там? – долетя от тъмнината сепнат глас.

Това ме развесели. „А – рекох си шеговито, – леля Далия май е решила да ме шашне с проникновеното изпълнение на ролята си. И със съвършенството, с което играе, спокойно може да се превърне в най-горещия хит по кината“. Удивих се на артистичността ѝ.

Но тогава гласът отново попита: „Кой е там?“ и сякаш ледена лапа впи нокти в бедното ми сърце. Защото гласът не принадлежеше на никаква леля, а на Флорънс Крей. В следващия миг светлина заля помещението и ето че се изправих насреща ѝ. Тя бе седнала в леглото си с розово боне, увенчаващо главата ѝ.

13

Не знаей дали случайно ви е попадало стихотворението „Щурмът на пожарната команда“ от чудака Тенисън, когото Джийвс спомена, докато разправяше за богатира със сила за десетина. Доколкото ми е известно, то е доста известно и разпространено. Самият аз на възраст седем или приблизително толкова години, бях свикнал да го рецитирам, когато ме привикваха в гостната, за да предоставя на посетителите рядката възможност да се порадват на младия Устър. „Бърти рецитира така хубаво“ – имаше навика да казва мама. Между другото, ще изтъкна, че впечатленията й бяха изопачени, защото всъщност засичах и оплитах стиховете – и след като се опитвах да побегна на свобода, но с помощта на груба сила отново ме довлечаха, го изпявах на един дъх. Въобще цялата история бе крайно неприятна, както са ми споделяли и други.

Е, онова, което исках да кажа, потъвайки в съкровени спомени от отдавна отминали дни, бе, че макар бремето на годините да е изтрило по-голямата част от поемата от паметта ми, все още си спомням основния стих. Както вероятно знаете, върви така:

Там та-ра-ра-ра-рам
Там та-ра-ра-ра-рам
Там та-ра-ра-ра-рам

и това води до развързката или финала, който гласи:

НЯКОЙ Е ОПЛЕЛ КОНЦИТЕ.

Никога няма да забравя този ред. Причината, заради която го изречам от прахоляка е, че тъй както си стоях и зяпах тази девойка с розовия будоарен шлем на главата, изцяло разбирах как трябва да са се чувствали момчетата от пожарната команда. Явно и тук някой бе оплел конците и този някой бе леля Далия. Защо ще ме уверява, че прозорецът ѝ бил последният отляво, когато последният прозорец отляво бе всичко друго, но не и неин. Този факт ме втрещи и въпреки положените усилия, не бе по силите ми да го разгадая. Напразно търсех онова, което Стилтън Чийзкрайт би нарекъл подмолна цел.

Както и да е, опитите ми да прозра механизма на действие на мисловните процеси на лелите нямаха никакъв шанс за успех, а и не това бе

времето за отнесени размишления. Първото нещо, с което мъж с капка здрав разум трябва да се заеме, щом се тръшне като чувал с картофи в спалнята на една девица посред малките часове на деня, бе моментално да завърже разговор. На тази задача посветих усилията си и аз. В подобни случаи няма нищо по-лошо от неловките мълчания и тишината, пулсираща от конфузност.

– О, привет! – поздравих толкова ведро и бодро, колкото успях. – Виж, страшно съжалявам, че ти се изгърсвам по този начин в момента, когато сигурно си спяла най-сладкия си сън, но тъкмо бях излязъл да подишам малко чист въздух в градината и открих, че са ме заключили отвътре. Затова реших, че най-смислената ми постъпка ще е да не разбудям цялата къща, а да се прибера, прескачайки през първия отворен прозорец. Нали знаеш каква бъркотия настава, като разбудиш всички. Не знам защо, но хич не им се харесва.

Щях да продължа да бръщолея, навлизайки по-дълбоко в темата, понеже ми се струваше, че бях налучкал подходящия тон. Все пак звучеше къде по-смислено от симулирането на сомнамбулизъм. С всичките нескопосани „Къде съм?“ и такива глупости Прекалено идиотско беше... Но тогава тя изпусна един от нейните си ромолящи смехове.

– О, Бърти! – рече и то без, държа да отбележа, онази нотка на прекипяло търпение, с която обикновено се обръщат към мен момичетата. – Какъв романтик си бил!

– Ъ?

Отново смях изромоля покрай ушите ми. Разбира се все пак бе облекчение откритието, че не се гласеше да запиши за помощ и да вдига врява, но следва да посоча, че нещо здравата се затрудних с възприемането на веселието ѝ. Вероятно и на вас се е случвало същото – ушите ви се продънват от хиеноподобния вой на заливащите се в смях, а вие стоите и недоумявате какво ги е прихванало. Някак ви поставя в неблагоприятна позиция.

Флорънс се бе втреничила в мен със странен поглед. Сякаш бях недорасло, към което, макар да отчиташе, че вместо мозък въздух пълни главата му, изпитва необяснима привързаност.

– Не е ли това типичен пример за характера ти! – разбълбука се тя. – Казах ти, че вече не съм сгодена за Д'Арси Чийзрайт и ти веднага долетя при мен. Не успя да издържиш до сутринта, нали? Сигурно си таял дълбоко в душата си съкровената мечта да ме целунеш нежно, докато спя.

В скока си към тавана се отделих май с двайсетина сантиметра от

земята. Бях потресен и според мен съвсем извинимо. Все пак, дявол да го вземе, човек, който винаги се е гордял с коректност и вежливост в отношенията си с другия пол, стигащи до педантичност, не примира от радост, когато го заподозрат, че нарочно се прокрадва по подвижни стълби в един посреднощ, само и само да намляска спящите девойки.

– Господи небесни, нищо подобно! – възнегодувах и поставих обротно на мястото стола, който бях прекатурил във вълнението си. – Не съм си и помислял такова нещо. Явно преди малко, когато излагах фактите, си била доста разсеяна. Онова, което ти казах, само дето ти не ме слушаше, бе, че излязох в градината за глътка чист въздух и после открих, че са ме заключили отвътре...

Тя за пореден път изромоля. Онова изражение на лицето ѝ, адресирано към някое миловидно идиотче, още повече се засили.

– Няма защо да се плашиш, не съм ядосана. Разбира се, че не съм. Напротив, страшно съм трогната. Целуни ме, Бърти.

Е, трябва да сме учтиви, в края на краищата. Подчиних се на нареждането. Обаче ме глождеше чувството, че подобни аморални сцени въобще не бяха влизали в плановете ми. Никак не ми се нравеше най-общото развитие на нещата, което бе започнало да придобива прекалено лигав френски привкус. Когато успях да се откопча от прегръдката ѝ и отстъпих няколко крачки назад, видях, че изразът на лицето ѝ се е променил. Сега пък ме изпиваше с един изучаващ поглед, ако схващате за какво намеквам, двойник на оня, който гувернантките отправят към новия си ученик.

– Майка ми определено греша – заяви тя.

– Майка ти?

– Леля ти Агата.

Това ме слиса още повече.

– И ти ѝ викаш „майко“? Е, да де, щом ти харесва. Все пак то си е твоя работа. Та за какво грешала тя?

– За теб. Упорито настоява, че си празноглав и вятърничав мехур, който трябвало отдавна да е зад стените на някое заведение за бавноразвиващи се.

Аз се изпъчих надменно, едва обуздавайки повече или по-малко лумналия си гняв. Значи ето какви гнусотии нижела зад гърба ми проклетницата! Страшно сладка картинка! Ще ви досадя с напомнянето, че от години вече съм взел присърце възпитанието на противния Томас, отрочето на същото това женище. Тоест, случи ли се той да мине през Лондон на път за пансиона си, го настанявам радушно в дома си и не

само че го гощавам с отбрани деликатеси, но и самоотвержено го влача по музеите и при мадам Тисо. Нямах ли да се намери поне капчица благодарност в този свят?

– Тъй значи, а! – успях да изрека.

– Ужасно е забавна, когато заговори за теб, Бърти – продължи с откровенията си Флорънс.

– Забавна, а?

– Тя бе тази, на която й хрумна, че мозъкът ти бил като на женски паун.

Тук, ако бях пожелал да се възползвам, ми се представи прекрасната възможност да зачекна въпроса за пауните, за да определим точното им място в списъка на пернатите, вземайки за критерий коефициента за интелигентност. Но реших да я пропусна.

Флорънс внимателно нагласи бонето си, което вследствие на скорошната ни прегръдка се бе килнало на една страна и ми хвърли един такъв изучаващ поглед.

– Според нея си бил абсолютен нехранимайко – промълви тя.

– Какво?

– Нехранимайко.

– И защо?

– Според мен, защото те има за пълен неудачник и смята, че природата само е изхабила материал за теб. Но аз се опитах да й втъпча, че се заблуждава и че в теб се крие много повече, отколкото е видно за повечето наоколо. Осъзнах го, когато те сварих в онази книжарница, докато си купуваше „Пръски от вълни“. Спомняш ли си?

Не бях забравил преживяването. Целият инцидент представляваше просто едно злополучно недоразумение. Бях Обещал на Джийвс да му подаря произведенията на Спиноза – паднал нещо философ, както подразбрах по-късно. Та тогава оня тип в книжарницата, изразявайки становището, че мислител на име Спиноза никога не се е раждал на тоя свят, ми пробута „Пръските“. Стори му се по-вероятно те да се окажат онова, което търся. Тъкмо ги отблъсквах с ръка, когато Флорънс връхлетя в книжарницата. Не й отне повече от минута да си внуши, че специално съм търсил и закупил драсканиците й. Можете ли да си представите! Флорънс дори успя да ми даде автограф с писалката си със зелено мастило.

– Още тогава усетих, че ти пипнешком се мъчиш да стигнеш просветлението и че се опитваш да се образоваш, четейки подбрана литература. Почувствах как в дълбините на съществуването ти тлее душевност,

която жадува за по-голяма широта. Ще е наистина вълнуващо, рекох си, да подтиквам и насочвам явните заложби на развиващия се ум. Все едно да гледам как разцъфва някое плахо и смачкано цветче.

Настръгнах доста заплашително. Плахите смачкани цветчета по-добре да си гледат работата, виках си на ума. Тъкмо понечих да я жилна с „Нима?“ или друга подобна язвителна забележка, когато тя продължи.

– Знам, че мога да те превъзпитам, Бърти. Но важното е, че сам искаш да се развиваш и това е вече наполовина извоюван успех. Какво четеш напоследък?

– Ами с толкова улисии напоследък съвсем съм занемарил четенето, но в момента се каня да изчета старателно „Мистерията на розовия рак“.

Спалното бельо повече или по-малко скриваше очертанията на елегантната ѝ фигура, но като че ли останах с впечатлението, че тя потръпна конвулсивно.

– О, Бърти! – извиси глас тя. Този път обаче май улучи обичайната си интонация.

– Невероятно добро е – настоях твърдо. – Баронетът, сър Юстас Уилоуби, го намират в библиотеката. Главата му, обаче, е размазана...

Лицето ѝ се сгърчи болезнено.

– Моля те! – въздъхна тя. – О, божичко! Опасявам се, че насърчаването на явните заложби на развиващия се твой ум ще се окаже ужасно изнурителна работа.

– Ако съм на твое място, щях да се откажа от нея. Послушай съвета ми и я зарежи – предложих ѝ мигновено.

– Но мира не ми дава мисълта да те оставя да тънеш в тъмнина, да лентяйстваш, да пушиш и се наливаш в този Клуб на Търтеите.

Трябваше да изкореня погрешните ѝ представи. Съзнанието ѝ бе изопачило действителността.

– Но също мятam и стрелички.

– Стрелички ли!

– Да – извих глас аз. – И не след дълго ще съм тазгодишният шампион на клуба. Лавровите венци вече ме очакват. Питай когото искаш.

– Как би могъл да пилееш тъй безобразно времето си, когато можеш да четеш Т. С. Елиът? Ще ми се да те видя...

Как ѝ се щеше да ме види тъй и не стана ясно, въпреки че подозирах, че беше нещо противно и образователно, понеже в този момент някой похлопа на вратата.

Такъв развой на събитията не фигурираше и в най-кошмарните ми видения. Ето защо сърцето ми се преобърна като съомга в размножителния си период и за момент се закачи и увисна на предните ми зъби. Зяпнах към вратата с израз, който Джийвс би нарекъл бясно премислящ, а потта изби на челото ми и затрополи по пода.

Забелязах, че и Флорънс се поприлесни. Допуснах, че поемайки за Бринкли Корт, не бе предполагала, че спалнята ѝ ще се превърне в толкова оживен център на светското общуване. Едно време имаше една песен, която дълго си тананиках. Припевът ѝ започваше с думите „*Нека всички идем у Мод*“. Абсолютно същите възжеления явно изгаряха и гостите под покрива на леля Далия, а това немалко разстройваше клетата рожбица. Защото в един сутринта девиците все пак копнеят за мъничко усамотение. А излизаше, че ако се бе наела да върти будка за закуски на хиподрума, щеше да има повече възможност за усамотение.

– Кой е? – извика тя.

– Аз – отвърна ѝ нисък и отекващ глас. Това накара Флорънс да лепне разперена длан на шията си. Жест, за който дотогава бях убеден, че се практикува единствено на сцената.

Защото собственикът на ломотещия глас бе говедото Стилтън Чийзрайт. Накратко, изчадието отново се натресе.

Ръката, с която Флорънс се пресегна за халата си, видимо потрепваше. Движенията, с които се освободи от омотаващите я чаршафи, издаваха силна нервна възбуда. Обикновено тя е от онези невъзмутими, спокойни и уравновесени съвременни момичета, които по правило рядко реагират другояче освен с повдигане на веждите си. Сега обаче се убедих, че приятната изненада от посещението на Стилтън в момента, когато стаята ѝ гъмжеше от Устърово присъствие, сериозно пропука иначе здравата ѝ броня.

– Какво искаш? – попита отново тя и в погледа ѝ долових уплах.

– Донесох ти писмата – измуча гласът зад вратата.

– Остави ги на изтривалката – предложи Флорънс и аз спокойно въздъхнах.

– Няма да ги оставя на изтривалката. Държа да ти ги предам лично – бе категоричният отказ.

– По това време на нощта! В никакъв случай няма да позволя да влезеш!

– Дяволски се мамиш – отсечено ѝ се сопна Стилтън. – Ще вляза и още как.

Помня как Джийвс разказваше веднъж за някакъв поет, чиито очи,

шом се разфучавал, се въртели на бесни обороти отляво надясно и отдясно наляво. Точно по същия пумпалообразен начин се въртнаха и очите на Флорънс. Добре разбирах какво я тласна към това налудничаво състояние – вечният проблем, който неизбежно безпокои героите от криминалетата – а именно, как да се отърват от трупа – в конкретния случай, от Бъртрам. Ако Стилтън нахлуеше безочливо, спешно се налагаше Бъртрам да се предаде за съхранение някъде. Възникваше обаче въпросът къде.

В другия край на стаята се мъдреше един гардероб, Флорънс се втурна натам и със замах отвори вратата му.

– Бързо! – изсъска и се уверих нагледно, че напук на твърдящите обратното, е възможно да се изсъска дума, не съдържаща „с“. Тя го направи превъзходно, все едно бе детска игричка.

– Вътре! – повтори тя.

Намерих предложението ѝ за находчиво. Скокнах вътре и тя затръшна вратите пред мен.

Е, навярно защото пръстите ѝ са били безчувствени и схванати, всъщност не ги затвори, а ги остави леко откренати. Това ми даде възможност да проследя последвалия диалог без всякакви затруднения, все едно ги слушах по радиото.

Поде го Стилтън.

– Ето писмата ти – сковано ѝ рече той.

– Благодаря – сковано отговори тя.

– Няма защо – продължи все така сковано той.

– Остави ги върху тоалетката – нареди му все така сковано тя.

– Добре де! – сковано се съгласи той.

Няма друга нощ, в която да съм подслушал по-благодатен за сковаността разговор.

След краткотрайно мълчание, през което предположих, че полага кореспонденцията според указанията, Стилтън наново го засърбя езика.

– Получи ли телеграмата ми?

– Разбира се, че я получих.

– И забеляза ли, че съм си обръснал мустака?

– Забелязах.

– Това бе първото нещо, което направих, след като открих подмолните ти лъжи.

– Какво искаш да кажеш с това „подмолните ми лъжи“?

– Ако не можеш да го определиш като подмолни лъжи, безкрайно ще ми е интересно да узная как точно би го описала.

– Прекрасно знаещ, че исках да получа представа от атмосферата заради книгата си.

– Хей!

– И стига си хейкал!

– Ще си хейкам колкото ми душа иска – войнствено ѝ се опери Стилтън. – Книга ли, тия ги разправяй на баба ми! Не вярвам, че дори съществува такава книга. Всъщност, не вярвам, че въобще някога си писала книга.

– Така ли? А какво ще кажеш за „Пръски от вълни“, които сега ще се преиздадат за пети път и скоро ще се преведат на скандинавски?

– Сигурно е дело на възката Гориндж.

Представям си какъв огън са бълвали очите на Флорънс при тази груба обида. Гласът, с който заговори, определено го потвърждаваше.

– Господин Чийзрайт, май здраво сте си пийнал!

– Нищо подобно.

– В такъв случай сигурно сте се побъркал и ще ви помоля да бъдете така любезен и да изнесете тиквоподобната си глава оттук.

Почти съм убеден, макар и не стопроцентово, че при тази реплика Стилтън схруска няколко зъба. Действително се разнесе особен звук, сякаш някой включи кафемелачка. Гласът, който достигна до безопасното ми убежище, сипкаво потрепваше.

– Главата ми не е като тиква!

– Напротив, точно такава е.

– Няма нищо общо с тиквата. И това го потвърди авторитетната преценка на Бърти Устър. Той заяви, че приличала повече на купола на Сейнт Пол.

Последва прекъсване на репликите и се разнесоха разни пляскащи звуци. Явно се бе заблъскал по челото.

– Устър! – ревна той и издаде животинско ръмжене. – Не дойдох тук, за да разискваме главата ми. Дойдох, за да обсъдим Устър, слугестото влечуго, което пролазва зад хорските гърбове и им отмъква годениците! Устър, опустошителят на семейни огнища! Устър, усойницата в тревата, с която никоя жена не е в безопасност! Устър, съвременният Дон-Как му беше името! През цялото време си въртяла с него таен роман! И смяташе, че ме надхитряваш, нали? Смяташе, че не съм способен да прозра през жалките... жалките ти... По дяволите, коя беше думата... жалките ти... не, излетя ми.

– Настоявам да последваш превъзходния ѝ пример.

– Увъртания! Знаех си, че ще се сетя. Да не смяташ, че не прозрях

през жалките ти увъртания? И цялата тази безумна история с пускането на мустака ми. Да не мислиш, че не разбрах, че цялата патардия за мустака бе елементарна уловка, за да те улесни да скъсаш с мен и да се прехвърлиш при долната усойница Устър? „Как да се отърва по-лесно от тоя Чийзрайт?“ – си се запитала. „Ха, ето как!“ – си си отговорила. „Ще го навия да си пусне мустак.“ А той ще се възпротиви жестоко на пускането на всякакви палячовски мустаци. И сетне ще му заявя: „Хей, значи се опъваш? Добре, тогава между нас всичко е свършено. Това ще го постави на мястото му.“ Обаче сигурно те е сполетял ужасен шок, когато склоних да угодя на прищявката ти. Представям си как съм объркал плановете ти. Май не го бе предвидила, нали?

Флорънс заговори с глас, който би смръзнал и ескимос.

– Вратата е точно зад вас, господин Чийзрайт. Ако завъртите дръжката, веднага ще се отвори.

Но той отново настъпи към нея.

– Остави вратата намира. Сега говоря за теб и прокажения Устър. Предполагам, че сега ще увиснеш на врата му или каквото е останало от него, след като съм размазал физиономията му на пихтия. Прав ли съм?

– Прав сте.

– Сериозно ли възнамеряваш да се омъжиш за този гноен цирей?

– Да, сериозно.

– Хей-й-й!

Не зная как щяхте да постъпите на мое място при долавянето на тези думи. Едва сега осъзнах докъде бе посял семето на разкола злият демон. Вероятно щяхте рязко да залитнете като мен самият. Несъмнено трябваше по-рано да забележа грозещата ме участ, но може би защото се косях толкова много заради Стилтън, бях замижал пред нея. Затова внезапната обява на годежа ми с момичето, от което бягах като попарен, ме покрусил толкова силно, че залитнах неударимо.

И разбира се онова място, във вътрешността на което не е препоръчително да залитате рязко, ако държите да останете незабелязан, е гардероб в дамска спалня. От какво точно се състоеше пороят, който се изсипа върху ми, отприщан от внезапното ми движение, не бих се наел да твърдя със сигурност. Май бяха кутии за шапки. Каквото и да беше, в тишината на нощта то прозвуча като лавина от търкалящи се камъни и слухът ми долови удивено възклицание. Секунда по-късно някаква ръка кажи-речи изтръгна вратата на гардероба от пантите ѝ и едно налято с кръв лице се озъби насреща ми, докато разчиствах кутиите за шапки, ако действително бяха кутии за шапки, от главата си.

– Хей! – измуча Стилгън, процеждайки с мъка думите, като котка със заседнала рибена кост в гърлото си. – Излазвай оттам, влечуго такава! – добави той, заклеши боздуганското си ръчище за лявото ми ухо и го затегли с все сила.

Изстрелях се навън като коркова тапа, извадена от бутилка.

В моменти като този винаги човъркам мозъка си за най-подходящата реплика. Спрях се на „О, ето те и теб, Стилтън. Каква прекрасна вечер!“ Но явно не направих сполучлив избор, тъй като той само потрепера, сякаш бях пуснал бръмбар в гърба му, а очите му по цвят и искромиятане съвсем заприличаха на кратери на вулкан. Усетих, че доста вежливост и такт щяха да са нужни от моя страна, за да се разсее ненужното напрежение помежду ни.

– Няма как да не си удивен – започнах, но той вдигна ръка, сякаш отново се бе върнал в полицията и регулираше уличното движение. Сетне заговори с тих, макар и гъгнеш глас.

– Ще ме намериш във в коридора, Устър – рече ми той и енергично закрачи към вратата.

Досетих се какво го бе довело до изричането на тази съдбовна фраза. Явно кавалерските обноски вземаха връх у него. Можете да дразните Стилтън, докато пяна избие на устата му, но не можете да го накарате да забрави, че е завършил колежа в Итън и че е истински джентълмен. Възпитаниците на колежа Итън не провеждат кавгите си в присъствието на представителки на противоположния пол. Нито пък истинските джентълмени. Те просто изчакват да останат насаме със съперника си в някое усамотено кътче.

Изцяло одобрявах този му финес, понеже ме накара да се намеря на седмото небе от радост. Осъзнах, че сега щях да имам възможността да упражня някой от онези мъдри задни ходове, които великите генерали пазят за крайно напечени положения. Тъкмо се поздравявате, че сте сгасчили някой от тези генерали и се готвите да се хвърлите в атака срещу него и изведнъж... точно докато се поразшавате и лъснете за последно оръжието си, със сливане установявате, че той вече не е там. Просто се е оттеглил по стратегическите си тайни пътеки и е повлякъл и личната си гвардия със себе си.

Със стълбата, която ме очакваше в бойна готовност, се намирах в близка по съдба ситуация. Коридорите не значеха нищо за мен. Въобще не ми бе притрябвало да се размотавам из разните му коридори. Единственото, което се налагаше да извърша, бе да се прехвърля през прозореца, да стъпя на напречната греда и да продължа така с чисто сърце, докато усетя твърда земя под нозете си.

Но съществува обстоятелство, което е в състояние да провали замислите и на най-великия генерал. Тоест, той затърчава назад към старите пътеки, но с прискърбие установява, че тях вече ги няма. Ето тогава той се почесва по темето и започва да предвкъва долната си устна. Именно бедствие от такова естество провали и моите намерения. Приближих прозореца, погледнах навън и установих, че стълбата я няма. В някой момент на предишните размисли бе изчезнала без да остави и треска от себе си.

Какво се бе случило с нея за мен се оказа мистерия, която не бе по силите ми да разбуля, но с последното можех да се занимая и по-късно. Понастоящем бе ясно, че енергията на Устъровия мозък следваше да се насочи към по-спешно дело. Накратко, зададох на мозъчния си пъпеш за разрешаване свръхтрудната задача как да се измъкна от стаята без да минавам през вратата и да се сблъскам сам-самичък в тясното пространство със Стилтън. Поставих болния въпрос пред Флорънс. Подобно на Шерлок Холмс тя се съгласи, че проблемът несъмнено съдържал доста аспекти, представляващи интерес за двамата.

– Но ти не можеш да прекараш тук цялата нощ – рече ми накрая тя.

Отчетох разумността на изказването ѝ, но добавих, че в момента и чумата да ме поразеше, не виждах какво би могло да се направи.

– Не ти ли се иска да измайсторим набързо въже от чаршафите ти и да го държиш отгоре, докато се спусна на земята? – предложих най-невинно аз.

– Не, не ми се иска. Защо просто не скочиш? – отрязва ме Флорънс.

– И да се размажа на пихтия?

– Може и да не се размажеш.

– Но може и да се размажа – държах на своето.

– Е, не може хем вълкът да е сит, хем агнето да остане цяло.

Пронизах я с погледа си. Реших, че това е най-голямата глупост, която някога бях чул да изтърсва едно момиче, а в живота си съм чувал много момичета да изтърсват невъобразимо големи глупости. Тъкмо понечих да ѝ се сопна „Прати по дяволите кирливите си агнета!“, когато грандиозна заря обля с лъчите си душата ми. Сякаш бях погълнал свръхдоза освежаващ тоник. Става въпрос за оня даряващ сили лек, който кара прикования на легло инвалид да се изправи на крака и да затанцува кариока. Бъртрам отново бе в стихията си. Ръката, с която отворих вратата, бе твърда като скала. И когато Стилтън се спусна към мен като масов убиец, мятан се към поредната си жертва, го усмирих единствено с мощта на погледа си.

– Само за момент, Стилтън – любезно му рекох. – Преди да дадеш воля, ако това е точният израз, на гневните си изблици, не забравяй, че ти изтегли билета с името ми за състезанието по мятане на стрелички.

Беше достатъчно. Вкаменявайки се на място, като че ли се бе фраснал в някоя улична лампа, той стоеше и се блещеше като котарака от поговорката. Джийвс твърди, че у тях импулсивното и желаното били в непрестанна ожесточена борба за надмощие с разумното. Спокойно можех да се убедя и с невъоръжено око, че същото сполетя сега и Стилтън.

А аз изтръсках невидима пращинка от ръкава си, усмихнах се лъчезарно и продължих да го обработвам.

– Нали съзнаваш сложността на ситуацията? – попитах го. – Изтегляйки името ми, ти си се отлъчил от стадото на простосмъртните люде. И за да го направя лесно смилаемо и за най-скромния интелект... загатвам за твоя собствен, драги ми Стилтън... докато простосмъртните люде, виждайки ме да се размотавам по Пикадили, си казват само: „А ето го Бърти Устър“. Но ти, след като си изтеглил билета с името ми, си казваш: „Ето къде се разхождат моите петдесет и шест лири и десет шилинга“. Нищо чудно и да се спуснеш след мен, за да ме посъветваш много да внимавам, когато пресичам улицата, понеже уличното движение в днешно време крие толкова опасности.

Той вдигна ръка и поглади брадичката си. Убедих се, че не си бях пропилял думите за тоя дето духа. Изопвайки с пръсти ръкавелите си, отново почнах да ораторствам.

– В каква кондиция ще бъда, как ще спечеля турнира за мятане на стрелички и как ще напълня джобовете ти с почти шейсет лири, ако те оставя да приложиш на дело силовите бабаитщини, които си си наумил, драги ми Стилтън?

Виждах, че води борба на живот и смърт, но тя не трая дълго. Разумът надделя. С ниско изгъване, което представляваше красноречив стон на изтерзаната му душа, той отстъпи, а аз се разделих с него с весело пожелание за лека нощ и се отправих към покоите си.

Щом влязох в стаята си, леля Далия, надянала кафеникав халат, стана от стола, на който седеше и ме фиксира с пламтящия си поглед. Явно се мъчеше да набере сили и да проговори.

– Е! – изви тя и се задави на възклицанието като пекинез, налалап твърде голям за крехкото му телосложение кокал. След което дар словото съвсем я напусна и тя си остана права и къркореца.

Трябва да призная, че предвид гореописаните събития, намерих поведението ѝ за прекомерно дръзко. Все пак, ако имаше някой, който бе в

правото си да мята пламтящи погледи и да претърпява смущения с гласните си струни, според мен, това бях само аз. Защото нека преценим фактите. Заради крайно нескопосаните дивизионни заповеди, раздавани точно от тази жена, бях обречен да извървя с Флорънс Крей трънливия път до олтара. Освен това бях изтърпял изпитание, което нищо чудно да бе нанесло неизличими поражения на свръхуязвимите ми нервни центрове. Стоях категорично на становището, че даже избутвайки в края на опашката това потресавашо пулене и къркорене, положението ми позволяваше безусловно да настоявам за обяснение. И щях да се постарая да си го получа.

Тъкмо прочистих гърлото си с оглед на предстоящото действие, когато тя овладя чувствата си достатъчно, за да успее да проговори.

– Е – възкликна тя с вид на женски пророк, който възнамерява да засипе с проклетия греховете на простосмъртните. – Разреш ми да отнема от безценното ти време, за да попитам какво, в името на всички кървави светини, си въобразяваш, че вършиш, недорасло мекотело? Вече минава един и двайсет сутринта, а ти още дори пръста си не си помръднал. Да не мислиш, че ще будувам цяла нощ и ще чакам безропотно, докато се натуткаш да извършиш елементарна и фасулска задача, която и шестгодишно дете-инвалидче би свършило и забравило за нея за помалко от четвърт час? За вас, лондончаните с разпуснати нрави, нощта може би едва сега започва, но ние, хората от провинцията, обичаме да си лягаме навреме. Какво целиш? Къде толкоз се размотава досега, ти, виксната пача такава?

Изсмях се с глух и безрадостен смях. Подлагайки го на коренно погрешно тълкуване, тя ме замоли да съм отложил имитациите на цвиленето на конете за по-подходящ момент. Започнах да си повтарям, че съм спокоен... да, напълно спокоен...

– Преди да отговоря на въпросите ти, стара ми родственице – обадих се, с мъка съдържайки разбунтувалите се в мен страсти, – нека и аз ти задам един. Би ли ми казала с думи прости защо ме излъга, че прозорецът ти бил крайният отляво?

– Че той си е крайният отляво.

– Да ме прощаваш.

– Като гледаме от къщата.

– А, като гледаме ОТ къщата? – озари ме просветлението. – А пък аз мислех, че имаш предвид като гледаме КЪМ къщата.

– Ако трябва да го определим, като гледаме КЪМ къщата... – Тя изведнъж пресипна и изви жално глас. Погледът ѝ бе закован върху ми и

даваше всички признаци за бясното премисляне. – Само не ми казвай, че си нахълтал в чужда стая!

– Едва ли би могла да бъде по-чужда.

– Чия беше?

– На Флорънс Крей?

Тя подсвирна. Явно драматизмът на ситуацията не ѝ бе убягнал.

– Тя легнала ли си беше?

– С розово боне на кратунката – поясних.

– И се събуди, и те видя?

– Почти незабавно. Спънах се в маса или друго някакво препятствие.

Леля ми Далия отново подсвирна.

– Ще се наложи да се ожениш за нея.

– Знам.

– Но се съмнявам, че тя ще се съгласи да те вземе.

– Разполагам с неоспорима вътрешна информация за противното – информирах я с пресипнал глас.

– Значи го уредихте?

– Тя го уреди. Вече сме сгодени.

– Независимо от противния ти мустак?

– Тя се влюби в мустака ми.

– Сериозно? Това си е чиста проба жив кошмар. Ами Чийзрайт? Смятах, че той беше сгоден за нея?

– Вече не. Отмених го.

– Значи скъсаха?

– Напълно.

– И сега се лепна на теб?

– Абсолютно вярно.

Лицето ѝ доби грижовен израз. Въпреки избиващата от време на време чепатост в обноските ѝ и живописните прякори, с които счита, че е уместно да се обръща към мен, тя си ме обича от все сърце и моето благоденствие далеч не ѝ е безразлично.

– Вижда ми се доста префърцунена за теб. Ако наистина я познавам, ще те накара да четеш У. Х. Оudin²² преди още да си се усетил какво става.

– Тя доста силно намекна за подобна вероятност, въпреки че доколкото си спомням, името, което спомена, бе Т. С. Елиът.

---

22. Американски поет, роден в Англия (1907–1973), бел.пр.

– Предложи ли ти да те превъзпита?

– Поне с такова впечатление останах.

– Хич няма да ти се понрави.

– Да, няма да ми се понрави – съгласих с мигновено.

Тя кимна разбиращо.

– С мъжете обикновено е така. Отдавам щастието на брака си на това, че никога и с пръст не съм докосвала дъртачето ми Том. А Агата се опитва да превъзпита Уърпълсдън и сигурно горкичкият преживява нечовешки мъки. Още на третия ден го принуди да откаже пушенето и той се развилия като мечка в капан, Флорънс заръча ли ти да откажеш цигарите?

– Още не.

– Ще го стори. А после идва ред на коктейлите.

И тя неочаквано ме зяпна с изобилие от как се викаше там... Лесно можеше да се види, че покаянието я тормозеше безжалостно.

– Страхувам се, че те нацедих в тинестото блато, сладурчето ми – продължи тя.

– Не си го слагай на сърцето, кръвна ми родственице – посъветвах я. – Случват се и такива неща. Но сега не моята, а твоята злочестина ме терзае отвътре. Непременно трябва да те измъкнем от морето на бедствията, както го нарече Джийвс. Всичко друго е с относително по-малка степен на важност. Тревогите за мен самия и твоите нещастия сега в количествено съотношение са като тези на вермута към джина в едно адски гипсиращо мартини.

Скъпата ми леля Далия видимо се трогна. И, освен ако не бях изпаднал в дълбока заблуда, очите ѝ се наляха със сълзи.

– Това е страшно алтруистично от твоя страна, сладки ми Бърти – промълви тя.

– Никак даже, никак даже – запротестирах аз.

– Като те гледа човек, никога не би предположил, че притежаваш толкова благородство в душата си – продължи все в същия дух тя.

– Кой не би го предположил, като ме гледа? – попитах.

– И ако действително тези са чувствата ти, единственото, което ми остава да допълня е, че ти прави чест и нека по-бързо се залавяме за работа. Веднага изтичай и премести стълбата под прозореца ми.

– Имаш предвид левия прозорец – опитах се да уточня най-последното местоположението.

– Е, да го наречем правилния прозорец.

Набрах сили да ѝ съобща лошата новина.

– Мисля – подех аз, – че пропускаш една съществена подробност. Всъщност моя е грешката, че не я споделих навреме с теб. Възникна усложнение, което заплашва да разбие на пух и прах плановете и целите ни. Стълбата я няма.

– Къде я няма? – не вярваше на ушите си скъпата ми прародителка.

– Под левия или може би следва да го нарека грешния прозорец. Когато погледнах навън, вече я нямаше.

– Глупости. Стълбите не се дематериализират току-тъй – не се предаде тя.

– Обаче аз те уверявам, че в Бринкли-и-Снодсфийлд-на-Мочурище-то точно това правят. Не зная какви са условията им за съществуване по другите краища, но в Бринкли Корт и за секунда да откъснеш погледа си от тях и те вече са се изпарили.

– Значи твърдиш, че стълбата е изчезнала?

– Именно това е идеята, която се стремях да ти внуша. Прибра си полите като арабска шатра и тихомълком духна нанякъде.

Обля я вълна от наситено мораво. Реших, че тъкмо се кани да загребе дълбоко от богатия фонд с ругатни на ловджийските дружества, понеже е жена, която рядко си подбира думите, щом пощръклее. Точно тогава, обаче, вратата се отвори и влезе чичо Том. Бях твърде разстроен, за да кажа дали само наминаваше или идваше с цел, но един поглед ми бе достатъчен, за да установя, че определено бе съвсем шашнат.

– Даля! – изцвили той възбудено. – Стори ми се, че чувам гласа ти. Защо не спиш по това време?

– Бърти го болеше глава – отвърна старата ми родственица, която бе светкавично съобразителна. – Тъкмо му давах аспириин. Отмина ли малко болката, Бърти?

– Чувствам леко подобрение – уверих я, тъй като самият аз също бях светкавично съобразителен. – Но не е ли малко късничко да се разтакаваш нагоре-надолу в този час, чичо Том?

– Да – улови нишката леля Даля. – Ти пък защо не спиш, другарю мой в скърби и радости? Отдавна трябваше да си в леглото.

Чичо Том поклати глава. От него лъхаше страшна сериозност.

– В леглото ли, момичето ми? Сигурно няма да успее и там да намеря спокойствие. Прекалено съм разтревожен. Имението гъмжи от крадци.

– Крадци ли? Но откъде ти хрумна това? Не съм видяла никакви крадци. А ти, Бърти? – обърна се към мен скъпата ми прародителка.

– Не съм мярнал и един. Помня, че дори си помислих колко

странно е това.

– Сигурно си се объркал с някоя сова или нещо друго, Том.

– Видях една стълба, когато се разхождах из градината преди да си легна. Беше подпряна под един прозорец. Добре, че я отнесох точно навреме. Минута по-късно и крадците щяха да се стекат с хиляди.

Двамата с леля Далия разменихме изпълнени с разбиране погледи. Май и двамата бяхме доволни, че се разреши загадката с тайнственото изчезване на подвижната стълба. Странно нещо. Колкото и да примираме за мистериите, предлагани ни в книжна форма, изскочат ли изневиделица в реалния живот, рядко се случва да не се изплашим до смърт.

Леличката ми положи усилия да потуши бурното му вълнение.

– Сигурно е била на някой от градинарите, забравил е да я остави там, където ѝ е мястото. Макар, разбира се – продължи умислено тя, явно с идеята, че няма да е излишно да се заеме с подготвянето на почвата още отсега, – никога няма гаранция, че някой касоразбивач няма да се помъчи да отмъкне ценната ми перлена огърлица. Виж как бях забравила за нея.

– Но аз не я забравих – отвърна чичо Том. – Даже беше първото нещо, за което се сетих. Отидох право в стаята ти, взех я и я заключих в сейфа в салона. Доста хитрост и вещина ще му трябват на тоя крадец, за да я измъкне оттам – добави той със съдържана гордост и се изпари, оставяйки след себе си онова, което понякога съм чувал да наричат нажежено мълчание.

В следващия миг всеки един автор би се изразил по следния начин: „Лелята погледна племенника си, племенникът погледна своята леля“.

– Тю, да му се не види! – даде воля на чувствата си първата и отново подхвана разговора: – Какво ще правим сега?

Съгласих се, че положението бе лепкаво и още как. В първия момент дори човек се затрудняваше да си представи, че е възможно да съществува и по-лепкаво от него.

– Какви са шансовете ни да налучкаме комбинацията? – попитах аз.

– Нулеви.

– Чудя се дали Джийвс може да разбива сейфове.

След тези мои думи скъпата ми плът и кръв отново бодро вдигна гребен.

– Бас хващам, че може. Няма нещо, което Джийвс да не може да върши. Иди и го доведи!

Зацъках с език.

– Как, по дяволите, да го доведе? Не му знам стаята. Ти знаеш ли я?

– Не.

– Е, не мога да тръгна да тропам от врата на врата, вдигайки на крак цялата домашна прислуга. Или случайно ме бъркаш с някой ясновидец?

Млъкнах в очакване на отговор и докато чаках, ето че Джийвс, от плът и кръв, изникна отпреде ни. Независимо от късния час, Съдбата се бе смилила и ни го бе пратила.

– Моля за извинение, сър – рече той. – Радвам се, че не съм прекъснал съня ви. Осмелих се да ви обезпокоя, за да ви запитам дали нещата са се развили задоволително. Постигнахте ли успех в дръзкото начинание?

Поклатих кокосовия си орех.

– Не, Джийвс. Постарах се да извърша вълшебствата си неусетно за останалите простосмъртни, но божията ръка ми попречи – отвърнах и го осветлих накратко за състоянието на делата ни. – Тъй че огърлицата сега е в сейфа – завърших – и проблемът, както го виждам, а както го вижда и леля Далия, е как да я изкараме оттам, да опустее дано. Нали схващаш ситуацията?

– Да, сър. Обезпокоителна е.

Леля Далия нададе страстен вопъл.

– НЕДЕЙ! – прогърмя тя с безумна настървеност. – Само още веднъж да чуя тая дума „обезпокоително“... Можеш ли да разбиваш сейфове, Джийвс?

– Не, мадам.

– Не ми отвърщай „Не, мадам“ по толкова нехаен начин. Откъде разбра, че не можеш?

– За това са нужни специализирано образование и подходящо възпитание, мадам.

– Значи с мен е свършено – заключи леля Далия и тръгна към вратата. Лицето ѝ бе мрачно и изопнато. Спокойно можеше да мине за маркиза, качваща се в каляската, която ще я отведе до гилотината по времето, когато във Франция бушували всички онези размирици. – Ти преживявал ли си земетресението в Сан Франциско?

– Не, мадам. Никога не съм имал щастието да посетя градовете по западното крайбрежие на Съединените щати.

– Просто ми мина през ума, че ако си бил свидетел на бедствието, след това, което ще се разрази утре, след като пустият лорд Сиджъп се домъкне и каже ужасната истина на Том, щеше да се сетиш за отминалите времена. Е, лека нощ на всички. Ще си ида и ще се помъча да

дремна поне за малко.

Тя се оттегли с достойнство. Ловджийските дружества знаят как да обучават възпитаничките си. У тях няма и грам мекушавост. В безпощадната хватка на съдбата, както помня, че Джийвс се изрази веднъж, те не потрепват и не надуват гайдата. Аз го запознах с мнението си по въпроса, след като врата се затвори след леля ми, и той потвърди, че това е неоспоримо вярно.

– Цапването на какво беше там... Как звучеше точно?

– Под удара на участта сурова паднаха главите им... простете ме, сър... облети в кръви, но непреклонени.

– Точно така беше. Твое ли е?

– Не, сър. На покойния Уилям Ърнест Хенли. Живял е от 1849 до 1903.

– Ъ?

– Заглавието на поемата е „Проклятието“. Но правилно ли съм разбрал думите на госпожа Травърс, че се очаква лорд Сидкъп да пристигне тук, сър?

– Пристига утре.

– А да не би той да е джентълменът, за когото говорехте, че щял да оглежда огърлицата на госпожа Травърс?

– Същият.

– Тогава смея да ви успокоя, че всичко е наред, сър.

Сепнах се. Явно не бях чул добре думите му. Защото иначе сигурно нещо му хлопаше дъската.

– Всичко е НАРЕД ли ми се чу да казваш, Джийвс?

– Да, сър. Нима не ви е известно кой всъщност е лорд Сидкъп?

– Никога не съм го срещал досега.

– Но навярно го помните, сър, като господин Родърик Споуд.

Ококорих се насреща му. С перце да ме бяхте бутнали, щях да падна.

– Родърик Споуд?

– Да, сър.

– Да нямаш предвид Родърик Споуд от Тотли Тауърз?

– Точно него имам предвид, сър. Той наскоро наследи титлата след кончината на покойния лорд Сидкъп, който му се падаше чичо.

– Гръм и мълнии, Джийвс!

– Да, сър. Смятам, ще се съгласите с мен, че при тъй сложилите се обстоятелства, проблемът, безпокоящ госпожа Травърс, има лесно разрешение. Само думица на Негово благородие, напомняйки му дискретно

за факта, че продава дамско бельо под търговския псевдоним Юлейли Сойърс, би следвало да даде резултат. Той ще се види заставен тактично да запази тайната на фалшифицирания произход на огърлицата. От дните, прекарани в Тотли Тауърз, откъдето го познавате като господин Спод, сигурно си спомняте, че изявява силна неохота срещу разпространението на тази информация.

– Никога няма да го забравя, Джийвс!

– Да, сър. Просто смятах, че няма да е излишно да ви го спомена. Лека нощ, сър.

И той отплава навън.

15

Ние от рода Устър никога не сме били поклонници на ранното ставане. Затова на другата сутрин слънцето се бе издигнало високо в небесата, когато се събудих и посрещнах новия ден. Тъкмо бях опустошил питателна порция бъркани яйца и догонвах последната капка кафе от чашата си, когато вратата се отвори, сякаш връхлетяна от ураган, и скъпата ми прародителка прекрачи прага с пируетни стъпки.

Използвам танцовата терминология съвсем съзнателно, тъй като в походката ѝ от пръв поглед се долавяше една особена гъвкавост и отскокливост. От скръбната безнадеждност на миналата нощ не бе останала и следа. Старата ми прародителка отново бе възвърнала своя истински лик.

– Бърти – рече тя след краткото встъпление, в което ме описа като млад ленивец, който трябвало да се засрами, че все още се въргала из чаршафите в този, ако питате нея, най-лудешки весел ден от цялата прекрасна година²³, – току-що говорих с Джийвс и ако на света някога се е раждал велик спасител на изтерзани души, то това е той. Свалям му всичките шапки на света.

Отклонявайки се за момент, за да огласи мнението си, че мустакът ми бил оскърбление за Господа и хората, но все пак смятала, че един добър препарат против плевели можел да оправи работата, тя продължи.

– Джийвс ме светна, че тоя лорд Сидкъп, който щял да дойде днес, не бил друг, а старият ни познайник Родърик Споуд.

Кимнах. Този неин изблик на танцови стъпки и жизнерадост вече ме бе навел на мисълта, че и тя е узнала голямата новина.

– Вярно е – потвърдих. – Както се оказа, без ние да знаем, Споуд от самото начало е бил племенник на стария лорд Сидкъп. След събитията в Тотли Тауърз последният се възнесъл нагоре, за да прави компания на звездите, давайки шанс на Споуд да се издигне в обществото. Да разбирам ли, че Джийвс те е запознал и с компромата „Юлейли Сойърс“?

– Запозна ме с всички подробности, момчето ми. Защо никога не си ми подшушвал за това? Знаеш как обичам да се посмея до насита.

Протегнах ръка с достойнство, но без да отчетя непосредствената близост на каничката за кафе. Тя се катурна, но за късмет се оказа празна.

---

23. Цитат от поемата на английския поет Тенисън „Майската царица“

– Бях дал обещание да мълча като гроб! – заявих спокойно.

– Ще ме съсипеш с обещанията и гробовете си! – кльвна ме нежно тя.

– Добре де, приемам критиката. Но ти повтарям, че сведенията ми бяха поверени с изискване за пълна дискретност.

– Все пак можеше да споделиш с любимата си леличка – не престава да напада тя.

Поклатих глава. Не ги разбират жените тези неща. Девизът на джентълмена „благородството задължава“ не струва и пукнат грош за нежния пол.

– Човек не тръгва да разгласява тайни изповеди даже на любимите си лели, ако е джентълмен на място – отбелязах строго.

– Е, тъй или иначе, вече разполагам с пълна информация и държа Споуд, наричан още Сидкъп, здраво в ръцете си. Божичко – продължи тя и лицето ѝ доби отнесено изражение, – колко добре си спомням оня ден в Тотли Тауърз. Той приближаваше към теб с пламтящ поглед и пяна на уста, а ти стоеше в другия край хладен като изстудена краставичка, както би казал Анатоли, и му каза: „Една минутка, Споуд, може би ще проявиш интерес към факта, че знам всичко за Юлейли.“ Колко се гордеех в този миг с теб, момчето ми!

– Не се изненадвам – кимнах с разбиране.

– Ти беше като някой от ония звероукротители по цирковете, които се изправят предизвикателно срещу хищните човекоядни монарси на джунглата.

– Безспорно съществуваше силна прилика – скромно се съгласих аз.

– А как посърна той! Никога не бях виждала нещо подобно. Свлече се като мокър чорап пред очите ми. И тази вечер, щом се появи, отново ще се порадва на същото усещане.

– Решила си да го дръпнеш настрана и да му довериш, че си разбрала за позорната му тайна?

– Точно така. Ще го посъветвам майчински, когато Том му покаже огърлицата, да каже, че това е прекрасно произведение на бижутерското изкуство и си струва всяко пени, което е похарчил за нея. Не може да не стане. Щом му харесва да е собственик на Юлейли Сойърс! Сигурно е направил куп пари. Ходих там миналия месец да си купя няколко гашеризона – доста оживена търговия върти местенцето. Парите текат към него като река. Междувпрочем, момчето ми, като стана въпрос за гашеризони, Флорънс ми показва нейните преди малко. Нямам предвид тези, които носи в момента, а скътаните като чеиз. Искаше мнението ми за

тях. И много ми е мъчно, че трябва да ти го кажа, агънцето ми – каза тя, съзерцавайки ме с лелинска печал – нещата ми изглеждат доста сериозни тоя път.

– Наистина ли?

– Ужасяващо сериозни. Тя има намерение да накара сватбените камбани да зазвънят някъде около следващия ноември в „Сейнт Джордж“ на Хановър Скуеър. Дори говори вече за шаферки и уредници на тържества... – леля Далия замълча и ме погледна озадачено. – Не изглеждаш много унил – каза тя. – Да не си от онези мъже от калена стомаха, за които четем по книгите?

Отново разперих ръце, този път обаче без лоши последствия за посудата.

– Е, ще ти обясня, стара ми родственице. Когато човек е минал през толкова много годежи като мен и всеки път се е отгървал на косъм от ешафода, добива вяра в щастливата си звезда. Той започва да разбира, че не всичко е изгубено до момента, в който не го завлекат наистина до олтара под звуците на „О, любов свършена“ и свещеникът не го зарзпитва „Доброволно ли вземаш за жена...“ Осъзнавам, че в момента съм се нацедил в доста смрадлива супа, но нищо чудно Господ да се смили отново и да ме отърве здрав и читав, ако намери за добре.

– Нима не си отчаян? – възкликна старата ми плът и кръв и в гласа ѝ долових неприкрито възхищение.

– Никак даже. Питая големи надежди, че след като премислят добре нещата, тези две непримирими и горди души, разделили се с гръм и трясък, ще се сдобрят и ще се съберат отново, което автоматично ще ме изключи от играта. Спойката се пропука, защото...

– Знам. Флорънс ме осведоми.

– ... Стилтън надуши, че една нощ преди седмица заведох Флорънс в „Пъстрата стрида“. Отказа да повярва, че го сторих, за да ѝ помогна да попие атмосферата, нужна за новата ѝ книга. Но когато гневът му стихне и разумът му се възкачи отново на трона си, е възможно да осъзнае колко е сгрешил и да се разкае пред нея за долните си подозрения. Поне се надявам да стане така.

Тя се съгласи, че в това има нещо разумно и ме похвали за високия ми дух. Моята неустрасимост ѝ напомняла за спартанците при Термопилите, където и да се намират те.

– Но според Флорънс, в момента Стилтън далеч не е настроен миролюбиво. Тя твърди, че е сляпо убеден, че двамцата сте завихрили луда интрига. А разбира се това, че те намери в гардероба на спалнята ѝ в

един сутринта, беше доста лош късмет.

– Много лош – съгласих се веднага. – Човек трябва всячески да се стреми да избягва подобни събития.

– Това трябва да го е разярило още повече. Но онова, което не мога да проумея е защо не ти е изкормил вътрешностите. Мислех си, че това ще е първото нещо, което ще направи.

Тънка усмивка пробяга по лицето ми.

– Той изтегли билет с името ми за голямото състезание по мятане на стрелички в Клуба на Търтеите – информирах я след кратко мълчание.

– Но какво общо има това? – не схвана тънката ми мисъл скъпата ми леличка.

– Душице златна – заобяснявах аз, – кой човек ще тръгне да корми вътрешности, след като разчита на виртуозността на притежателя им, за да прибере петдесет и шест лири и десет шилинга?

– Разбирам.

– И Стилтън разбра – продължих аз. – Погрижих се да му разясня положението и той престана да бъде заплаха за мен. Колкото и да го теглят мислите му към нечии вътрешности, той ще продължава да се придържа към невойнствания статус на онази котка от поговорката²⁴. Затворил съм здраво злия дух в бутилката. Има ли още нещо, което желаете да обсъдим?

– Не се сещам за нищо друго – призна тя.

– Тогава, ако бъдеш тъй добра да се оттеглиш, ще стана и ще се заема с тоалета си – предложих аз.

Скокнах от постелята веднага щом вратата се затвори зад гърба й. Взех си вана, избърснах се, сложих си подходящ костюм и излязох да изпуша една цигара навън сред природата.

Слънцето бе набрало още малко височина в небосвода от последния път, когато проверих местонахождението му, и животворната му топлина върна оптимизма ми. Мислейки за Стилтън и за мъртвата хватка, която му приложих, усетих как в гърдите ми се надига чувството, че въпреки всичко този стар малък свят не е чак толкова лош. Не знам нещо по-ободряващо от удържаната пълна победа над един долен тип, който го раздава бабайски и все се гласи да ви види сметката. Със същото тихо удовлетворение, което изпитах, пречупвайки волята на

---

24. Има се предвид поговорката, спомената от лейди Макбет във връзка с колебанието на съпруга ѝ да убие краля – „като когака, който хем искал риба, хем не му се тяло да си намокри лапките“, „Макбет“ I действие 7 сцена, бел.пр.

Родърик Споуд в Тотли Тауърз, съзерцавах сега Стилтъновото безизходно положение. Както сполучливо отбеляза леля Далия, бях ненадминат звероукротител.

Наистина съществуваше проблемът „Флорънс“, писукаща най-сериозно за шаферки, уредници на тържества и „Сейнт Джордж“ на Хановър Скуеър и по-малодушно същество вероятно би позволило тъмната й сянка да помрачи слънчевото му настроение. Но Устърови винаги са имали обичай да се радват дори и на малките блага, които съдбата им поднася. Затова аз насочих своето внимание преди всичко към светлата страна на живота, казвайки си, че дори смъртното ми наказание да не бъде отменено в последната минута и бъда принуден да изпия до дъно горчивата чаша, няма да го направя със синини под очите и счупен гръбнак, сватбен подарък от Дж. Д'Арси Чийзрайт. Да става каквото ще, но все пак аз вода играта.

Накратко, чувствах се във великолепно настроение и едва ли не си припях с „тра-ла-ла“, когато забелязах, че Джийвс се суети наоколо ми с вида на човек, копнеещ за малко внимание.

– А, Джийвс. Какво хубаво утро – отбелязах аз.

– Изключително приятно, сър.

– Трябвам ли ти за нещо?

– Ако ми отделите секунда, сър, бих искал да разбера дали е възможно днес да минете без моите услуги, защото ми се налага да замина за Лондон. Днес ще се проведе онзи тържествен обяд в „Ганимед младши“, за който ви бях споменал.

– Мислех, че е идущата седмица.

– Изтеглиха датата по-напред, за да може да участва и икономът на сър Евърърд Евърит. Утре той заминава с работодателя си за Съединените щати. Сър Евърърд ще поеме във Вашингтон поста посланик на кралство Великобритания.

– Така ли? Е, на добър час на старата пришка.

– Да, сър.

– Определено ми става драго, като гледам как държавните служители се отдават на всеотдаен труд, за да заработят надницата си.

– Да, сър.

– Все пак съм данъкоплатец. И аз давам своята лепта в изплащането на тези надници.

– Именно, сър. Бих бил много благодарен, ако ми позволите да изпълня функциите си, сър. Както ви информирах, бях избран за председателстващ обяда.

Е, след като ми постави така ребром въпроса с отговорната мисия, не ми оставаше нищо друго освен да му дам благословията си.

– Няма проблеми, Джийвс. Отпрашвай и се весели, докато ребрата ти запукат. Защото току-виж се оказало, че е последната ти възможност – допълних многозначително.

– Сър?

– Сам нерядко си изтъква колко стриктно големите ви клечки в „Ганимед“ държат да се съблюдава тайната на клубния дневник. А ето че леля Далия ме сюрпризира с новината, че точно ти си я запознал обстойно с пълния вариант на историята на Споуд и Юлейли Сойърс. Няма ли да те натирят, ако се разчуе? – позаинтересувах се аз.

– Вероятността е слаба, сър, затова и с радост поех риска, съзнавайки, че от това зависи щастието на госпожа Травърс.

– Страшно благородно от твоя страна, Джийвс – съгласих се с този железен довод.

– Благодаря ви, сър. Старая се да правя каквото мога. А сега, ако ме извините, сър, трябва да се оттегля, за да успее да хвана влака за Лондон.

– Защо не яхнеш двуместния ми звяр?

– Ако няма да ви е необходим, сър?

– Не, няма.

– Изключително съм ви благодарен, сър. Ще бъде голямо удобство за мен.

И Джийвс се понесе в посока към къщата, несъмнено за да вземе бомбето си, без което не прави и крачка в метрополията. Едва се бе изгубил от погледа ми, когато един глас изблея името ми. Обърнах се и видях, че Пърси Гориндж върви към мен, а рамките му от черупка на костенурка хвърлят искрящи отблясъци сред леещата се слънчева светлина.

Съзирайки го да поема курс към мен, първата ми реакция бе на безкрайно изумление – от всички екземпляри, с които някога са ме срещали обстоятелствата, той е най-непредсказуемият. Имам предвид това, че никой не би могъл да предскаже със сигурност кое лице ще покаже Пърси на света в следващата минута, защото превключваше от Буреноско до Сияйния Симпатиягя или от Сияйния Симпатиягя обратно до Буреноско като някой барометър с повреден механизъм. Снощи на вечеря той беше самата веселост и жизнерадост, а сега, само няколко часа по-късно, създаваше отново впечатление за онази умряла риба, която накара леля Далия да поеме твърд курс спрямо него, фокусирайки ме с мътни

очи, ако мътни е думата, която ми трябва, и без да губи време в размяна на светски вежливости и безсмислено бърбрене, той премина директно към изливане на насъбралия се в гърдите му товар.

– Устър – подхвана той. – Флорънс току-що ми разказа една история, която ме шокира.

Сами разбирате, че човек трудно би могъл да намери подходяща реплика за горното твърдение. Първият негов импулс би могъл да бъде следния – да попита например „Каква история?“, добавяйки, че ако е онази за епископа и змиеукротителката, вече я е чувал. Би могъл освен това да добави една-две дълбокомислени забележки за нарастващата разпуснатост на езика на съвременните момичета. Но за момента аз само възкликнах: „О, така ли!“ и зачаках за допълнителна информация.

Очите му, досущ като тези на Флорънс снощи, се въртяха по почи на на разбеснял се пумпал. Виждаше се ясно, че е силно разстроен.

– Малко след закуска – продължи той, успявайки да укроти едното от очите и да го прикове в мен – се натъкнах на нея в градината. Подрязваше цветята. Втурнах се натам и я попитах дали ще ми разреши да поддържа кошницата ѝ.

– Много учтива постъпка! – вметнах искрено.

– Тя ми благодари и отвърна, че би се радвала, ако го сторя – продължи той. – За известно време разговорът се въртеше около неутрални теми. Едната се преплиташе с друга и най-накрая я помолих да ми стане жена.

– К'ъв славен момък! – изпищях от радост аз.

– Моля?

– Казах само „К'ъв славен момък!“

– И защо каза „К'ъв славен момък!“

– Възнамерявах да те окуража, тъй да се каже.

– Аха, разбирам. Да ме окуражиш, значи. Изразът, доколкото разбирам, е изопачен вариант на „Колко славен е този младеж!“ и смисловото му съдържание включва приятелско насърчение?

– Абсолютно правилно.

– В такъв случай аз съм изненадан – дори нещо повече, възмутен съм – да чуя това точно от твоята уста, Устър. Би могъл да проявиш подобър вкус, като се въздържиш от евтини подигравки и присмехулни подмятания.

– Ъ?

– Ако се наслаждаваш на триумфа си, няма защо да се присмиваш на другите, към които съдбата не е проявила такава благосклонност.

– Не те разбирам. Ако подпомогнеш паметта ми с някои допълнителни подробности...

Той зацъка нервно.

– Казах ти, че помолих Флорънс да се омъжи за мен. Казах ти също, че тя ми съобщи нещо, което извънредно много ме шокира. Че е сгодена за теб.

Чак сега загрех накъде биеше Пърси.

– О, да, да, разбира се. Точно така. Има нещо такова.

– И кога се случи това, Устър?

– Съвсем наскоро.

Той изпръхтя.

– Ще да е било дяволски скоро по моему, като се има предвид, че до вчера Флорънс бе сгодена за Стилтън. Това вече е прекалено – сърдито продължи да каканиже Пърси. – На човек може да му се съберат очите. Може така да се обърка, че да не знае на кой свят се намира.

Разбирах проблема му.

– Да, наистина ситуацията е малко заплетена – съгласих се аз.

– Влудяващо е. Наистина не мога да разбера какво е видяла тя в теб.

– И аз, Пърси, и аз. Действително цялата работа е малко странна.

За известно време той потъна в мрачни размишления.

– Увлечението й по Чийзрайт – зачекна отново темата Пърси – би могло да намери някакво разумно обяснение. Въпреки липсата на умствени заложби, все пак той е силен млад самец с буйна кръв и не е нещо необичайно интелигентни момичета да бъдат привлечени от силни млади самци с буйна кръв. Дори Бърнард Шоу е развил тази тема в един от ранните си романи „Професията на Кешъл Байрон“. Но да избере *теб!* Умът ми не го побира. Някаква си слабундреста буболечка.

– Ти ме нарече „слабундреста буболечка“! – запротестирах аз.

– Ако ти идва да ум някое по-точно определение, с радост ще го чуя. Не съм в състояние да съзря у теб и най-слабия проблясък на чар, и най-малката следа от някакво качество, което би могло да привлече момиче като Флорънс. Изумен съм, че иска да те има за постоянно в къщата си – доизясни се Пърси.

Не знам дали бихте ме определили като докачливец. По принцип не съм такъв. Но хич не е приятно някой да ти размазва самочувствието, наричайки те слабундреста буболечка, затова, признавам си чистосърдечно, му отвърнах доста остро.

– Да, но е така – троснах се аз и потънах в мълчание. На него

изглежда също му се бе изчерпило желанието за разговори, затова няколко мига стояхме един срещу друг като двама трапистки монаси²⁵, сблъскали се случайно на надбягвания с кучета. Тъкмо щях да кимна хладно и да се оттегля, когато той ме прикова с вик, наподобяващ по тон и сила онзи възклик на Стилтън, който се откърти от гърдите му, когато ме откри гарниран с множество кутии за шапки в гардероба на Флорънс. Той се бе облещил насреща ми през лупите си с нещо, което не знам защо ми заприлича на загриженост, дори на загриженост, граничеща с ужас. Това ме озадачи. Не допусках, че му е отнело толкова дълго време, за да забележи мустака ми.

– Устър! Боже мили! Та ти не носиш шапка!

– На село порядките са по-свободни – осведомих го аз.

– При този зноен пек! Може да те покоси слънчев удар. Не бива да се подлагаш на такива рискове!

Трябва да призная, че бях трогнат от тази загриженост. Засегнатото ми честолюбие спря за миг да ближе раните си и надигна глава. Малко са хората, на които им пука за добруването на някой почти непознат за тях. Това само иде да покаже, мислех си аз, че човек може и да наговори куп гнусотии за слабундрести буболечки и все пак под онова, което с чиста съвест можете да наречете отблъскващ екстериор, да тупти нежно сърце.

– Не се притеснявай толкова – откликнах аз веднага с желание да уталожа тревогата му.

– Но аз се притеснявам – отвърна ми той заядливо. – Ти трябва или да носиш шапка или поне да стоиш на сянка. Не искам да бъда прекалено настоятелен, но твоето добро здравословно състояние е от голямо значение за мен. Виждаш ли, аз изтеглих името ти за шампионата по мятане на стрелички в Търтеите.

Нещо не можах да схвана последната му мисъл. Звучеше ми като някакво налудничаво бълнуване.

– Ти как-к-кво? – запелтечих аз. – Че как така ще притежаваш билета с името ми?

– Изразих се зле. Бях прекалено развълнуван. Трябваше да кажа: аз те купих от Чийзрайт. Той ми продаде билета с името ти. Така че няма какво да се чудиш, че се изприщвам от притеснение, като те гледам как ходиш в този пек без шапка?

---

25. Католически орден, създаден през 1664 г. в Нормандия, в който постъпващите монаси дават обет за мълчание, бел.пр.

В живота ми, гъсто осеян с всякакви отвратителни изненади и злокобни заплахи, е имало случаи, в които съм треперил и съм се олюлявал от време на време, но рядко бедното ми тяло е преживявало толкова силни трусове от люлеене и треперене, както когато тези думи достигнаха до ушите ми. Ако си спомняте, миналата нощ бях оприличил леля ми Далия на трепетлика. Точно това описание би ми лепнало в момента както тапета за стената.

Подобен фонтан от емоции, мисля, е съвсем разбираем. Цялата ми външна политика, както ви разясних, се градеше на факта, че бях затворил злия дух Стилтън здраво и надеждно в бутилката, а сега се оказва, мътните да го вземат дано, че всъщност запушалката съвсем не е била здрава и надеждна. Той отново бе готов да влезе в ролята на Асириец, връхлитащ като вълк към кошара със своята пищна войска²⁶. За да задоволи жаждата си за мъст, той бе готов да пожертва дори онези 56 лири, които му бяха в кърпа вързани, и този факт смразяваше дори мозъка в костите на някои прослойки от населението.

– В душата на Чийзрайт сигурно има скрита много добрина – продължаваше изложението си Пърси. – Чистосърдечно си признавам, че съм си съставил погрешно мнение за него и ако не бях върнал коректурите, щях да си взема обратно от „Парнас“ онова стихотворение „Калибан по заник слънце“. Той ми каза, че ти си сигурен победител в състезанието и ми предложи съвсем доброволно да ми продаде на една разумна цена билета с твоето име, защото се бил привързал много към мен и би искал да ми послужи с нещо. Ето един голям, великодушен, сгриваш сърцето жест, който може да ти върне вярата в човешката природа. Между другото Чийзрайт те търси. Иска да те види за нещо.

Той повтори съвета си за шапката и се стопи в мъглата, както се казва, а аз останах безмълвен и унесен, със сковани крайници, а мозъчното ми вещество, преминало внезапно в друго агрегатно състояние, се опитваше да се справи с този кошмарен проблем, който се сгромоляса отгоре ми като гръм от ясно небе. Беше ясно, че трябва да се предприеме дяволски умен контраудар и то незабавно, но какъв да бъде този дяволски умен контраудар? Ето къде се коренеше затруднението.

Сами разбирате, че нямаше как да се изпаря от зоната на бойните действия, каквото бе искреното ми желание в момента. Имаше вопиюща нужда от присъствието ми тази вечер в Бринкли Корт, защото точно

26. Перифраза на Байрон от поемата „Разрушаването на Сенахериб“. Сенахериб (705–681 г. пр.н.е.) бил асирийски цар, който обсадил Ерусалим. Внезапно в стана му избухнала чума, което спасил града от сигурна гибел, бел.пр.

тогава пристигаше Споуд. Въпреки увереността на леля Даля, че ще го накара с лекота да играе по свирката ѝ, напълно възможно беше на плана да му гръмне някой бушон, при което наличието на племенник с ум като бръснач щеше да е от решаващо значение. Устърови не изоставят току-така скъпите си лели в беда.

Елиминирайки възможността за сдобиването с гълъбови криле, за които с радост бих дал цяло състояние, какво друго оставаше в наличност?

За Бъртрам Устър се носи легенда, че в моменти на огромна опасност го осенява гениално вдъхновение, което се случи и този път. Внезапно, като уханна роза, погалила челото ми, ме осени една мисъл и аз си плюх на петите и отпратих за конюшната, където бе настанен двуместният ми звяр. Може би Джийвс още не се бе впуснал в дългото пътуване, извеждащо го до портите на „Ганимед Младши“ и ако това беше така, аз виждах своето избавление.

16

Ако спадате към ония качествени елементи, които не познават по-щастливи мигове от прекараните с произведенията на Бърти Устър, сигурно сте сведущи относно по-старите бележки от мемоарите ми, в които се занимах с посещението ни с Джийвс в Девърил Хол, провинциалното седалище на мировия съдия Езмънд Хадок. Навярно помните, че докато се намирахме под покрива на Хадок, Джийвс улови Томас, сина на леля ми Агата, в притежаването на предмет, познат като палка, и много благоразумно го конфискува. Реши – а и кой би постъпил другояче – че това е последната вещ, която трябва да попада в ръцете на недораслия главорез. Мисълта, която бе погалила като уханна роза челото ми, бе следната: Пазеше ли я още Джийвс? Защото всичко се свеждаше до отговора на този въпрос.

Сварих го, изряден до последното копченце и с бомбе, кипрещо се върху безценната му глава, пред кормилото на автомобила, тъкмо когато се канеше да натисне педала. Да бях закъснял със секунда само и вече щеше да е късно. Бих спирачки пред него и незабавно отпочнах интервюто.

– Джийвс – подех. – Хвърли мислен поглед назад към дните, когато гостувахме в Девърил Хол. Хвърли ли го?

– Да, сър.

– Тогава продължавай да ме следваш неотлъчно. Синът на леля ми Агата, кошмарният Томас, също бе там.

– Съвсем правилно, сър.

– С намерението да спретне едно хубаво отмъщение на свой съученик на име Стинкър, навлякъл си гнева му поради някаква причина, преди да замине от Лондон, той си бе купил яка сопа.

– Или палка, сър, ако държим да сме прецизни.

– Остави я ти прецизността, Джийвс. Ти тогава му отне оръжието.

– Счетох това за най-разумно, сър.

– То действително беше най-разумно. Никой не спори по въпроса. Пусни гангстер от калибъра на нехранимайкото Томас да вилнее из околността с палка, и все едно сам си просиш... как беше думата? Май беше свързано с някакви клизми.

– Катаклизми, сър?

– Точно! Катаклизми. Безспорно ти постъпи правилно. Но не това е

същината на проблема. Онова, което ме интересува, е следното. Къде е тази палка?

– Между вещите ми в апартамента, сър.

– Ще дойда с теб в Лондон и ще я взема.

– Бих могъл да ви я донеса на връщане, сър.

Увих нозе в кратък танцов етюд. На връщане, как ли пък не! И кога щеше да е това? Вероятно посред нощите, защото щом компанията от „Ганимед Младши“ е решила да заформи такъв луд купон, едва ли ще разтуря веселбата в края на обяда. Знам си аз какво става щом тия разпуснати икономи решат да празнуват. Те се търкалят по софрите едва ли не до видело, гаврътват съдържанието на чашите едно подир друго и извиват глас в дружна хармония, докато не изкарат всичките песни от песнопойката, като непрестанно надават лудешки крясъци. Досущ като сганта гуляйджии в някоя квартална кръчма. Това значеше, че през целия дълъг летен ден оставах беззащитен и лесна плячка за Стилтън, който, както преди малко ме известиха, препускарал наоколо и душел хищно тъкмо за такива плячки.

– Това не ме устройва, Джийвс. Трябва ми веднага. Не тази нощ, не след седмица, считано от срядата, а в най-скорошния възможен момент. Чийзрайт ме е погнал не на шега, Джийвс.

– Нима, сър?

– И ако се налага да отблъсквам атаките му, ще ми е нужно оръжие. Неговата сила е за десетина, а невъоръжен ще съм все едно житен клас пред сърпа му.

– Изключително добре казано, сър, ако смея да изразя мнението си. Диагнозата ви на ситуацията е съвършено точна. Здравата структура на господин Чийзрайт ще му даде възможност да ви размаже като муха.

– Именно.

– Ще ви изтрие от лицето на земята с един-единствен удар. Ще ви пречупи на две с голите си ръце. Ще ви разкъса крайник по крайник.

Леко се намръщих. Приятно ми бе да видя, че улови сериозността на положението, но тези натуралистични крайности ми се струаха твърде пресилени.

– Няма нужда да се престараваш, Джийвс – прекъснах го с неприкрит нюанс на студенина в гласа. – Просто онова, което желая да споделя, е че въоръжен с палката, ще съм в състояние да се изправя срещу мерзавца без да трепна. Не си ли съгласен с мен?

– Изцяло, сър.

– Тогава давай газ! – наредих и цопнах върху празната седалка.

Палката, за която говорех, представлява малка гумена сопа, която на пръв поглед ще подцените като достоен съперник на тонажа на Стилтън Чийзрайт. Защото в спокойно състояние тя изглежда безобидна като детска играчка. Но аз я бях виждал в действие и бях пределно наясно с онова, което Флорънс би нарекла „явните й заложби“. Една нощ в Девърил Хол Джийвс, движен от възможно най-почтени подбуди, се видя принуден да цапардоса полицаи с нея – усърдният стражар Добс. Клетият нещастник се свлече тихо и безшумно на земята като ръмъщ дъждец.

Има една песничката, която кюретата често пеят на селските забави. Тя започва ето така:

Блестящата броня на врага непознат
не буди у мен ни уплаха, ни страх,
макар че пиката му остра кат кинжал
да реже бясно въздуха замрял.

Или пък беше „остра кат кама“? Не мога да си спомня. Не че има някакво значение. Тези слова сполучливо отразяват състоянието, което щях да постигна, сдобивайки се с гореупоменатия инструмент. Сбито предават всичките ми чувства. Сграбчил палката в ръката си, щях да се изпълня с увереност и неустрашимост, без да ме е грижа колко Стилтъновци ми връхлитат със злобно тракащи челюсти.

Всичко вървеше по план. След приятно пътуване ние пуснахме котва пред вратите на луксозните апартаменти Бъркли и се упътихме към любимата бърлога. Там, както бяхме предвидили, открихме и палката. Джийвс ми я връчи, изказах му благодарността си както подобава, той потегли към оргията си, а аз, след като хапнах надве-натри в Търтеите, се настаних в ладията си и насочих мачтата ѝ в посока Устършир.

Първото същество, което пресече пътя ми, щом минах през портала на Бринкли Корт, бе леля Далия. Тя сновеше напред-назад из салона като разгневена тигрица. Тазсутрешната ѝ охота за танци и пляски се бе стопила. На нейно място отново се бе появила измъчената ми леличка от вчера. Усетих как сърцето ми се свива от болка.

– Боже пресвети! – възкликнах. – Какво е станало, стара ми родственице? Само не ми казвай, че планът ти не проработи.

Тя свъсено дари с як ритник стола наблизко и го запрати в отвъдното.

– Че той нямаше дори и шанс да проработи.

– Защо? Споуд не се ли дотътри?

Тя се огледа мрачно наоколо. Явно се надяваше да зърне и друг стол за ритане. Но тъй като в непосредствената ѝ сфера на влияние настъпи дефицит от тази форма на отдушници, тя изрита канапетото.

– Той се дотътри, но какво ми помогна това? Още преди да успее да го дръпна настрана и да разменя и дума с него, Том го окупира и го завлече в стаята, където държи скапаните си колекции от скапано сребро. Стоят там вече повече от час и само Господ знае колко още ще се забавят.

Устните ми се изопнаха. Трябваше да предвидя, че ще стане така.

– Не можеш ли да го отделиш поне за момент?

– Няма човешка сила, която да е способна да отдели хората, пред които Том възнася сребърната си колекция. Той ги хипнотизира с поглед. Единствената надежда, която ме крепи, е че толкова ще се захласне по темата за среброто, че изобщо ще забрави за огърлицата.

Последното, което един любящ племенник иска да стори, е да накисне изтормозената си леля още по-дълбоко в мочурището на покрусата. Но се видях принуден да поклата отрицателно глава.

– Съмнявам се.

Тя изля солидна порция яд с друг ритник върху дивана.

– И аз се съмнявам. И затова вече почнах сериозно да се побърквам и всеки момент мога да завия от безпомощност. Рано или късно ще се сети да замъкне Споуд при сейфа и онова, което се питам е „Кога? Кога?“. Чувствам се като... кой беше оня мъченик, дето седял, а меч висял на косъм над главата му, и се чудел колко време щяло да мине, докато мечът падне и му нанесе тежка пробойна в плътта?

Тук вече се признах за пораженец. Не познавах такъв. Със сигурност не беше никой от момчетата в Търтеите.

– Опасявам се, че не мога да ти кажа. Може би Джийвс ще знае.

При изрича не то на това свято име в очите ѝ лумна блясък и тя ме заля с порой думи.

– Джийвс! Ама разбира се! Точно той ми трябва. Къде е?

– В Лондон. Помоли ме да си вземе един ден отпуск. Днес се провежда месечният тържествен обяд на „Ганимед Младши“.

Тя нададе вопъл, който спокойно можеше да мине за воя на онзи там с меч, за който бе наемвала. И съпроводи воя с поглед, който в миналите си дни вероятно е отправяла към умствено недоразвитите си хрътки, които е спипала да занемаряват професионалните си задължения заради гонитбата на зайци.

– Ти позволи на Джийвс да ни напусне в нужда, каквато досега не сме изпитвали от него?

– Сърце нямах да му откажа – признах аз. – А трябваше да председателства сбирката. Скоро ще се върне.

– Дотогава...

Щеше да говори още дълго, много дълго, ако бях разчел правилно посланието на очите ѝ. Обаче преди още да се разгрее, нещо преливащо от бакенбарди се мерна отпред и ето че Пърси бе сред нас.

Веднага щом ме зърна, той се закова на място.

– Устър! – нямаше как да не се забележи вълнението му. – Къде се губиш цял ден, Устър?

Обясних му, че съм прескочил до Лондон, и той свистящо си пое дъх.

– В тази жегата? Но това не е полезно за теб. Не бива да се претоварваш, Устър. Трябва да пестиш силите си.

Но бе улучил неподходящ момент. Възрастната ми роднина му се нахвърли, сякаш бе някой, спипан в провинението, че се отклонява от преследваната лисица, пък да не говорим за прекратяването на обстрела ѝ.

– Гориндж, кошмарно овчемутро изчадие на ада – развилия се тя, забравяйки за момент, поне според мен, че все пак беше домакиня. – Омитай се с парцалите си, мътните те взели! Сега сме в съвещание.

Предполагам, че общуването с редакторите на поетически списания калява хората и ги бронира срещу ругатните, понеже Пърси, от когото очаквах поне да залитне, не се отклони и милиметър от оста си. Напротив, изпъна се в цялата си дължина, която беше около метър и осемдесет, и ѝ се опълчи:

– Съжالياвам, че ви се натрапих в неудачен момент, госпожо Травърс – отвърна той с онова непревзето достойнство, което тъй много му отиваше, – но ви нося съобщение от Майк-ъ. Майк-ъ би желала да поговори с вас. Тя настоя да ви попитам кога ще е удобно да ви посети в стаята ви.

Лея Далия вдигна развълнувано ръце. Разбирах как се чувства. Последното нещо, което една съкрушена жена желае, е разговор с мамчето Тротър.

– Не сега! – тросна се тя.

– Тогава може би по-късно?

– Важно ли е?

– Останах с впечатлението, че е изключително важно.

Леля Далия изпусна оловнотежка въздишка. Това бе въздишка на жена, която има усещането, че проклятията се надпреварват да я засипват.

– Е, добре. Кажй й, че ще я приема след половин час. Сега се връщам в стаята с колекцията, Бърти. Том може би вече привършва ораторията си. Но помнете ми думата – добави тя, докато се отдалечаваше, – следващият плазмодий, който долази и разсее мислите ми, когато се мъча да се преборя с глобални проблеми, рискува живота си. По-добре да си приготви отсега завещанието и да направи предварителна заявка за бели лилии!

И тя се стопи от полезрението ни с близо четиридесет мили в час. Пърси проследи отдалечаващата се фигура със снизходителен поглед.

– Странна птица! – рече Пърси.

Съгласих се, че старата ми родственица преливаше от странност.

– Напомня ми за редакторката на „Парнас“. Същата склонност да ръкомаха и да крещи, когато я прихванат дяволите. Но относно пътешествието ти до Лондон, Устър. Защо тръгна за там?

– Ами просто се наложи да свърша едно-две неща.

– Благодаря на Бога, че се завърна жив и здрав. Смъртните случаи по пътищата напоследък стремително се увеличават. Надявам се, че си шофирал внимателно, Устър? Без да превишаващ скоростта? Без да изпреварваш при остри завои? Браво, браво. Всички страшно се притеснихме за теб. Особено Чийзрайт. Той вече бе решил, че си изчезнал завинаги и добави, че страшно много въпроси останали неизяснени помежду ви. Трябва да му кажа, че си се върнал. Ще се успокои неимоверно.

След тези думи Пърси се изниза в тръс, а аз си запалих безгрижно цигара, спокоен и владеещ се до гънките на челото. Може би вече я бях преполовил и тъкмо оформях хубаво кръгче от тютюнев дим, когато се чуха тропоящи стъпки и Стилтън Чийзрайт изникна на хоризонта.

Плъзнах ръка в джоба си и здраво стиснах върното оръжие.

Не зная дали някога сте виждали как тигър от джунглата си поема дълбоко дъх преди да изпълни скок тип „лястовица“ и да се сгромоляса върху гръбначния стълб на представител на фауната от по-долните стъпала на хранителната верига. Вероятно не сте. Аз също, ако държа да бъда точен. Но във въображението ми такъв тигър от джунглата в подобен момент ще изглежда... отчитайки, естествено, че няма да има червендалесто лице и тиквообразна глава, като Дж. Д'Арси Чийзрайт. В продължение на няколко мига той стоя като истукан, надувайки и спускайки гръдния си кош. Сетне, както очаквах и да стори, изгъгна:

– Хей!

Отличителният му кодов сигнал, както може да го наречете.

Безгрижността ми не се стопи и с йота дори. Би било грехота да си кривя душата, твърдейки, че излъченият сигнал съдържаше и нещо друго освен заканителност. Но с палката в юмрука си срещнах жежкия сноп на прожекторите му без трепет дори. Подобно на жената на Цезар, бях готов на всичко. Затова го удостоих с нехайно кимване.

– А, Стилтън? Как вървят работите при теб?

Въпросът явно накара запушалката на натегнатата му до крайност възбуда да се изстреля и Стилтън откърти един-два зъба.

– Ще ти дам да се разбереш как вървят работите ми! Търся те цял ден под дърво и камък.

– Да не би да желаяш да ме видиш за нещо? – поинтересувах се аз.

– Желаях да изтръгна главата от раменете ти и да ти я натикам в гърлото.

Кимнах отново, все по същия нехаен начин като преди малко.

– А, да. И снощи упорито говореше за подобно свое желание. Сега се сещам. Е, съжалявам, Стилтън, но се страхувам, че няма да стане. Имам други планове. Несъмнено Пърси Гориндж те е уведомил, че тази сутрин прескочих до Лондон. Отидох да си набавя ето това – заявих и измъкнах най-верния другар на крехката физика, загатвайки с леко завъртане за скритата му сила.

Липсата на мустак създава едно голямо неудобство, а именно, че ако го нямате, няма какво да засучете, щом се слисате без мяра. Единственото, което ви остава, е да си стоите с увиснала като повехнала лилия долна челюст и да изглеждате като изиграно камилче. Същото вършеше

сега и Стилтън. От цялото му държане се излъчваше духа на Асириец, който връхлитайки като вълк към кошара, открил че там се спотайват не кротки агънца, а диви котки. А нищо не кара асирийците да се чувстват по-идиотски от такова едно откритие.

– Удивително сполучливо изобретение, бих казал – продължих, хвърляйки небрежно още сол в раната. – Непрекъснато ни го рекламират по страниците на криминалетата. Доколкото ми е известно, наричат го палка, ако решат да съблюдават прецизността, макар по моему и сопа да е удачно описание.

Стилтън хрипкаво запуфтя. Очите му се изцъклиха. Не вярвам някой друг път да е имал подобно премеждие. Но пък никога не е късно човек да преживее нещо ново.

– Веднага махни това! – сипкаво изломоти той.

– Ще го махна, не се безпокой – отвърнах, съобразителен като светкавица – Ще го махна не, ами здравата ще го размахам, само да мръднеш и сантиметър. Въпреки че се признавам за абсолютно начинаещ в употребата на палките, не смятам, че има начин да не уцеля тиква с размера на твоята. А след това какво ще стане с теб, Стилтън? Ще се тръшнеш и ще се завъргаляш по пода като жалка мижитурка. А аз елегантно ще отърся праха от ръцете си и ще прибера инструмента обратно в джоба си. Имайки такова приспособление на свое разположение и най-хилавият охлюв е способен да разкаже играта на свирепите бабаити. Та ако речем да обобщим, Чийзрайт, аз съм въоръжен и опасен, и положението, тъй както го виждам, е следното. Заемам удобна позиция, стъпвайки стабилно на двата си крака. Само ако се опиташ да ми налетиш, аз, хладнокръвен до безкрайност...

Беше доста необмислено от моя страна да се раздрънквам за налетяване, защото всъщност му подхвърлих една конструктивна идея. Той я реализира нагледно, точно докато произнасях „безкрайност“ с такава внезапност, че ме свари съвсем неподготвен. Трудността при общуването с такива петкрили гардероби като Стилтън произтича от следния факт – толкова са масивни, че дори не подозирате, че могат да обладават пъргавината на диви зайци, с която се стрелват през въздуха и ви връхлитат. Още преди да разбере какво става, палката бе изтръгната от ръката ми и префуча през салона, за да тупне на пода пред сейфа на чичо Том.

Останах отново беззащитен.

Е, „останах“ е доста общо казано. В подобни кризи Устърови никога не остават и не се помайват. Незабавно доказах нагледно, че Стилтън

не бе единственият, който можеше да се стрелва с пъргавината на див заек. Съмнявам се дали в цяла Австралия, която този животински вид предимно населява, можеше да се намери див заек, способен да изпълни дори бледо подобие на чевръстото стрелване, с което напуснах опасната зона. Да направя заден подскок с триметрова височина и да се инсталирам зад дивана ми отне не повече от минута. За известно време се установи рутинна повторимост на движенията, защото всеки път когато Стилтън се хвърлеше като хрътка към мен, аз фъсвах от другата страна на мебел та със скоростта на светлината и обричах всичките му усилия на вятъра. Великите генерали, за които неотдавна говорих, също са прибъгвали до динамични маневри, или казано на професионален език до „стратегическо отстъпление“.

Не ми е лесно да определя колко би продължила тази луда въртележка, но вероятно не много дълго, понеже партньорът ми в ритмичните упражнения започна да дава безпогрешни признаци на умора. Стилтън, както всички останали петкрили гардероби, има склонност, щом не се е подложил на режим заради някое състезание по гребане, да се поддава на съблазънта на храната за тялото. А това неизбежно си казва думата. Към края на първата дузина обиколки, докато аз си останах свеж като маргаритка, готов да продължа борбата в същия дух, дори да изтечеше цялото лято, той пухтеше като локомотив, а потта се лееше като река от челото му.

Но както често става при тези случаи, така и не довършихме надпреварата. Тъкмо се поспряхме за миг преди да се впуснем в тринадесетата обиколка, когато ни прекъсна нахлуването на Сепиите, икономът на леля Далия.

Лично аз му се зарадвах, понеже се надявах точно на прекъсване от такъв характер. Обаче на Стилтън явно не му се понрави появата на трето действащо лице, и аз чудесно разбихах защо. Чуждото присъствие го смущаваше и не му позволяваше да се развихри и покаже истинските си способности. Вече обясних, че етиката на Чийзрайтови му забранява да провежда кавгите си, когато наоколо има дами. Същото важи и за членове на домашната прислуга, щом се явят на ринга. Намесят ли се, докато той е в процес на установяване цвета на нечии вътрешности, Чийзрайт моментално свива платната.

Но все пак да знаете, че хич не му се щеше да ги свива. Затова няма какво да се чудим, че бидейки заставен от появата на майордома да прекрати без време враждебните действия, Стилтън го прониза с поглед, преливащ от зле прикрита неприязън. Гласът, с който заговори,

изобилстваше от същия артикул.

– Какво искаш?

– Вратата, сър.

Зле прикритата неприязън на Стилтън стана още по-зле прикрита. Погледът, втренчен в Сепиите, се насити с такава животинска ярост, че почувствах как се задава сериозна опасност на не особено далечна дата леля Далия да осъмне без иконом.

– Какво искаш да кажеш с това, че искаш вратата? Коя врата? Каква врата? И за какво, по дяволите, ти е притрябвала някаква си врата?

Осъзнах, че бе крайно невероятно той да проумее със собствени сили загадката, затова я разреших вместо него и му я поднесох в съдъкван вид. Винаги, щом ми падне сгоден случай, обичам да ощастливявам с благородните си постъпки всички близни тъпири. Вгледайте се по-внимателно в Бъртрам Устър, викам аз, и веднага ще съзрете бойскаут във вечна бойна готовност.

– Входната врата, драги ми партньоре в танцовата забава, е онова, което татенцето Сепиите навярно има предвид – поясних. – Бих изказал предположението, че звънецът е извънрял. Прав ли съм, Сепиите?

– Да, сър – отвърна той с тихо достойнство. – Звънецът на входната врата извънря и в изпълнение на задълженията си дойдох да я отворя.

И с жест, който даваше да се разбере, че обяснението му би трябвало да задоволи претенциите на Стилтън, той се зае с реализирането на планираното.

– Сигурен съм, скъпи ми Стилтън – рекох, за да доизясня цялото положение, – че някой гост чака на прага.

Оказах се прав. Сепингс разтвори дверите и сред нас се материализира едно видение с платиненоруси къдри и ухаещо на Шанел Пет. Дори един поглед ми бе достатъчен да определя девойката, каквато всъщност се оказа въпросното видение, като сладурче от категория суперекстра.

Онези, които имат честта да се радват на дружбата си с Бъртрам Устър, знаят много добре, че той не е човек, на когото му потичат лигите, отвори ли дума за противоположния пол. Той е безпристрастен и критичен. Претегля думите си. Затова, когато описвам тази крехка кокошчица като сладурче от категория суперекстра, трябва да си направите извода, че наистина си заслужава думите. Тя спокойно можеше да се нареди между събралите се хубавици по международните конкурси за

красота и журито моментално щеше да ѝ окаже изключителни почести. Лесно можех да си представя как модните фотографии се избиват до смърт, за да успеят да я примамят за серия снимки в студиото си.

Подобно на героинята от „Мистерията на розовия рак“ и всъщност подобно на героините на всички четива, които някога са минавали през ръцете ми, косата ѝ беше като разпиляно жито, а очите ѝ синееха с цвета на метличината. Добавете чипо носле и тяло с извивките на алея в парк, и няма защо да се чудите, че Стилтън прибра меча в ножницата и се раззина тъпо насреща ѝ. Изглеждаше като човек, който неочаквано е бил поразен от гръмотевица.

– Госпожа Травърс тук ли е? – запита видението, обръщайки се към Сепингс. – Бихте ли ѝ съобщили, че госпожица Морхед е пристигнала?

Бях изумен. Необяснимо защо, вероятно заради това, че притежаваше три имена, мисленият портрет на Дафне Долорес Морхед, който въображението ми ми бе предложило, представляваше изображение на грохнала старица с конска муцуна и пенсне в златна рамка, закачено на най-горното ѝ копче с черна връв. Но щом я зърнах наживо от глава до пети, усетих, че възхвалявам мъдрия ход на леля Даля, поканила я в Бринкли Корт уж за да подпомогне продажбата на „Будоарът“.

Само една нейна блага думица за продажбата щеше да окаже животворно влияние върху Л. Дж. Тротър. Не ще и дума, че бе всеотдаен и примерен съпруг, верен до мозъка на костите на своята съпруга, но даже и всеотдайните и примерни съпрузи не могат да устоят на очарованието и да не откликнат, щом момичета от типа на Д. Д. Морхед благоволят да ги удостоят с ценното си внимание.

Стилтън продължаваше да се звери насреща ѝ като булдог, изправен пред куп пържоли. Сега, когато метличиносините ѝ очи привикнаха към сумрака в предверието, тя му хвърли един поглед и издаде възклицание, което ми се стори, че изразява искрено удоволствие – нещо невероятно необичайно, имайки предвид какво представлява Стилтън.

– Господин Чийзрайт! – викна тя. – Божичко, да не повярва човек! Знаех си аз, че лицето ви ми е познато отнякъде.

Тя се вгледа още веднъж в него.

– Нали *вие* сте Д'Арси Чийзрайт, който гребеше в отбора на Оксфорд?

Стилтън безмълвно наклони чутурата си. Изглеждаше така, сякаш си бе глътнал езика.

– Веднага ми се стори, че сте вие. Преди години на бала през Седмицата на осморките²⁷ някой ви посочи и ми каза кой сте. Но сега едва

успях да ви разпозная. Изглеждате много по-привлекателен без мустаци. Наистина смятам, че тези израстъци са ужасна гадост. Винаги съм казвала, че щом един мъж изпадне дотолкова, че да си пуска мустак, по-добре направо да си пусне брада.

Не можех да остана безучастен към подобно изявление.

– Има мустаци и мустаци – рекох и засуках своя. Виждайки, че тя се запита кой ли е този елегантен и изтънчен непознат, се шляпнах но костта ядец. – Бъртрам Устър – представих се. – Падам се племенник на госпожа Травърс, тъй като тя ми е леля. Желаете ли да ви заведе при нея? Сигурно ви чака с нетърпение.

Тя сви колебливо устни, сякаш програмата, която ѝ предлагаш, в много отношения се раздалечаваше от идеала ѝ за такава.

– Да, вероятно ще се наложи да ида и да я поздравя, но онова, което наистина ми се ще, е да разгледам имението. Мястото е толкова прекрасно.

Стилтън, вече ярко аленеещ се, излезе частично от унеса си и изгрях някакви странни и бълбукащи звуци, като окаяник с изтръгнато чене, опитващ се да рецитира. Най-накрая успя да сглоби нещо разбираемо.

– Може би ще ми позволите да ви разведа наоколо?

– С най-голямо удоволствие.

– Хей! – провикна се Стилтън.

Изви го някак набързо, сякаш усещаше, че бе направил сериозен пропуск, задържайки го досега. Миг по-късно вече бяха навън. А аз, с чувство на безмерно облекчение, се върнах в стаята си.

Там бе хладно и спокойно. Леля Далия е жена, която държи да създаде всички удобства на гостите си във формата на фотьюйли и шезлонги. Шезлонгът, предназначен за мое ползване, с готовност ме пое в обятията си. Не се мина много време и ме налегна приятна сънливост. На тежалите ми клепащи се затвориха и кой знае защо се унесох в сън.

Когато след около половин час се събудих, първото ми движение бе енергично сепване. Съзнанието ми, бидейки освежено от съня, ме жилна за палката.

Скочих на крака ужасен и излетях от стаята. Бе жизненоважно да възстановя владението си върху това супероръжие с най-голямата възможна скорост. Макар да бях взел надмощие в последната ни схватка

---

27. Празнична седмица по случай завършването на учебната година в Оксфордския университет. Обикновено тогава се провежда и ежегодното съревнование по гребане на осморки, бел.пр.

със Стилтън, разгромявайки го посредством превъзходната си форма и познания за ринговите правила, можех ли да зная дали няма да му скимне да проведем втори тур. Някоя неудача можеше и да обезкуражи един Чийзрайт за момента, но определено не го премахваше като потенциален съперник.

Както си спомняте, палката бе префучала през въздуха като падаща звезда и бе завършила пътешествието си някъде близо до сейфа на чичо Том. Сякаш криле ми израснаха, щом затърчах натам. И представете си само как се изприших от притеснение, щом при пристигането си установих, че я няма. Начинът, по който изчезваха предметите в Бринкли Корт... стълби, палки и какво ли още не... бе в състояние да принуди човек да вдигне ръце и да си заблъска здраво главата в стената.

Фактически в този момент аз извърнах, макар да не заблъсках, лице към стената. Същата, в която бе циментиран сейфът. И сто че отново бях сполетян от поредното силно сепване.

Онова, което видях, бе достатъчно да застави човек да се засепва с цялата сила, която има на разположение. В продължение на два-три мига просто не смеех да повярвам, че е истина. „Бъртрам – рекох си, – това е резултат от огромното напрежение, на което бе подложен. Станал си кривоглед.“ Но не би. Премигнах още веднъж-дваж, за да проясня погледа си, и когато привърших процедурата с мигането всичко пак си беше същото, както го бях видял още първия път.

Врата на сейфа зееше отворена.

Ето в такива моменти Бъртрам Устър показва на какво е способен в действителност, а хладнокръвният му мозък заработва като машинка. Мнозина други, виждайки вратата на сейфа отворена, щяха да пропилят ценно време в мотаене и блещене. Щяха да се зачудят защо е отворена, кой я е отворил и защо онзи, който я е отворил, сетне не бе я затворил. Но не и Бъртрам. Изправен пред такова изпитание, той дори не помисля да се разтакава. Той действа.

Овладах положението, като чевръсто се напъхах в утробата на сейфа и набързо го претършувах. Имаше половин дузина кутии за скъпоценности, наредени по лавиците. Отне ми само минута-две да ги отворя и да прегледам съдържанието им, но при разследването се установи наличиостта само на една-единствена огърлица, тъй че ми бе спестено затруднението от сложния избор. Светкавично я търкулнах в джоба на панталоните си и се втурнах към бърлогата на леля Далия като дивия заек, когото тъй успешно бях изимитирал при неотдашното си съвещание със Стилтън. Вече трябваше да си е там. Предчувствието, че ще върна обратно лъчезарността в живота на това достойно старо гейзерче ме изпълваше с неопикуемо доволство. Когато я видях за последно, тя имаше остра нужда от известна доза лъчезарност.

Както и предвиждах, намерих любимата прародителка в статукво. Пафкаше си цигарка и се сражаваше с писанията на Агата Кристи. Не успях да внеса снопа лъчезарност в живота ѝ, понеже той бе вече огрян от него. Бях удивен от промяната в състоянието ѝ от момента, в който омърлушено се бе затъртила да провери дали чичо Том е привършил със словоизлиянията си пред Споуд относно старото сребро. Тогава, както помните, я изпълваше духът на окаяник, заклещен между зъбчатите колела на някоя машинария. А сега излъчваше сияйна радост и жизненост. Когато вдигна глава и ме съзря в обсега си, лицето ѝ лъсна тъй силно, че ми заприлича на протърканите задни части на панталоните на автобусен шофьор и въобще нямаше да се учудя, ако бе започнала да къдри тиролски напеви. Целият ѝ вид бе на леля, която са напоили с животворен нектар и райско мляко. В ума ми се мерна мисълта, че щом се бе разбълбукала тъй силно още преди да ѝ съобщи голямата новина, току-виж след като я чуе, да експлодира с оглушителен взрив.

Но така или иначе, не успях да ощастливя тази женичка с

последната сводка от секретната хроника, която бях скътал за нея, понеже, както често се случва щом се намерим насаме, тя не ми позволи да вмъкна и сричка помежду ни. Още в момента, в който прекрачих прага, думите ѝ ме заляха като лавина.

– Бърти! – прогърмя тя. – Точно ти ми трябваше. Бърти, съкровище, преборих се храбро и достойно. Нали се сещаш за химна „Вижте как мидийската гвардия наоколо пъпли и души за плячка“? Продължава със „Стани, стани, храбри християнино, и я разгроми!“ Точно това и сторих. Нека ти кажа какво се случи. Бас хващам, че свят ще ти се завие.

– Чуй ме... – дръзнах да проговоря, но не можах да стигна по-далеч. Тя ме премачка като парен валяк.

– Помниш, че като се разделихме в предверието, бях сащисана, изтормозена и шашардисана, понеже не можех да сбaram Споуд насаме и да го клъвна за Юлейли Сойърс. Отивах към стаята с колекцията, молейки се да случа на затишие. Но той продължаваше безропотно да понася страданията си, а Том не преставаше да си дърдори. И тогава изведнъж колената ми омекнаха и стаята се размаза пред очите ми. Без всякакво предупреждение Том внезапно смени темата и заговори за огърлицата. „Може би ще пожелаете сега да я погледнете“ – рече. „Разбира се“ – съгласи се Споуд и тръгнаха.

Тя се спря, за да си поеме дъх – налагаше ѝ се все пак от време на време.

– Виж... – опитах пак.

Напълнила отново белодробните си резервоари, тя продължи да словоизлиятелства.

– Струваше ми се, че краката ми няма да ме издържат и до вратата, камо ли и по предългия коридор до салона в предверието, но ето че успяха. Влачех се в края на процесията, като от време на време колената ми се подгъваха, но някак съумях да се справя с навигацията. Представам нямам защо ми скимна да се присъединя към тях, но сигурно в дъното на съзнанието ми се е мярнала смътната идея да съм там, когато Том узнае злокобната вест и да падна на колене за прошка. Както и да е, отидох. Том отвори сейфа, а аз стоях, сякаш се бях превърнала в стълб от сол. Като жената на Лот²⁸.

Сещях се за събитието, за което спомена. По някаква случайност то

---

28. Според Библията тя и цялото ѝ семейство били предизвестени за присъдата на Господ над грешния град Содом и го напуснали преди върху му да се изсипе гнева Божии. Въпреки забраната, жената се обърнала да види града и била наказана за своето любопитство, бел.пр.

фигурираше в изпитните листовки по времето, когато зубрех за награда-та за Познаване на Библията в частното ни училище. Ако не сте запознати с него, ще ви го предам вкратце. Поради причина, която се е изличила от паметта ми, наредили на госпожа Лот, когато един ден тръгнала да се разхожда, да не се обръща, иначе щяла да се превърне в камък. Естествено тя незабавно се обърнала и по някакво, което винаги съм считал за странно, съвпадение действително се превърнала на камък. Което просто потвърждава факта, че в тия дни човек никога не знае какво може да го сполети.

– Времето течеше. Том извади калъфа с бижутото и го подаде на Споуд, който рече „А, значи това е тя.“ или някаква друга глупава забележка. И в този момент, когато гибелната участ щеше всеки момент да се стовари върху ми, се появи Сепиите, навярно изпратен от моя ангел-хранител, и събщи, че търсели Том по телефона. „Ъ? Какво? Какво?“ зацвърка Том, както неизбежно практикува, щом му съобщят, че го търсят по телефона и се изпари натам, последван от Сепингс. Уууф! – възкликна тя и отново се поспря, за да си поеме тъй необходимия й дъх.

– Чуй ме... – наново пробвах късмета си аз.

– Можеш да си представиш как се почувствах. Поразителният ми късмет бе променил изцяло състоянието на нещата. В продължение на часове бях умувала как да сгация Споуд на четири очи и ето че сега го бях сгацила. Естествено не загубих и секунда. „Лорд Сидкъп – го заговорих аз с очарователна усмивка – та ние с вас не сме успели и дума да разменим за общите ни приятели и щастливите дни в Тотли Тауърз. Как е милият сър Уоткин Басет?“ – попитах все тъй чаровно. Спокойно можех да мина за гукаща гургулица.

– Слушай... – упорствах аз.

Тя ми запуши устата с безапелационния си жест.

– Не ме прекъсвай, да опустееш дано! Никога не съм срещала дру-гиго, който тъй безочливо да се мъчи да саботира разговора. Плювалникът ти вечно плямпа. Толкова ли не можеш да си затвориш човката, когато ти разправам за най-вълнуващото събитие, което се е случило по тези места от години насам? Та докъде бях стигнала? А, да. „Как е милият сър Уоткин Басет?“ – запитах и той ме осведоми, че милият сър Уоткин Басет цъфтял и връзвал като росна теменужка. „А скъпата Маделин?“ – продължих аз и той ми събщи, че скъпата Маделин била все така свежа. И после поех дълбоко въздух и му нанесох съкрушителния си удар: „А как върви онзи ваш магазин за дамско бельо? Май се наричаше Юлейли Сойърс, нали? Надявам се, продължава да вади добри

пари“. Но още в следващата минута с пръст да ме бе бутнал, щях да падна. Той се разсмя весело и отвърна: „Юлейли Сойърс? О, че аз отдавна нямам нищо общо с него. Продадох го преди цяла вечност.“ И докато си стоях и го зяпах, а грандиозният ми план рухна с гръм и трясък, той рече: „Е, нека хвърля поглед върху тази огърлица. Господин Травърс настоя да чуе мнението ми за нея.“ И той натисна с пръст закопчалката и кутията се отвори. И тъкмо взех да поверявам душата си в божиите ръце и да си казвам, че това вече е краят, когато настъпих нещо. Погледнах надолу и там, въргалайки се на пода... едва ли ще ми повярваш, но... имаше една палка.

Тя отново млъкна за малко, за да се зареди с тонажна порция въздух и пак забоботи.

– Няма лъжа, няма измама – съвсем истинска палка! Навярно не знаеш какво представлява палката, затова ще ти обясня. Това е малък гумен инструмент, използван редовно от рецидивистите, за да млатят приятелите и роднините си. Изчакват, докато тъща им се обърне с гръб и сетне я цапват с все сила по кока с костенурковото гребенче. В средите на подземния свят палката предизвиква страшен фурор, а ето че изведнъж такъв един експонат се търкала в краката ми.

– Ама искам да ти кажа, че... – смутолех.

Обаче отново получих безапелационния жест, заместител на запушалката за уста.

– Е, за известно време не ми говореше нищо. Просто я вдигнах механично като домакинята-чистница, която не обича разни боклуци да се въргалат по подовете, но си стоях и тъпеех. Не ми идваше на ум, че ангелът ми хранител насочваше действията ми и ми показваше изхода от притесненията и патилата ми. И тогава съвсем внезапно, за частица от секундата просветлението ме озари. Осъзнах накъде клонеше замисълът на добричкия ми ангел-хранител. Най-после бе успял да проникне зад хипопотамската ми обвивка и да ми го набие в дървената катуна. И както Споуд си стоеше с гръб към мен и понечи да извади огърлицата от калъфа й...

Нададох бурно клокочене.

– Да не би да го фрасна с палката?

– Естествено, че го фраснах с палката. Как другояче би ме посъветвал да постъпя? Как би постъпил и Наполеон? Очертах елегантен полукръг със замаха си и го цапардосах с всички сили, а той се строполи без сам да усети в коя земя потъва.

Едва смеех да повярвам на ушите си. Точно по същия начин се бе

строполил и сержант Добс в Девърил Хол.

– Сега си почива на легло, убеден, че му се е завил свят и при падането е ударил главата си на пода. Ти не бери грижа за Споуд. Един ден хубава почивка и подходяща диета и утре ще е по-здрав от всякога. А аз си прибрах огърлицата, прибрах огърлицата, прибрах си проклетата огърлица, и сега преливам от енергия, с която като нищо мога да уловя за ушите два-три тигъра и да им заблъскам главите една в друга.

Изцъквих се насреща ѝ. Предметите заплуваха пред очите ми. През мъглата, която замрежи погледа ми, тя се залюшка като в ураганен вятър.

– Да не би да каза, че си прибрала огърлицата си? – треперливо я попитах аз.

– Точно това казах.

– Тогава какво е онова, която пък аз прибрах? – рекох с най-глухия глас, който е възможно да се чуе от човешка уста.

И показах експоната си.

За известно време бе ясно, че тя не успя да проумее края на историята. Погледна огърлицата, сетне мен, сетне пак огърлицата. Чак когато ѝ обясних надълго и нашироко, започна да ѝ просветва.

– Ами че да, разбира се – рече тя, след като изчисти челото от смръщването си. – Сега вече загреях. Съвсем забравих да напомня на Том да заключи сейфа след цялата дандания. Първо почнах да пища на Том да дойде и сетне му обяснявах, че на Споуд му е прилошало. А пък той се завайка: „О, божичко! Сега пък ще трябва да приютяваме тоя досадник и през нощта!“. Наложих ми се да го утешавам и да помогна на Сепингс да завлечем останките на Споуд до едно легло. А Том сигурно не се и сети да заключи сейфа. Беше прекалено зает да си скубе косите и да се зарича, че това определено било последният път, когато канел познати от клуба в дома си, защото бил прословут обичаят им веднага щом се намерят под покрива на нечий дом да се изпотръшкват в безсъзнание и да злоупотребяват с това, като в продължение на седмици пускат корени в къщата. И след това си отишъл ти...

– ... претършувах сейфа и открих перлена огърлица, която естествено взех за твоя...

– ... и я задигна. Страшно свястно от твоя страна, драгоценни ми Бърти, и оценявам по достойнство благородните ти подбуди. Ако бе тук тази сутрин, щях да ти кажа, че Том настоя всички да оставят

скъпоценностите си за съхранение в сейфа, но ти бе хукнал към Лондон. Между другото, защо отпраши натам?

– Отидох да взема палката, която преди това бе собственост на Том, сина на леля Агата. Напоследък ми се налага да си имам често работа с разни Закани.

Тя очевидно се покърти до дъното на душата си и ме обля с благоговейния си поглед.

– Ти ли, мое златно сърчице – изгука сподавено, – ми достави палката? А аз благодарях на някакви завеяни ангели-хранители. О, Бърти, ако някога съм те наричала безмозъчен плазмодий, заслужаващ да получи званието на някоя реномирана лудница, вземам си думите назад.

Благодарих ѝ с кратки слова и я запитах:

– Но какво ще правим сега?

– Ще викна три пъти „Ура!“ и ще щракам весело с пръсти.

Смръщих се с едва забележимо раздражение.

– Не говоря за теб, скъпа ми прародителке, а за племенника ти Бъртрам, който е затънал до кръста в лютивата помия и сигурно всеки момент ще изчезне без да остави и следа от себе си. Ето че държа в ръце нечия огърлица...

– На мамчето Тротър. Сега вече я познах. Слага си я на вечеря.

– Прекрасно. Дотук добре. Значи дрънкулката принадлежи на мамчето Тротър. След като установихме този факт, какво ли ще е най-умното, което да предприема?

– Да я оставиш обратно.

– В сейфа ли?

– Точно там. Ще я оставиш обратно в сейфа.

Намерих хрумването ѝ за превъзходно и се зачудих защо сам не се бях сетил за него.

– Отлично попадение! – зарадвах се. – Да, ще я оставя обратно в сейфа.

– Ако съм на твое място, бих изприпкала още сега. Няма по-добър момент от този.

– Ей сегичка. О, между впрочем, Дафне Долорес Морхед пристигна. Сега се развява из градината със Стилтън.

– Как ти се стори?

– Радост за окото, ако мога да използвам израза. Представа нямах, че в наши дни произвеждали от такъв калъп жените-писателки – признах си аз.

Щях да я запозная по-обстойно с благоприятното впечатление,

което ми бе направила външната обвивка на младата гостенка, но точно в този момент мамчето Тротър изникна и запълни рамката на вратата. Тя ме погледна тъй, сякаш считаше, че общо взето се падам в излишък.

– Добър вечер, господин Устър – поздрави ме тя, сякаш бях на десет мили от нея. – Надявах се, че ще ви сваря сама, госпожо Травърс – добави тя с елегантната тактичност, превърнала я в обект на всеобщо възхищение в Ливърпул.

– Тъкмо тръгнах – побързах да я уверя аз. – Вечерта е толкова приятна.

– Много приятна – съгласи се тя.

– Е, до скоро виждане – рекох и се спуснах по коридора. Чувствах се върховно, защото щях да се разделя поне с част от проблемите си.

За огромна моя радост вратата на сейфа все още бе в същото зеещо положение, в което я бях оставил преди малко. Тъкмо се канех да измъкна чевръсто калфа с украсението и да го оставя на мястото му, когато зад гърба ми се разнесе глас. Обърнах се като подплашен фавн и видях Л. Дж. Тротър.

Откак бях пристигнал в Бринкли Корт, не бях полагал усилия да се сплотявам с този симпатията с невестулчена муцуна. Създаваше впечатление, както и на онази вечеря, на която го поканих, че не държи особено да се сдружава с по-младото поколение. Затова непривичното му желание сега да си побъбри с мен предизвика изненадата ми и ми се прищя да бе избрал по-подходящ момент за това. С огърлицата в джоба си, единственото, за което копнеех, бе усамотение.

– Хей! – рече. – Къде е леля ви?

– В стаята си – отвърнах. – Разговаря с госпожа Тротър.

– О, така ли? Тогава щом я видите ѝ кажете, че съм си легнал.

Това ме удиви.

– Лягате си? Но вечерта една сега започва.

– Отново ме нападна пристъп на диспепсия. Дали няма случайно да ви се намери хапче за лошо храносмилане?

– Съжалявам, но не ги нося със себе си – признах чевръсто.

– По дяволите! – изруга господинът и разтърка корема си. – Направо се гърча в агония. Сякаш съм погълнал диви котки. Хей – продължи той, сменяйки темата, – защо е отворена вратата на сейфа?

Изказах наслуки предположението, че сигурно някой я е отворил, а той кимна. Явно одобри теорията ми.

– Проявил е недопустимо нехайство – произнесе се осъдително той. – Ето как стават кражбите.

И пред изумените ми очи, изскочили от орбитите си, той пристъпи напред и яко бутна вратата. Тя се затвори с изщракване.

– О-о-ох! – изскимтя той и отново приложи мачкащ масаж на стомаха си. След това измънка едно „Лека нощ!“ и почна да се качва по стълбите. А аз стоях и не можех да помръдна. Абсурдно е дори да предположим, че жената на Лот е постигнала по-твърда вкаменена субстанция от мен в момента.

Така всякаква възможност да оставя огърлицата обратно в сейфа бе отнесена от вихъра.

Не вярвам да притежавам прекалено развинута фантазия – и може би не се лъжа – но при обстоятелства, сходни на току-що описаните, не ви трябва много развинута фантазия, за да си представите начина, по който щяха да се развият събитията. Виждах какво носеше бъдещето за Бъртрам тъй ясно, сякаш бе начертано с големи букви на таблото в някой очен кабинет.

Докато стоях вцепенен и втрещен в затворената врата, пред очите ми оживя сцена с главни действащи лица моя милост и полицейски инспектор. Поддържащата роля се изпълняваше от крайно отблъскващ на вид сержант:

– Ще дойдеш ли доброволно, Устър? – питаше ме с един такъв строг глас инспекторът.

– Кой, аз ли? – отвърнах, тресейки се от главата до петите. – Не разбирам какво искате да кажете.

– Ха-ха-ха – засмя се инспекторът. – Това е забавно. А според теб, Фотърингей?

– Страшно находчиво, сър – подмаза се сержантът. – Направо ме кара да се заливам в смях.

– Прекалено късно е за подобни изпълнения – продължи инспекторът, като възвърна сериозния си вид. – Играта свърши, Устър. Разполагаме с неоспорими доказателства, че си отишъл до сейфа и си откраднал перлена огърлица с голяма стойност, собственост на госпожа Л. Дж. Тротър. Ако това не е достатъчно да те прати за пет години в зандана, да ми отрежат главата.

– Но повярвайте – обърнах се с молба към блюстителите на закона, – смятах, че е на леля Даля.

– Ха-ха – захили се инспекторът.

– Ха-ха – изцвили и сержантът.

– Хубава историйка си съчинил – каза инспекторът. – Защо не вземеш да я разправиш на съдебните заседатели и да видиш какво ще кажат за нея. Фотърингей, белезниците!

Такава бе сцената, изникнала пред очите ми. Затресох се като прясно пригответо желе. Навън в градината птиците пееха своите вечерни

песни и ми се струваше, че всяка отделна птичка чирика: „Е, момчета, този път няма да му се размине на Устър. В следващите няколко години ще го виждаме доста рядко. Лошо, лошо. Свестен човек беше, ама като кривна от правия път...“

Глух стон се отрони от устните ми, но преди друг да успее да го последва, вече летях към стаята на леля Далия. Щом я стигнах, оттам излезе мамчето Тротър, прониза ме сурово с очи и замина по пътя си, а аз нахлух вътре. Сварих старата си роднина да седи с изпънат гръб на стола си и да гледа с празен поглед в пространството. Бе очевидно, че отново нещо бе помрачило като ледена виелица слънчевото ѝ настроение. Агата Кристи бе паднала незабелязано на пода, несъмнено изплъзна се от скута ѝ поради ужасена конвулсия.

Едва ли е нужно да казвам, че обикновено когато намеря милата стара душица с потънали гемии, прилагам терапия с шляпване между лопатките и солидно надъхване с ведрина. Сега обаче, смазан от собствените си теглила, не ми бе останала много жизнерадост в запас, та да преливам от нея и на разните ми лели. Каквото и бедствие или катаклизъм да я бе сполетяло, трудно можеше да претендира да се нареди в същата категория като събратята им, нахвърлили се върху мен.

– Хей! – подох. – Случи се най-отвратителната и гнусна ужасия!

Тя кимна мрачно. Сигурен съм, че ако пред мен се бе изправил който и да е великомъченик в стихията си, щеше да има по-жизнерадостно излъчване от нея.

– Спокойно можеш да заложиш любимите си светливиолетови чорапи, че е така – отвърна още по-мрачно тя. – Мамчето Тротър свали маската си, да я тръшне чумата проклетницата. Иска Анатоли.

– Че кой не го иска?

За момент май щеше да изпусне юздите и да цапардоса възлюбения си племенник по куфилото, но с неистови напъни на волята се овладя. Е, като казвам „овладя“, това не значи, че престана да цвърчи ядно, но се ограничи само в областта на словесните атаки.

– Толкова ли не проумяваш, куха тиква такава? Тя разкри картите и определи условията си. Заяви, че няма да позволи на Тротър да купи „Будоарът“, освен ако не ѝ отстъпя Анатоли.

Фактът, че тази смразяваща новина предизвика почти нулева реакция у мен, адекватно показва колко дълбоко ме бе поразила надвисналата угроза. Ако всяка друга минута ми бяха съобщили, че съществува дори и слаба вероятност въпросният гениален кулинар да сдаде поста си и да се заточи и похаби дарованието си в пустинния въздух на

Тротъровата обител, безспорно щях да подскоча, да се ококоря и да се олюлея. Но в настоящия момент, чувайки тези думи, останах кажи-речи безучастен.

– О, така ли? Чуй ме, вярна плът от плътта ми и кръв от кръвта ми. Точно когато стигнах до сейфа и щях да поставя обратно перлите, оная гъсеница Тротър най-безцеремонно затвори вратата и унищожи всички обекти и цели на атаката ми. Накисна ме във възможно най-смердителното благо. Треса се целият като листо.

– Аз също.

– Не знам какво да правя.

– И аз не знам.

– Напразно търся някакъв изход от онова, което французите наричат *impasse*²⁹.

– И аз – повтори тя, наведе се да вземе Агата Кристи и я запокити към най-близката ваза. Когато изкукаше заради нещо си, изпитваше остра нужда да рита и цели чупливи предмети. В Тотли Тауърз при едно от по-бурните ни съвещания тя очисти лавицата над камината от целия й порцеланов товар. – Не вярвам друга жена да е била заставяна да решава подобен проблем. От една страна ми е почти невъзможно да си представя...

– И ето че се оказах с ценната перлена огърлица на Тротърката в джоба, без да знам къде да я дяна. А щом липсата й...

– ... живота си без Анатоли. От друга...

– ... бъде установена, ще се вдигне такава патардия, ще се домъкнат разни инспектори и сержанти...

– ... страна, трябва да продам „Будоарът“, иначе няма да мога да си върна перлената огърлица от заложната къща. Затова...

– И ще ме сбарат по оня начин, дето му викат горещата следа...

– Лед... Сладолед!

– А добре знаеш какво им се случва на такива хора...

– Сладолед! – повтори тя и замечтано въздъхна. – Сещам се за онези негови скариди в охладена змиорка, и се опитвам да си внуша, че ще съм принудена да преживея дните си без кухнята на Анатоли. Това *Selle d'agneau a la grecque! Mignotte de Poulet Rod Petit Due! Nonats de la Medtarrannee au Fenouill!* Но пък после си внушавам, че трябва да действам практично. Трябва да си взема обратно огърлицата, а единственият начин, по който това може да стане е... Чумата да я тръшне дано! –

---

29. Impasse (фр.) – улица без изход, бел.пр.

пропищя тя и от всяка гънчица на лицето ѝ заструи безутешност, ако това е подходящата дума. – Чудя се какво ще каже Том, когато чуе, че Анатоли ще ни напусне.

– А аз се чудя какво ще каже, като чуе, че племенникът му ще излежава присъда в Дартмур.

– Ъ?

– Присъда в Дартмур – повторих аз.

– Кой ще излежава присъда в Дартмур?

– Аз.

– Ти?

– Аз.

– И защо?

Пронизах я с поглед, с каквото, ако държа да съм точен, никой уважаващ себе си племенник не би пронизал лея си. Но търпението ми се изчерпваше.

– Не ме ли слуша досега? – раздразнено я попитах.

Тя ми се нахвърли със същата разгорещеност.

– Естествено, че не те слушах. Мислиш ли, че когато съм изправена пред перспективата да загубя най-прекрасния готвач в цяла Англия, ще ми остане време да обръщам внимание на бръщолевениците ти? Та за какво плачеше досега?

Изпъчих се. Думата „плачеше“ дълбоко ме жегна.

– Просто споменавах, че благодарение на онзи мухъл Л. Дж. Тротър, който трясна вратата на сейфа преди да успее да оставя пагубната огърлица, сега недоумявам какво да правя с джунджурията. Ще бъде като гореща следа, оставена от хладните ми нозе...

– А-а, значи за следа си разправял, пък на мен ми се чу, че говориш за леда...

– Изказах също и предположението, че преди да се усетя, инспектори и сержанти ще долетят да ме опандизят и ще ме повлекат към драмгольника.

– Що за дивотии! Откъде-накъде ще решат, че си имал нещо общо с това?

Изсмях се с един от онези резки и безрадостни смехове, които ме навествяват в подобни отчаяни ситуации.

– Смяташ, че краставата огърлица в джоба ми няма да събуди подозренията им ли? Всеки момент могат да ме сбарат с вещественото доказателство. Не ти е нужно да си изчел камара кримки, за да си представиш какво сполита клетите нещастници, които биват сбарвани с

вещественото доказателство. Отнасят яко дърво.

Неочаквано забелязах, че скъпата ми прародителка е безгранично потресена. В мигове, когато над главата ми се разстила само ведро небе, тази ми лелка често е капризна, непостоянна и мъчно може да ѝ се угоди. В невръстното ми детство тя честичко ми извърташе на кравай ухото, сякаш държането ми направо е плачело за този ѝ жест на внимание. Но само да се зададе и сянка от опасност към Бъртрам, и ето че лелчето се сражава редом с мен.

– Това хич не е на добре – рече тя и грабвайки малка подложка за крака, я запрати към една порцеланова овчарка, разположила се спокойно на върху полицата над камината.

Потвърдих впечатлението ѝ, изразявайки личното си становище, че дори е адски кошмарно.

– Ще ти се наложи да...

– Шът!

– Ъ?

– Шът!

– Какво искаш да кажеш с това „Шът“?

Онова, което желях да ѝ внуша с едносричната заповед, бе, че нечи стъпки приближаваха убежището ѝ. Но преди да успее да ѝ го обясня, дръжката на вратата рязко се завъртя и чичо Том нахлу вътре.

Слухът ми веднага ми подсказа, че явно нещо не на шега тормози този ми чичо по сватовство. А когато чичо Том се тормози от нещо си, той подрънква звънко с ключовете си. Сега дрънчеше като същински ксилофон. Лицето му имаше измъченият и изнурен вид, който неизбежно придобиваше, щом чуеше, че се очакват гости за уикенда.

– Това си е чисто Божие проклятие! – избухна той, впускайки се в експлозивна реч.

Леля Далия прикри вълнението си с мимика, минаваща в представите ми за сърдечна усмивка.

– Привет, Том. Ела и се присъедини към нас – обърна се нежно тя към него. – Какво е проклятието?

– Знаех си, че рано или късно ще ме застигне. Защото ти разреших да каниш за цяла седмица тези изчадия Тротърови. Предчувствах си аз, че ще се случи нещо гнусно. Усещах го в червата си. Не можеш да препълниш къщата си с подобна измет без да си изпросиш някое бедствие. Напълно логично. Той има мутра като на невестулка. Тя пък е планина от сланина, а уродливият ѝ син носи бакенбарди. Беше си чиста проба лудост да ги допуснем през прага. Знаеш ли какво стана?

– Не, какво?

– Някой е задигнал огърлицата й!

– Боже небесни!

– Знаех си, че това ще те изправи на нокти – рече чичо Том с мрачно тържество. – Току-що ме пресрещна в коридора и ми заяви, че си искала дрънкулката, за да си я овеси на врата тази вечер на вечеря. Заведох я до сейфа, отворих го, а огърлицата я нямаше.

Няколко пъти си повторих, че трябва да запазя самообладание.

– Искаш да кажеш, че е изчезнала? – попитах невинно.

Той ми метна доста неприятен поглед и рече:

– Умът ти сече направо като бръснач!

Е, което е вярно, си е вярно.

– Но как би могла да изчезне? – попитах. – Да не би сейфът да е бил отворен?

– Не, затворен беше. Но може да съм го оставил и отворен. Цялата суетня, докато сложим чумавия Сидкъп да спи, ми отвлече вниманието.

Мисля, че тъкмо щеше да заключи какво ставало, щом човек допусне подобни досадници в къщата си, обаче се спря навреме, като си спомни, че именно той бе поканил Сидкъп.

– Та така стоят нещата – обобщи чичо ми Том. – Сигурно някой е дотърчал, докато сме били на горния етаж, видял е вратата на сейфа отворена и се е възползвал от златния си шанс. Оная Тротърова камила вдига врява до небесата и единствено благодарение на пламенните ми молби не извика полиция на секундата. Обясних й, че бихме могли да постигнем далеч по-добри резултати, ако сами извършим тайно разследване. Заявих й, че не ми трябват скандали, но дълбоко се съмнявам, че щеше да ме послуша, ако не беше она симпатията Гориндж. Той дойде и ми оказа силна подкрепа. Доста интелигентен младеж, въпреки че си отглежда бакенбарди.

Прочистих безгрижно гърлото си. Поне се опитах да е безгрижно.

– И какви стъпки смяташ да предприемеш, чичо Том?

– Възнамерявам да поднеса извиненията си и да отсъствам от вечеря. Ще кажа, че имам главоболие, което, уверявам те, далеч не е лъжа, и ще ида да претърсвам стаите. Възможно е и да изровя нещо. Междувременно, ще ида да ударя едно питие. Цялата душевадна страхотия ме изсмука. Ще ми направиш ли компания за едно малко гаврътване, Бърти, момчето ми?

– Предпочитам да се въздържа, ако нямаш нищо против – отговорих. – С леля Далия тъкмо си бърборим за това-онова.

След моите думи чичо Том произведе грандиозно финално издрънчаване с ключовете си.

– Е, както намериш за добре, макар в сегашното ми състояние да ми се вижда странно как въобще някой е способен да отказва питие. Никога не бих предположил, че е възможно – завъртя неразбиращо глава той.

Щом вратата хлопна зад гърба му, леля Далия изпусна затаения си дъх. Прозвуча като предсмъртно хриптене.

– О, небеса! – възкликна родната ми плът.

Стори ми се точно на място.

– И какво според теб е най-мъдро да сторим? – запитах я тихо.

– Това не знам. Но съм сигурна, че ми се иска да оставя цялата работа в ръцете на Джийвс, ако определени ахмаци не бяха го оставили да хукне към Лондон с бричките им, и то точно когато най-спешно се нуждаем от него.

– Може вече да се е върнал – предположих.

– Позвъни за Сепиите и го попитай.

Изпълних мигновено молбата ѝ и натиснах звънеца.

– О, Сепингс – рекох, щом той дойде и поздрави почтително. – Джийвс върна ли си вече?

– Да, сър.

– Тогава веднага го прати тук – наредих.

И само след няколко мига уникатът изникна отпреде ни. Имаше толкова праящ от акъл и интелигентност вид, че сърцето ми подскочи от радост. Все едно се любувах на дъга в небето.

– О, Джийвс! – жизнерадостно креснах аз.

– О, Джийвс! – жизнерадостно кресна и леля Далия, не желаейки да остане по-назад.

– Вземи ти първа думата – поканих я галантно.

– Не, първо ти – отвърна тя, връщайки ми любезния жест. – Твоето състояние е по-плачевно от моето.

Трогнах се до дъното на душата си.

– Страшно спортменско от твоя страна, писано яйчице мое – разчувствах се аз. – Хиляди благодарности. Джийвс, моля за най-съсредоточеното ти внимание. Възникнаха някои затруднения.

– Да, сър?

– Общо две.

– Да, сър?

– Да ги наречем Проблем „А“ и Проблем „Б“?

– Определено, сър, щом желаете.

– Ето какво касае Проблем А, който засяга мен.

Запознах го със сценария, излагайки фактите ясно и прецизно.

– Та значи това е, Джийвс. Разчовъркай мозъка си за разрешението. Ако желаяш да се вдъхновиш с крачене по коридора, на всяка цена покрачи малко.

– Няма да ми е необходимо, сър. В състояние съм веднага да ви предложа изход.

Споделих, че с удоволствие бих изслушал предложението му.

– Трябва да възстановите огърлицата между вещите на госпожа Тротър, сър.

– Да не би да намекваш, че трябва да ѝ я върна?

– Точно така, сър.

– Но, Джийвс – оспорих идеята му с леко треперещ глас, – тя няма ли да се зачуди как е попаднала в мен огърлицата? Няма ли да ме разпитва, решена да ме накара да изпея и майчиното си мляко, и след като е изстискала и последната капчица, прешляпвайки през литрите кърма, да хукне към телефона и да завърти шайбата за инспекторите и сержантите?

Около единия ъгъл на устните му снизходително заигра някакво непослушно мускулче.

– Възстановяването естествено ще трябва да се извърши тайно, сър. Бих ви препоръчал за поставянето на украшението в покоите на дамата да се избере момент, когато там няма никой. Например, когато тя се намира на масата в трапезарията.

– Но и аз трябва да съм на масата в трапезарията. Не мога просто да изтъря: „Извинете ме!“ и да се втурна нагоре по стълбите, точно когато поднасят рибата.

– Тъкмо се канех да ви предложа да оставите на мен да се справя с проблема, сър. Моите движения не търпят толкова стриктни ограничения.

– Искаш да кажеш, че се нагърбваш с цялата работа?

– Ако благоволите да ми поверите бижутото, за мен ще е чест, сър.

Съвсем се разчувствах. Пламнах от покаяние и срам. Сега се убедих колко бях грешил, допускайки, че ги дрънка каквито му скимне.

– За бога, Джийвс! Ти възраждаш духа на феодалната привързаност – възкликнах искрено разчувствам.

– Съвсем не, сър.

– Та ти разреши целия заплетен проблем. Rem... как беше точно този твой израз?

– Rem acu tetigisti, сър.

– Това е. „Напипвам болното място“, нали?

– В груб превод от латински, сър. Радвам се, че съм удовлетворил желанието ви. Но нали не ви разбрах погрешно, когато споменахте за съществуването и на друго затруднение, сър?

– Проблемът „Б“ се отнася до мен, Джийвс – обади се леля Далия, която по време на горния диалог бе заела изчаквателна позиция зад кулисите и бе започнала вече да изпуска пара от нетърпение. – Става въпрос за Анатоли.

– Да, мадам?

– Мамчето Тротър го иска.

– Нима, мадам?

– И каза, че нямало да позволи на Тротър да купи „Будоарът“, освен ако не ѝ го дам. А ти знаеш колко е наложително да продам „Будоарът“. Да се провали в ада дано! – ожесточено ревна старата ми родственница. – Ако само имаше някакъв начин да присадим малко гръбнак на Л. Дж. Тротър, за да го накараме да се изправи срещу този диктатор в рокля и да ѝ се изрепчи!

– Има такъв начин, мадам – скромно вметна Джийвс между ловните изблици на скъпата ми леля Далия.

Родната ми плът описа подскок с височина тридесет-четиридесет сантиметра. Сякаш този съвсем хладнокръвен отговор на Джийвс представляваше игла, забита в някои от по-меките ѝ части.

– Какво каза, Джийвс? Че имало начин? – изпищя тя.

– Да, мадам. Считам, че бихме могли да подтикнем господин Тротър да надделее над прищявките на дамата по съвсем елементарен начин.

Не ми се щеше да охлаждам с кофа студена вода зародилия се ентузиазъм, но се наложи и аз да вмъкна някоя и друга думица.

– Ужасно съжالياвам, че ще трябва да отделя чашата на Радостта от устните ти, изтерзана ми душице – рекох, – но се опасявам, че всичко това са само приказни мечти. Я се стегни, Джийвс. Май говориш някак... безгрижно ли се казва?

– Безгрижно или с леко сърце, сър.

– Благодаря ти, Джийвс. Та значи говориш безгрижно Или с леко сърце за това как Тротър може да въстане, да отхвърли ярема и да стане предизвикателен и дързък. Но не проявяваш ли прекалено голям... по дяволите, забравих думата.

– Оптимизъм, сър.

– Точно. Оптимизъм. Защото колкото и отскоро да датира познанството ми с двойката Тротър, мога да твърдя, че безпогрешно схванах поведенческия модел на мъжката ѝ част. Отношението му към мамчето Тротър е това на крайно плашлив червей към непоклатима скала. Само една нейна думица е достатъчна, за да се свие на кълбо. Та значи докъде бе стигнал с надделяването над прищявките ѝ?

Смятах, че тук вече съм успял да му нанеса поражение, но не би.

– Ако ми позволите да обясня, сър. Подразбрах от господин Сепингс, на когото се е удала възможността да подслуша разговор на госпожата, че тя, хранейки амбиции за издигане в обществото, има силното желание да види господин Тротър удостоен с рицарско звание³⁰, мадам.

Леля Далия кимна.

– Вярно е. Не спира да дрънка за това. Смята, че това ще ѝ даде преднина пред госпожа Алдермън Бленкинсърп.

– Именно, мадам.

Изненадата ми не знаеше граници.

– Ама те удостояват ли с този орден типове като него?

– О, да, сър. Джентълмен от ранга на господин Тротър в Света на печатните издания е под постоянна заплаха да му връчат бележитата награда.

– Опасност ли? Че тия екземпляри не си ли умират и без това за нея? – не разбирах бълнуванията на Джийвс.

– Не и когато са необщителни и саможиви като господин Тротър, сър. Изпитанието би дошло пряко силите му. Включва носене на атлазени бричове до коленете и вървене назад с меч, полюшкващ се между нозете. А това далеч не е преживяване, което чувствителен джентълмен с твърдо установени навици би намерил за приятно, сър. Несъмнено и той самият потръпва ужасено от перспективата да се обръщат към него за останалата част от живота му със сър Лемюъл.

– Да не би да се казва Лемюъл?

– Страхувам се, че е така, сър.

– Не би ли могъл в такъв случай да използва второто си име?

– Второто му име е Дженгулфус.

– Леле, Джийвс – шашнах се аз и се сетих за добричкия стар чичо Том Портарлингтън. – Явно покрай съдините със светена вода в черквите са се извършвали и доста поразии.

– Действително, сър.

---

30. Ненаследствена титла „сър“, давана за заслуги, бел.пр.

Леля Далия стоеше озадачена като някой, който напразно се мъчи да улови нишката.

– Всички това извежда ли ни донякъде, Джийвс?

– Да, мадам. Тъкмо щях да се осмеля да изкажа догадката си, че ако господин Тротър бъде уведомен, че алтернативата на незакупуването на „Будоарът на милейди“ е разкриването пред госпожа Тротър на факта, че му е било предложено удостояване с ордена, а той го е отказал, може би ще го направи по-сговорчив от преди, мадам.

Това изявление шибна леля Далия между очите точно като чорап, напълнен с мокър пясък. Тя залитна и се улови за ръката ми малко под рамото, като ме ошипа до посиняване. Болката изличи за известно време от възприятията ми способността да достигам до същината на думите ѝ, въпреки че най-вероятно бяха от рода на нечленоразделни възклицания и възхвали. Когато погледът ми се избистри и отново дойдох на себе си, Джийвс говореше нещо.

– Изглежда преди няколко месеца по настояване на госпожа Тротър, господин Тротър е наел услугите на личен секретар. Това е бил младеж на име Уърпъл. Уърпъл някак съумял да открие и съхрани писмото, съдържащо отказа, сред книжните отпадъци в кошчето. Наскоро той стана член на „Ганимед Младши“ и в съответствие с член единадесета той предаде документа на секретаря на клуба, за да бъде поставен в архивата. Посредством отзивчивостта на секретаря, имах възможността да го прегледам, след като свърши обядът, а утре по пощата ще трябва да получа и фотокопие. Смятам, че ако само споменете това на господин Тротър, мадам...

Леля Далия нададе крясък, сходен по тембър с тези, които обичайно е изтръгвала от гърдите си в дните на ловджийската си слава, насъсквайки стадо хрътки по следата.

– Ще му разкажем играта!

– И аз смятам така, мадам.

– Веднага ще го погна.

– Не можеш – възпрях я аз. – Въпросният образец вече си легна заради пристъп от диспепсия.

– Тогава утре сутринта веднага след закуска – зарече се леля Далия.

– О, Джийвс!

Заля я вълна от непреодолими чувства, и тя отново заби нокти в ръката ми. Все едно че ме ухапа алигатор.

На другата сутрин часът приближаваше девет, когато на централното стълбище в Бринкли Корт можеше да се види странна гледка. Бъртрам Устър слизаше на закуска.

В кръга на познатите ми е добре известно, че само в много редки случаи се присламчвам към дружинката за сутрешното хранене. Обикновено предпочитам да предъквам херингата или каквото и да било там в уединението на спалните си покои. Но един непоколебим човек е способен да се насили да извърши почти всичко, ако се окаже необходимо, а аз твърдо бях решил да не пропускам изпълнения с драматизъм момент, когато леля Далия запретнеше ръкави и предупредеше побъркания от пъзливост Л. Дж. Тротър, че разполага с компромати срещу него. Щеше да е представление за милиони.

Макар да ми се струваше, че се нося в сомнабулска просънница, намерих, че денят е манна небесна за всички живи твари и че Господ усърдно изпълнява задълженията си в рая. Благодарение на несравнимата находчивост на Джийвс, проблемът на леля Далия бе разрешен, а самият аз бях в положение – ако посмеех да проявя тази дързост – да се изсмея в лицето на всеки инспектор или сержант, който ми се изпречеше на пътя. Още повече че предната вечер, преди да се оттегля за нощната отмора, се постарах да взема предпазната мярка да прибера палката от прародителката ми, и сега тя бе неотлъчно с мен, бдяща над безопасността ми. Затова не бе чудно, че щом влязох в столовата, за една бройка да заредя звънки песни и балади, както май Джийвс бе казал веднъж.

Първото нещо, което видях, щом прекосих прага, бе ожесточено нагъващия шунка Стилтън. Второто бе Дафне Долорес Морхед, която привършваше закуската си от препечени филийки и мармалад.

– А, Бърти, старче – избумтя първият и размаха възможно най-сърдечно вилницата си. – Та значи ето те и теб, стари ми друже Бърти. Ела, ела, скъпи приятелю. Страшно ми е драго, че изглеждаш тъй свеж.

Неговата приветливост щеше да ме изуми безгранично, ако не бях прозрял, че всъщност представлява уловка или вероломна хитрина, целяща да притъпи бдителността ми и да ме разкисне във фалшивото усещане за сигурност. Застанах нашрек, отидох до бюфета и си взех наденница и бекон с лявата ръка, докато с дясната стисках палката в джоба си. Прословутите закони на дивата джунгла приучават човек да не

рисува в нищо.

– Хубава сутрин – рекох, след като се настаних и залочих кафе от чашата.

– Чудна е – съгласи се Морхед, която изглеждаше повече от всякога като росно цветче на зазоряване. – Д'Арси ще ме заведе на разходка с лодка по реката. Ще погребем.

– Да – потвърди Стилтън и я обгърна с пламтящ поглед. – Реших, че Дафне трябва на всяка цена да види реката. Можеш да кажеш на леля си, че няма да се върнем за обяд. Ще си носим сандвичи и твърдо сварени яйца.

– Приготвени от любезния иконом – предположих скромно.

– Да, както сам позна, от любезния иконом, който също така реши, че няма да е излишно да ни бутне и бутилка от най-руйното винце в избата. Почти веднага тръгваме.

– Ще ида да се приготвя – уведоми ни Морхед.

Тя стана и по лицето ѝ се изписа лъчезарна усмивка. Стилтън, въпреки че бе тежконатоварен с шунка, скокна чевръсто да ѝ отвори галантно вратата. Когато се върна на масата, ме свари да разцепвам доста демонстративно въздуха с палката. Стори ми се, че се изненада.

– Хей! – възкликна той. – Защо си играеш с тази дивотия?

– Просто ей така – отвърнах му безгрижно и я оставих до чинията си. – Помислих си, че би било добре да ми е подръка.

Той преглътна солиден резен шунка някак озадачено. Но после лицето му неочаквано се проясни.

– Боже мили! Да не би да мислеше, че ще прибегна до насилие към теб?

Отговорих, че подобна мисъл се е мярнала в съзнанието ми, и той изгрухтя развеселено.

– Господи, не! Та аз гледам на теб като на най-скъпия си приятел, старче.

Обаче ако вчерашната дискусия бе образец на начина, по който се отнасяше към най-скъпите си дружки, онези, които не му бяха толкова скъпи, гърбиш да им е яка. Казах му го, а той се запревива от смях, сякаш седеше на подсъдимата скамейка в полицейския съд на Винтън Стрийт, докато Негово благородие пуска изцепките си, предизвикващи конвулсии у всички присъстващи.

– О, за това ли си мислиш? – рече и пропъди спомена за станалото с небрежно махване на ръка. – Забрави го, драги ми старче. Изтрий го от съзнанието си, приятелю. Възможно е да съм се поразсърдил малко в

случая, за който намеквай, но това вече е минало.

– Минало? – предпазливо се осведомих и стиснах още по-здраво палката.

– Определено е минало. Сега вече виждам, че ти дължа огромна благодарност. Ако не беше ти, щях да продължавам да съм сгоден за онази мърла Флорънс. Благодаря ти, безценни ми приятелю Бърти.

Е, измънках някакво „няма защо“ или „забрави го“ или нещо от сорта, но образите се размиха пред очите ми. Усилията, предшествали ранната ми поява на закуска и последвалите определения на Чийзрайт за Флорънс, че е мърла, се оказаха почти непосилно бреме за бедното ми изтерзано тяло.

– Смятах, че я обичаш – рекох и унило забучих вилица в наденица-та си.

В отговор получих весело изгрухтяване. Само исполинска маса от веселие като Дж. Д'Арси Чийзрайт бе способна да бълва толкова много радост в такъв ранен час.

– Кой, аз ли? Божичко, нищо подобно! Някога може и да съм си въобразявал, че е така... нали знаеш момчешките увлечения... но когато ме обиди, че съм имал глава като тиква, капациите паднаха от очите ми и аз слязох от облаците. Тиква, как ли пък не! Няма да се свеня да ти призная, драги ми Бърти, че някои други личности – чиито имена ще премълча – описаха главата ми като царствена. Да, разполагам със сведения от сигурен източник, че ми придава вид на крал сред мъжете. Това поне би трябвало да ти създаде представата колко глупава мухла е Флорънс. Изпълва ме невероятно облекчение, че ми помогна да се откопча от ноктите ѝ.

Той отново ми благодари, а аз му отвърнах с „Няма защо“, а може и да е било „Забрави го“. Чувствах се по-замаян от всякога.

– Но не смяташ ли – рекох с трепет в гласа, – че по-късно, когато кръвта ви се поохлади, може и да се сдобрите?

– Категорично не – отсеке той.

– Но преди се е случвало.

– Повече няма да се случи. Защото сега вече знам какво е истинската любов, Бърти. И ще ти споделя, че когато Тя – нека си остане неназована – проникна с поглед в душата ми и ми призна, че още от първия път, в който ме е видяла – независимо от факта, че носех толкова противен мустак като твоя – е била пронизана сякаш от електрически ток, се почувствах като че ли съм спечелил Диамантените гребла в Хенли³¹. Между Флорънс и мен всичко вече е приключено. Цялата е твоя, старче.

Вземи я, вземи я.

Е, казах нещо учтиво като „О, благодаря ти“, но той не ме слушаше. Някакъв звънлив гласец изписука името му и бавейки се само миг, колкото да преглътне и последното парче от шунката си, той се изстреля от стаята със светнало лице и горящи очи.

Остави ме с натежало като олово сърце. Наденицата и беконът имаха вкуса на баластра в устата ми. Струваше ми се, че това е краят. И за слепеца бе видно, че Д'Арси Чийзрайт бе лапнал до ушите. Ярката звезда Морхед бе изгряла на хоризонта, а мъглявината Крей се спускаше към низините без ценители на стойността ѝ.

А бях толкова убеден, че като му дойде времето, здравият разум ще надделее и ще накара тези две разлъчени сърца да се разкайват за разрива помежду им и отново да пробват късмета си в любовта, спасявайки ме от бесилото. Но не би. Лошо му се пишеше на Бъртрам. В края на краищата излезе, че ще трябва да изпие чашата с отровата.

Тъкмо бях започнал разквасването с втора чаша кафе – силно наподряващо вкуса на гореупомената напитка – когато влезе Л. Дж. Тротър.

Онова, до което съвсем не ми беше в омаломощеното ми състояние, бе да си подхвърлям закачки с Тротъррови, но когато все пак се намерите насаме с някого в трапезарията, е неизбежно да не размените някоя и друга реплика. Тъй че докато той си наливаше чаша чай, отбелязах, че сутринта е прекрасна и му препоръчах наденицата и бекона.

Въпросната персона откликна необуздано, потрепервайки от главата до петите.

– Наденица? Бекон? Не ми говорете за наденици и бекон! Диспепсията ми ме тормози повече от всякога.

Е, щом толкова му се искаше да нищи проблемите на наболяващия го стомах, бях готов да го изслушам търпеливо. Но той се прехвърли на друга тема.

– Женен ли сте?

Трепнах леко и казах, че фактически все още не съм женен.

– А ако имате и капка акъл в главата си няма и да се ожените – продължи той, надничайки свъсено в чая си. – Знаете ли какво става, когато се ожените? Започват да ви командват. Не бихте могли да се похвалите, че сте господар на собствената си душа. Превръщате се в безгласна буква в дома си.

Следва да ви доверя, че се изненадах от това, че той изпадна в

---

31. Английски град на Темза, в който се провежда годишната гребна регата, бел.пр.

откровение пред човек, който в края на краищата му бе абсолютно непознат, но го отдадох на диспепсията му. Несъмнено адските болки го бяха лишили от трезвата преценка.

– Хапнете си яйце – предложих му друг артикул аз, за да го уверя, че напълно му съчувствам.

Господинът неочаквано позеленя и се сгърчи като опарена с въглен гъсеница.

– Няма да си хапвам яйца! И престанете да ми предлагате разни гадости! Мислите ли, че съм в състояние да гледам спокойно яйца без да ми се повдигне? Заради проклетите френски буламачи! Няма храносмилане, което да е способно да ги понесе! Не женитба, а каторга е това! – рече, връщайки се към темата. – Само не ми се превъзнасяйте каква благодат бил бракът! Венчавате се и още докато се усетите, ви насаждат заварени синове, които си вдят бакенбарди и не пипват и за ден почтена работа. Единственото, което знаят, е да драскат глупости за залезите. Пфу!

Надарен съм с доста съобразителност. Затова веднага ми светна, че най-вероятно намеква завоалирано за заварения си син Пърси. Но още преди да успее да потвърди подозренията си, стаята взе да се изпълва с народ. Някъде към девет и двадесет, колкото бе и сега, обикновено целият личен състав на провинциалните имения се нарежда край яслата. Дойде леля Далия и си взе пържено яйце. Пристигна госпожа Тротър и си взе наденица. Довлачиха се Пърси и Флорънс и си взеха съответно резен шунка и порция риба треска. Тъй като нямаше и следа от чичо Том, предположих, че е решил да закуси в леглото си. Той практикува това почти винаги, когато има гости, понеже рядко се чувства в състояние да се изправи спокойно насреща им. Нужно му е известно приготвяне за суровото изпитание.

Присъстващите бяха впили погледи в чиниите си, застопорили лакти на масата, и усърдно пропъждаха глада си, когато влезе Сепингс и донесе сутрешната поща. Разговорът не бе особено оживен, но сега съвсем замря. Затова новодошлият, с близо двуметрова височина и четвъртито и излъчващо сила лице, леко омустачено някъде по средата, бе посрещнат от мълчалива компания. Отдавна не бях виждал Родърик Споуд, но го разпознах без всякакви затруднения. Той бе един от онези открояващи се с външността си върлини, които видиш ли ги веднъж, сетне и да искаш, никога не можеш да забравиш.

Стори ми се, че е доста блед, сякаш наскоро бе падал в несвяст и бе ударил главата си в пода. Той отрони едно „Добро утро“ с глас, който за

неговите навици бе доста немощен и леля Далия откъсна погледа си от нейния „Дейли Мирър“.

– Лорд Сидкъп! – изкрещя тя. – Никога не бих предположила, че ще имате достатъчно сили да слезете на закуска. Сигурен ли сте, че постъпвате мъдро? По-добре ли се чувствате тази сутрин?

– Значително по-добре, благодаря ви – храбро ѝ отвърна той. – Цицината ми малко поспадна.

– Страшно се радвам. Студените компреси са помогнали. И аз се надявах, че ще я поуспокоят. Лорд Сидкъп – обърна се към всички леля Далия – снощи падна страшно лошо. Неочаквано загуби съзнание. Причерня ви пред очите, нали така, лорд Сидкъп?

Той кимна и явно още в следващия миг съжали, че го е сторил, защото потрепери, както аз самият правя понякога вследствие безразсъдна вибрация на мозъчния си пъпеш след някой гуляй в Търтеите.

– Да – рече. – Беше изключително необикновено. Стоях си значи и се чувствах здрав като кремък – фактически едва ли съм се чувствал някога по-добре – когато сякаш нещо твърдо разцепи главата ми. Друго не помня. Свестих се чак в стаята си, когато ми оправяхте възглавницата, а икономът ви ми забъркваше подкрепително.

– Такъв е животът – най-сериозно отбеляза леля Далия. – Днес е тук, утре го няма, както често казвам. Бърти, изчадие адово, разкарай смрадливата си цигара оттук. Вони на обор.

Изправих се на крака, изпълнен с покорство както винаги, и тъкмо бях преполовил с лениво тътрузене разстоянието до френските прозорци, когато от устните на госпожа Тротър се изтръгна звук, който мога да окачествя единствено като писък. Не знам дали някога сте настъпвали без да искате котка. Значи нещо подобно. Когато попадна в полезрение-то ми, установих, че лицето ѝ бе почервеняло почти като това на леля Далия.

– Ох! – пъшкаше тя.

Беше се втреничила в „Таймс“ – изборът ѝ при раздаването на сутрешните вестници – по абсолютно същия начин, по който индиец би се втреничил в кобра, сварвайки я да се гуши във ваната му.

– От всички гнусни... – започна тя, но хлъдна и изгуби дар слово.

Л. Дж. Тротър ѝ отправи поглед, какъвто кобрата би метнала на индица, нахълтал някоя сутрин за ранната си вана. Прекрасно разбирах как се чувства. Раздиран от диспепсията и от не дотам цветущите отношения със съпругата си, не би могъл да заподскача от радост, когато благоверната му завреши посред закуска с цел да му пукне тъпанчетата.

– Какво, по дяволите, е станало? – раздразнено я попита той.

Мощната гръд на мамчето Тротър се вдигаше и спадаше като разбунено море.

– Ще ти кажа какво е станало – изгруктя тя. – Взели, че дали рицарското звание на Робърт Бленкѝнсъп.

– Наистина ли? Божичко! – из свистя мигновеният отговор.

– Само това ли ще кажеш? – не спираше да диша учестено мамчето.

Не, не каза само това. Сега добави и „Да опустея дано!“. Тя продължаваше да изригва проклетия, подобно на един от ония вулкани, които от време на време изхвърлят лава и карат съседите си бая да се позамислят.

– Робърт Бленкинсъп! Робърт Бленкинеъп! От всичките им долни идиотщини! Не знам накъде е тръгнал тоя свят. Никога не съм чувала такава... Мога ли да те попитам защо се смееш?

Л. Дж. Тротър се сви на кълбо пред очите ѝ като руло от хартия.

– Не се смей – кротко рече той. – Просто се усмихвам. Мисля си как Боби Бленкинсъп ще трябва да върви назад, нахлузил атлазени бричове до коленете.

– О? – отвърна мамчето Тротър и гласът ѝ прокътна през стаята като на зарзаватчия, обявяващ на населението, че продава брюкселско зеле и портокали. – Е, тогава аз ти заявявам, че няма да позволя да ти се случи подобно нещо. Даже и да ти предложат званието, пак ще откажеш, Лемюъл. Разбра ли ме? Няма да разреши да се унижаваш.

Последва трясък. Леля Далия бе изгървала чашката си за кафе. Можех да си представя връхлетелите я усещания. Вероятно се чувстваше точно по същия начин като мен, когато научих от Пърси, че билетът за състезанието по мятане на стрелички е сменил собственика си, развързвайки по този начин ръцете на Стилтън за незабавна атака срещу личността ми. Нищо не предизвиква по-големи сътресения у жената, смятаща, че държи някого в ръцете си, както фактът, че този някой неусетно ѝ се е изплъзнал. Освен че не бе в ръцете ѝ, Л. Дж. Тротър се развяваше на свобода с шапка, килната на темето, и въобще не се изненадвах, че тя бе разгърсена из основи.

Сред мълчанието, което последва отговора на Л. Дж. Тротър на ултиматума на жена му – ако не ме лъже паметта, беше „Окей“ – Сепгинс цъфна в рамката на вратата. Носеше сребърен поднос, а на сребърния поднос лежеше перлена огърлица.

21

Обществото, сред което се движи Бъртрам Устър, е почти единодушно в мнението си, че въпросният джентълмен трудно се предава и признава за победен. Този принцип е непоклатим като скала сред рояка бръмбари или каквато и да е друга флора и фауна, вирееща в главата му. Затова ако примките и стрелите на безочливия демон възнамеряват да съкрушат гордия му дух, ще трябва сериозно да се запретнат и доста да се поозорят.

Но независимо от това, следва да ви призная, че наблюдавайки го-реописаната сцена с омаломощени от слизането си на закуска сетива, определено потреперих. Сърцето ми подскочи и както се е случило със Споуд, ми причерня пред очите. През тъмната пелена, която изведнъж обгърна всичко наоколо, ми се стори, че виждам как иконом-негър поднася мастиленочерна табличка към мамчето Тротър, приела в този момент образа на дявола от някоя средновековна мистерия.

Под нозете ми зейна бездна, сякаш бе започнало земетресение с огромна разрушителна сила. Бясно въртящите се в орбитите ми очи срещнаха тези на леля Далия и установих, че и нейните препускат по същия начин.

Но както винаги тя съумя да даде най-доброто от себе си.

– К'ъв славен момък е тоя Сепингс! – сърдечно из бумтя родната ми кръв. – Тъкмо всички се чудехме къде се е забутала тази огърлица. Нали е вашата, госпожо Тротър?

Мамчето Тротър изпитателно изучаваше подноса през лорнета си, все едно й бяха поднесли рядък вид червей в глазура.

– Вярно, моята е – произнесе се тя. – Но страшно ми е интересно да узная как е попаднала в ръцете на този човек.

Леля Далия продължи да извлича максималното от себе си.

– Навярно си я намерил на пода в предверието, Сепингс, където лорд Сидкъп я е изгървал, когато му е прилошало? – подхвърли небрежно тя.

Страхотно попадение, похвалих я на ум аз, и щеше да остане действително такова в историята, ако Споуд, гадът му с гад, не бе отворил голямата си уста.

– Трудно ми е да разбере как би могло да стане това, госпожо Травърс – обади се той с надменния си маниер, заради който си бе спечелил

всеобщото неодобрение. – Огърлицата, която държах преди сетивата да ми изневерят, бе вашата. Тази на госпожа Тротър следва да е била в сейфа.

– Точно тъй – ревна мамчето Тротър. – А перлените огърлици нямат навика да изскачат току-тъй от сейфовете. Смятам да ида до телефона и да се обадя на полицията.

Леля Далия повдигна веждите си. Това действие сигурно й струваше доста усилия, но успя да го постигне някак.

– Не ви разбирам, госпожо Тротър – рече тя, влизайки отново в ролята на тежка гранддама. – Да не би да подозирате, че икономът ми е разбил сейфа и е откраднал огърлицата ви?

Споуд отново се вклини в разговора. Той е от ония лепкави пиявици, които никога не знаят кога трябва да държат плювалниците си затворени.

– Защо му е да го разбива? – попита отвратителното мекотело. – Въобще не се е налагало да го разбива. Вратата бе вече отворена.

– Хей! – изврееща мамчето Тротър, безцеремонно погазвайки авторското право на Стилтън върху възклицанието. – Значи ето как е станала работата. Трябвало е просто да се пресегне и да я задигне. Телефонът нали беше в предверието?

Тук Сепингс даде първия си принос за възтържествуването на разума и неопетнената чест.

– Ако ми позволите да ви обясня, мадам.

Думите му прозвучаха строго. Правилата на професията не разрешаваха на икономите да пронизват със зловни погледи гостите на господарите си, но дори и да изключим злобата от погледа му, той далеч не бе нежен. Непрестанното споменаване на полицията и телефоните сериозно го бе засегнало и бе пределно ясно, че когато си избираше компания за следващия си продължителен излет, то това нямаше да е мамчето Тротър.

– Не аз намерих огърлицата, мадам. Действайки според инструкциите, дадени ми от господин Травърс, претърсих стаите на персонала и открих въпросния обект в тази на личния камериер на господин Устър, господин Джийвс. Когато привлякох вниманието му към проблема, господин Джийвс ме уведоми, че я е намерил в салона в предверието и я е взел оттам.

– Така ли? Добре, кажи тогава на тоя Джийвс незабавно да се яви тук – изграчи мамчето.

– Много добре, мадам.

Сепингс се оттегли. Бих дал всичко, което имам, за да можех да го последвам. Виждах, че само след броени мигове Бъртрам Устър щеше да се види принуден да си признае всичко, оповестявайки пред целия свят неотдавнашните прегрешения на леля си Далия, ако оповестявайки е течната дума, и заливайки бедната ми мръвчица с порой от срам и позор, феодалната лоялност на Джийвс безспорно щеше да го накара да мълчи като гроб, но човек не може току-тъй да стои безучастен, когато васалите му мълчат като гробове, ако това ще им навлече страховита присъда, придружена с някои пиперливи подмятания от трибуната на Съда. Каквито и да бяха последиците, трябваше да излея помията. Защо-то етиката на Устърови е страшно стриктна в това отношение.

Погледнах леля Далия и видях, че и тя бе стигнала до горе-долу същите изводи, а те съвсем не й харесваха. С толкова доматено лице като нейното тя надали би могла да пребледнее, но затова пък устните й бяха изопнати до крайност, а лапичката й, докато мажеше мармалада по една препечена филийка, видимо трепереше. Изразът на лицевия й циферблат бе на жена, на която и без ясновидец и кристалната му топка, бе пределно ясен фактът, че няма да се мине още много и балонът ще се спраска.

Толкова съсредоточено се вирах в нея, че едва при тихото покашляне, нарушило тишината, осъзнах, че Джийвс се е присъединил към дружинката. Той се мерзелееше в покрайнините на салона и изглеждаше изпълнен с почтителност.

– Мадам? – рече благо той.

– Хей, ти! – викна мамчето Тротър.

Джийвс продължи да си изглежда все тъй преливащ от почтителност. Ако обръщението „Хей, ти!“ не му беше много по вкуса, той определено по никакъв начин не даде да се разбере за това.

– Тази огърлица – започна мамчето Тротър и го прониза с отровна-та стрела на погледа си през лорнета. – Икономът твърди, че я е открил в стаята ти.

– Да, мадам. След закуска възнамерявах да поразпитам за притежателя на украшението.

– Нима?

– Предположих, че е дрънкулка, собственост на някоя от камериерките.

– Че е... *какво!* – залитна назад мамчето Тротър.

Джийвс отново се прокашля. Това му почтително покашляне звучи тъй, като че ли овне от рядка порода прочиства гърлото си на някое

далечно планинско възвишение.

– Веднага забелязах, че това е просто евтина имитация без особена стойност, която е изработена от култивирани перли, мадам – съобщи Джийвс и след неговите думи усетих как въздухът натежа.

Не зная дали ви е известен изразът „тягостно мълчание“. Срещал съм го в книгите, като описание на оня момент, в който някой от героите се изцепва с възпламенителна забележка пред насъбралата се компания. Винаги съм считал, че е крайно сполучлива словесна находка, представяща онова мъртво затишие пред буря, което се възцарява в подобни случаи. Мълчанието, което настана на масата за закуска в Бринкли Корт, бе натегнато до пръсване.

Л. Дж. Тротър пръв го наруши.

– Какви ги дрънкаш? Евтина имитация? Платил съм цели пет хиляди лири за тая огърлица.

– Разбира се, че си прав – успокои го мамчето Тротър със сприхаво завъртане на динята, окачена на раменете й. – Този човек е пиан.

Осъзнах, че се налага да се намеся в спора и да разсея миазмата от съмнения, която се събираше, или каквото и да е друго действие, извършвано от миазмите.

– Пиан? – рекох. – В десет сутринта? Боже, каква забавна теория! Но ние веднага можем да я проверим на практика. Джийвс, кажи ми „Крал Карл и кралица Клара крали кларнети“.

Той го стори с интонация чиста и звънка, ако не и по-звънка от тази на камбанките.

– Видяхте ли сега – рекох и заявих, че съм приключил с представянето на доказателствата.

Леля Далия, която разцъфна като цвят, съживил се след няколко капчици от струята на лейката, даде едно рамо с благата си дума.

– Можем да се доверим на Джийвс. Ако той смята, че е фалшификация, значи действително е фалшификация. Джийвс знае всичко за бижутата.

– Абсолютно вярно – додадох. – Той е ветеран в бижутерския занаят. Изучил го е под ръководството на своята леля.

– Братовчед, сър – поправи ме Джийвс.

– Да, разбира се, братовчед. Извинявай, Джийвс.

– Няма нищо, сър.

Споуд отново се вклини в разговора.

– Дайте ми да видя тази огърлица – авторитетно нареди той.

Джийвс му поднесе табличката.

– Смятам, че ще потвърдите становището ми, милорд.

Споуд взе украшението, хвърли му един поглед, подсмъркна и огласи тежката си дума.

– Съвсем правилно. Имитация, при това доста слаба.

– Но как можете да сте сигурен? – попита Пърси и бе пронизан от буреносен поглед.

– Как мога да съм сигурен ли? – наежи се Споуд като стършел, чиито чувства са наранени от някоя нетактична забележка. – Как мога да съм *сигурен*?

– Естествено, че може да е сигурен – обадох се. Не го шляпнах по гърба, но го дарих с поглед, наситен с огромна доза гърбоплескаческо настроение, с който му показвах, че от днес нататък Бъртрам Устър му е верен приятел. – Той знае, както и всеки друг, че култивираната перла съдържа сърцевина. А ти, старче, забеляза за секунда сърцевината. Нали тъй Споуд, или по-точно лорд Сидкъп?

Тъкмо щях да се впусна в обяснения за практиката да се вкарва чуждо тяло в стридата, за да я забаламоса и да я принуди да покрие това тяло с пластове седеф – което продължавам да смятам за страшно подъл номер спрямо горкото мекотело, копнеещо просто да го оставят насаме с мислите му – когато Споуд се изправи на крака. От съществуването му се излъчваше нескрит гняв.

– И всичко това на закуска! – възмути се той.

Прекрасно го разбирах. Навярно у дома си той се надвесваше в задушевно усамотение над сутрешното си яйце, подпираше ежедневника си на кафеника и не допускаше завихрянето на подобни бурни страсти в близката му околност. Споуд избърса устата си и ни напусна през френския прозорец, лепвайки длан на главата си, разтърсвана от конвулсии. И тогава се разнесе гласът на Л. Дж. Тротър. Мощта му за една бройка да строши на парченца чашата му за чай.

– Емили! Обясни това!

Мамчето Тротър пусна в действие лорнета срещу него, но ефектът, който постигна, бе твърде жалък. По-добре би било да използва монокул. Той й върна погледа, и на мен ми се стори – естествено, не мога да твърдя със сигурност, понеже той бе с гръб към мен – че в погледа му имаше стоманена твърдост, която подкоси колената й. Когато тя заговори, добих усещането, че все едно току-що излюпено пиленце чирикаше плахо.

– Не мога да обясня – тя... да, тя запелтечи. Щях да кажа „замънка“, но „запелтечи“ е по-на място.

Л. Дж. Тротър изръмжа като мечка.

– Обаче аз мога – рече. – Пак си давала скришом пари на оня нехранимайко брат ти.

За пръв път чувах, че мамчето Тротър имала брат, но въобще не се изненадах. Къде ли не бях ходил и навсякъде съпругите на преуспелите бизнесмени имат братя нехранимайковци, на които от време на време пробутват по някой и друг грош.

– Не съм!

– Не ме лъжи!

– Ох! – проплака боязливата женичка, чиято боязън още повече се засили.

Тук вече Пърси не издържа. През цялото време досега той напрегнато бе седял на стола си, създавайки впечатлението за експонат, препариран от човек, който добре си разбира от работата. Сега, обаче, покъртен от скръбта на майка си, той се изправи досущ като някой канещ се да вдигне тост в отговор на тоста на Дамите. Гласът му бе нисък, но твърд.

– Аз мога да обясня всичко. Майк-ъ е невинна. Тя искаше огърлицата й да се почисти. Повери я на мен, за да я занеса до бижутерията. Но аз я заложих и поръчах да изработят имитация. Спешно се нуждаех от пари.

Леля Далия шумно огласи слисването си.

– Колко необичайна постъпка! – рече. – Чул ли си някой друг да е правил нещо подобно, Бърти?

– Трябва да призная, че това е новост за мен – признах най-чистосърдечно.

– Удивително, нали?

– Би могло да се нарече дори малко странно и ексцентрично – съгласих се аз.

– Но въпреки това е самата истина.

– Да, самата истина.

– Трябваша ми хиляда лири, които да вложа в пиесата – рече Пърси.

Л. Дж. Тротър, чиито гласови възможности тази сутрин бяха в отлично състояние, нададе вой, от който сребърните прибори се раздрънчаха. Добре че Споуд си бе тръгнал, защото това определено нямаше да се отрази благоприятно на главоболието му. Дори аз, иначе такъв печен мъжага, подскочих има-няма двайсетина сантиметра.

– Вложил си хиляда лири в *пиеса*?

– В *пиесата* – отвърна Пърси. – Тя е на Флорънс. Направих

драматизация на нейния роман „Пръски от вълни“. Един от спонсорите ни не удържа на обещанието си и вместо да разочаровам жената, която обичам...

Флорънс го зяпна като хипнотизирана. Сигурно си спомняте как описвах състоянието ѝ, когато за пръв път зърна мустака ми. Сякаш бях станал свидетел на великия миг на Пробуждането на Душата. Сега обаче Душата ѝ отново се пробуди и този път много по-енергично. Личеше си от цяла миля разстояние.

– Пърси! Нима направи това за мен?

– И пак ще го направя, ако е необходимо – зарече се той.

Л. Дж. Тротър заговори. Не си спомням дали откри изложението си с попържня, но във всяка изречена сричка по-нататък осезаемо пулсираха изрази от този сектор на речниковия запас. Старчето беше, както се казва, извън кожата си, и на човек направо му домиляваше за мамчето Тротър, колкото и малко да я харесваше. Властването ѝ бе привършило. Тя беше дотук. Отсега нататък бе ясно кой ще е фюрерът в Тротърския дом. Довчерашният червей – бихте могли и да го наречете червеят отпреди десетина минути – се бе преобразил в червей с кожа на тигър.

– Това вече преля чашата! – кряскаше той и съм дяволски убеден, че кряскаше е точната дума. – Повече никакво шляене и лентяйстване из Лондон, младежо! Още днес сутринта напускаме тази къща...

– Какво! – задави се леля Далия.

– ... и в момента, в който се завърнем в Ливърпул, започваш да изучаваш бизнеса от най-долното стъпало. Трябваше още преди години да постъпя така и да не се оставям да ме убедят в нещо, противоречащо на трезвата ми преценка. Изръсих се с пет хиляди лири за тази огърлица, а ти...

Не успя да превъзмogne разкъсващите го чувства и замлъкна.

– Но господин Тротър! – викна с мъка в гласа си леля Далия. – Нали няма да си тръгнете точно днес сутринта!

– Напротив, ще си тръгна. Да не си въобразявате, че доброволно ще се подложя на изпитанието да преживям поредната френска отврат за обяд?

– Но аз силно се надявах, че няма да си тръгнете преди да уредим сделката с покупко-продажбата на „Будоарът“. Ще бъдете ли така любезен да ми отделите няколко минути в библиотеката?

– Няма време за това. Веднага потеглям за Снодсбъри, за да потърся лекар. Може случайно да изнамери начин да облекчи болката ми. Някъде тук ме яде – рече той и посочи четвъртото копче на жилетката си.

– Тц-тц! – зацъка леля Далия и аз се присъединих към нея.

Никой друг, обаче, не изрази съчувствието, което гърчещият се страдалец имаше право да очаква, Флорънс продължаваше да изпива Пърси с очи, а той пък загрижено се суетеше над мамчето Тротър, която седеше с вид на по чудо оцеляла след бомбена експлозия.

– Хайде, майк-о – гугукаше й Пърси, и се мъчеше да я издърпа от мястото, където се бе циментирала. – Ще намажа слепоочията ти с одеколон.

И като отпрати укорителен поглед към Л. Дж. Тротър, той нежно я изведе от столовата. Най-верният другар на майката явно бе синчето й.

Леля Далия продължаваше да се блещи ужасено. Знаех какво изпълва мислите й. Веднъж Тротър да стигне до Ливърпул и тя щеше да остане с пръст в уста. Деликатните преговори за продажбата на седмично списание, предназначено за нежния пол, не могат да се водят успешно по пощата, когато купувачът прави за посмешище всякакви скали на твърдостта със собствената си упоритост. С хора като Л. Дж. Тротър трябваше да се работи на място, от време на време да им удряш четки и да ги озаряваш със слънчевата си лъчезарност.

– Джийвс! – ревах. Понятие си нямам защо, тъй като не виждах с какво би могъл да помогне.

Той покорно се отзова. Досега бе наблюдавал безмълвно от покрайнините развоя на събитията с онзи непроницаем израз на препарирана жаба, който винаги си лепва, щом присъства на свободна дискусия, в която длъжността му не му позволява да се намеси. Но посърналостта ми веднага изчезна, когато блясъкът в очите му ми подсказа, че ще ни измъкне от тинята.

– Бихте ли ми разрешили да изкажа едно предложение, сър?

– Да, Джийвс?

– Мисля си, че един от моите сутрешни коктейли би донесъл някакво успокоение на господин Тротър.

Произведох гъгнец звук като при гаргара. Усетих накъде клонеше мисълта му.

– Искаш да кажеш някое от съживителните ти, които от време на време ми приготвяш, щом главата здраво ме задени?

– Именно, сър.

– А те ще повлияят ли целебно на стомашните оплаквания на господин Тротър? – заинтересувах се аз.

– О, да, сър. Действат и пряко върху стомаха.

Това ми стигаше. Убедих се, че както винаги е tetigist-ил болното

място. Извърнах се към Л. Дж. Тротър.

– Чухте ли?

– Не, не чух. Как, за бога, очаквате от мен да чувам... Възприх го с един от привичните си властни жестове.

– Добре, тогава слушайте – рекох му. – Можете спокойно да викнете „Ура!“. Изнамерихме ви лек. Не ви трябва никакви доктори. Идете с Джийвс. Той ще ви приготви течност, след изпиването на която даже няма да си спомняте, че сте боледувал. Още докато успеете да кажете „Лемюъл Дженгулфус“, и готово!

Той погледна Джийвс с вид на бясно премислящ. Чух как леля Даля шумно ахна.

– Вярно ли е това?

– Да, сър. Мога да ви гарантирам ефикасността на питието.

Л. Дж. Тротър нададе оглушително „У-у-уф“!

– Да тръгваме тогава – рече накратко.

– Ще дойда с вас и ще ви държа за ръката – предложи услугите си леля Даля.

– Само запомнете едно – казах, когато свитата започна да се изнизва в индианска нишка. – Когато погълнете питието, ще придобиете мимолетната илюзия, че ви е поразил гръм. Не се притеснявайте. Всичко това е част от лечението. Но внимавайте много за очите. Ако ги оставите безнадзорни, току-виж изскочили от орбитите си и рikuширали в отсрещната стена.

Те напуснаха стаята, а аз останах насаме с Флорънс.

22

Необяснимо защо, но улисан в суетнята на скорошните събития, при които народът се изниза по двойки, тройки и – както се случи със Споуд – по единици, не съобразих, че неизбежно щеше да настъпи моментът, когато щяхме да се намерим лице в лице с това девойче в безбрежно усамотение. Затова, когато този неприятен момент настъпи, се изправих пред затруднението как да завържа разговора. Опитах късмета си със същите начални реплики, до които прибягнах, когато се оказах насаме и с Тротър.

– Мога ли да ти предложа малко наденичка? – попитах.

Тя отхвърли с махане на ръка предложението ми. Явно смутът в душата ѝ не можеше да бъде потушен с наденица.

– О, Бърти! – рече тя и млъкна.

– А резен шунка? – продължих в същия дух.

Флорънс поклати глава. Очевидно шунката се ползваше със същото неодобрение като наденичката.

– О, Бърти! – отново изскимтя тя.

– Точно насреща ти съм – окуражих я аз.

– Бърти, не знам как да постъпя.

Флорънс отново откърти въздихание от гърдата си, а аз стоях и очаквах нещо да излезе на повърхността. Пропъдих полузародилата се в съзнанието ми идея да ѝ предложа пушена херинга. Започна да ми се вижда глупаво непрекъснато да изреждам ястия от менюто като келнер, който се мъчи да накара клиента си да направи някакъв избор.

– Чувствам се ужасно! – призна тя.

– Изглеждаш чудесно – уверих я, но тя отхвърли отново с махане на ръката си галантния ми комплимент.

Флорънс пак се умълча за известно време и сетне изведнъж си изля душата.

– Става въпрос за Пърси.

Тъкмо гризвах препечена филийка, когато Флорънс отново възобнови разговора. Учтиво оставих за по-късен момент довършването на закуската си.

– Пърси ли? – попитах.

– О, Бърти – продължи тя и от начина, по който сбърчи нослето си, виждах, че бе доста развълнувана. – Всичко, което стана преди малко...

когато призна за нежеланието си да разочарова обичаната жена... когато разбрах какво е сторил... само заради мен...

– Разбирам какво искаш да кажеш – рекох. – Страшно благороден жест.

– Изведнъж нещо стана с мен. Сякаш за пръв път видях истинския Пърси. Разбира се, винаги съм се възхищавала на интелекта му, но сега е по-различно. Като че ли прозрях оголената му душевност, и онова, което съзрях в нея...

– Бе силно впечатляващо, нали? – запитах, подпомагайки развитието на действието.

Тя си пое дълбоко дъх.

– Бях слисана. Изумена. Осъзнах, че той е точно като Роло Бийминстър.

За момент не схванах казаното. Сетне ми просветна и си спомних.

– О, да. Но ти тъй и не ми разправи повече за Роло, освен че бил в обезумяло състояние.

– О, това бе много по-напред в историята. После той и Силвия отново се събират.

– Значи се събират пак, а?

– Да. Тя се взря в оголената му душевност и разбра, че на земята няма друг мъж за нея.

Вече наблегнах на факта, че същата сутрин умът ми бе в небивала форма. Така че чувайки тези думи, получих ясната представа, че в настоящия момент Флорънс е настроена открито про-Пърсиевски. Естествено, можеше и да греша, но не смятах, че е тъй. Усещах, че това тук бе един добър зародиш, от който с малко грижи можеше и да покълне нещичко. Или както Джийвс елегантно го каза веднъж, в плаването на живота има момент на прилив, който – щом го хванем – понася ни към слава.

– Хей – рекох, – чуй какво ми хрумна. Защо не вземеш да се омъжиш за Пърси?

Тя се сепна. Видях, че цялата затрепери. Разшава се неспокойно, сякаш най-краставият обрив в живота ѝ подлудяваше от сърбежи тялото ѝ. В погледа ѝ, който отправи към мен, не ми бе трудно да съзря лъч мъждукаща надежда.

– Но нали съм сгодена за теб – почти проплака тя.

С цялото си поведение Флорънс създаваше впечатлението, че ѝ идеше да си заскубе косите, загдето е сторила подобна глупост.

– О, това лесно може да се оправя – топло я уверих аз. – Ако

държиш да чуеш мнението ми, дай да го прекратим. На теб съвсем не ти се ще някой празноглав търтей да се мотае из краката ти. Искаш някой, когото да приемаш повече като духовен брат, мъж, от чийто интелект се възхищаваш и с когото можете да се държите за ръце и да обсъждате Т. С. Елиът. А Пърси отговаря напълно на тези изисквания.

Тя изскимтя сподавено. Онзи лъч надежда сега струеше съвсем силно.

– Бърти! Значи ще ме освободиш? – изпищя тя и аз почувствах как заветният бряг се издига пред очите ми.

– Естествено, естествено. Е, разбира се, сърцето ми се покъртва при мисълта, но го считай за направено.

– О, Бърти!

Тя се нахвърли отгоре ми и ме замляска. Не че ми стана особено приятно, но такива неща трябва да се понасят стоически. Или както веднъж бях чул да казва Анатоли, човек трябва да се научи да приема изпортиванията с достойнство.

Ние все още се гушихме в задушевна прегръдка, когато тишината – понеже се прегръщахме сравнително тихо – бе нарушена от звук, ликаприлика с изтръгнат от дълбините на сърцето писък или изскимтяване на местно куче, ударило му Гугуна в крака на масата.

Но не беше куче. Беше Пърси. Стоеше и ни гледаше разстроено. Не че го корях. Как да не изпаднеш в агония, след като влизайки в някоя стая, сvariш изгората си в скута на друг.

Той се овладя с гигантско напрягане на волята си.

– Продължавайте спокойно – рече, – продължавайте. Съжалявам, че ви прекъснах.

И Пърси се задави под напора на душащите го емоции. Забелязах, че силно се изненада, когато Флорънс рязко се отдели от мен, изпълни подскок по образа на дивите зайци, почти доближаващ Чийзрайт-Устървата класа и се метна в обятията му.

– Ъ, какво? – захълцука той. Явно същината му се изплъзваше.

– Обичам те, Пърси!

– Наистина ли? – лицето му цялото засия. Но сетне отново помръкна. – Но си сгодена за Устър – мрачно рече и ме загледа по начин, който красноречиво издаваше мнението му, че душмани като мен причиняват половината страдания на тоя свят.

Аз се запътих към масата и си взех още една препечена филийка. Вече бе изстинала, но аз обичам изстинал препечен хляб, при условие че го намажа с тонове масло.

– Не, вече не – обях. – Действай, приятел. Давам ти зелена светлина.

Гласът на Флорънс треперливо събщи:

– Бърти ме освободи от задължението ми към него, Пърси. Разцелувах го, именно защото изпитах огромна благодарност. Веднага щом му признах, че обичам теб, той ме освободи.

Моментално си пролича, че Пърси остана впечатлен.

– Виж ти! Страшно великодушно от негова страна.

– Той си е такъв. Бърти е олицетворение на самото кавалерство.

– Определено. Слисан съм. Така като го гледа човек, никога не би се сетил за подобно нещо.

Вече започваше да ми писва да слушам хората наоколо да заявяват, че никой не би помислил еди-какво си, като ме погледнел, затова се засилих да го жилна. Но още преди да успее да набера енергия, Флорънс нададе нещо, което на практика прозвуча като вопъл.

– Но, Пърси, какво ще правим? Та аз разполагам само с мизерна издръжка за дрехите си.

Не улових насоката на мислите й. Нито пък Пърси.

Намерих думите й за изпълнени със загадъчност и видях, че и с него беше същото.

– Какво общо има това? – попита той и запремига на парцали.

Флорънс закърши ръце. Жест, за който бях слушал много, но никога не бях виждал наживо. Представява кръгообразно движение, започващо от китките и повтарящо се до втръсване.

– Ами нито аз имам пари, нито ти имаш пари, поне други освен онези, които вторият ти баща ще ти дава, когато се захванеш с бизнеса му. Отгоре на всичко ще трябва да живеем и в Ливърпул. А аз не мога да живея в Ливърпул!

Е, доста народ явно мислеше другояче, или поне тъй са ми разправяли, но усетих какво има тя предвид. Сърцето я теглеше към Лондонската Бохемия – към средите на интелигенцията и хората на всички видове изкуство, към сандвичите и абсента в овехтелите студия, а сега я принуждаваха да изостави всичко това. Не ми се вярваше в Ливърпул да се намираха такива студия на интелигенти.

– М-м-да-а-а – откърши звук и Пърси.

– Сега разбираш ли какво имам предвид?

– О, да – отвърна той.

Явно нещо го зачовърка отвътре. Очилата му с рамка от черупка на костенурка заблестяха със странен блясък, а бакенбардите му леко

потръпнаха. Съвсем очевидно беше, че се водеше ожесточена борба между импулсивното и разумното в него. После заговори.

– Флорънс, трябва да ти призная нещо. Направо не знам как да ти го кажа. Истината е, че всъщност финансовото ми състояние е сравнително добро. Не съм богат, но имам задоволителен доход, достатъчно голям, за да издържам семейство. И нямам никакво намерение да се заточвам в Ливърпул!

Флорънс се изцъкли. Представях си как си мислеше, че въпреки ранния час той добре се е наквасил. Придоби излъчване на момиче, което се канеше да го накара да навърже „Крал Карл и кралица Клара крали кларнети“. Но все пак реши да се ограничи със следното:

– Но Пърси, съкровище, все пак не би могъл да изкарваш толкова много само от поезията си?

Той се позанима за малко с динамично въртене на палците си. Личеше си, че се мъчи да набере кураж, за да разкрие нещо, което би предпочел да запази в тайна. И аз изпитвам същото, когато съм привикан да давам обяснение за нещо си пред лея ми Агата.

– Аз и не изкарвам. За онова ми стихотворение „Калибан по заник слънце“, поместено в „Парнас“, получих едва петнайсет шилинга, а и за тях трябваше да се сражавам като тигър. Редакторката-скъперничка искаше да смъкне до дванадесет шилинга и шест пенса. Но фактически... имам друг източник на доходите си.

– Не те разбирам.

Той сведе глава.

– Ще разбереш. Прихода... от другия ми източник на доходи за последната година, възлезе на почти осемстотин лири. Тази година би следвало да е двойно повече, тъй като агентът ми успя да ме наложи и на американския пазар, Флорънс, ще се отвориш от мен, но въпреки това ще ти кажа. Пиша криминални истории под псевдонима Рекс Уест.

Не гледах към Флорънс, затова не зная дали се е отвратила от него, но с мен категорично не беше така. Аз го гледах с благоговение.

– Рекс Уест? Гръм и мълния! Ти ли написах „*Мистерията на розовия рак*“!

Той отново наведе главата си.

– Аз. А също и „Убийство в мораво“, „Случаят с отровената поничка“ и „Инспектор Бифин оглежда трупа“.

Не бях успял да се докопам до тези, но го уверих, че незабавно ще се постарая да обогатя библиотеката си с тях. Сетне го занимах с въпроса, който толкова дълго време не ми даваше мира.

– И кой всъщност фрасна сър Юстас Уилоуби Барт с тъпия инструмент?

Ниско и беззвучно той ми отговори:

– Бъруош, икономът.

Изкрещях тържествуващо.

– Както и подозирах! Както и подозирах още от самото начало!

Възнамерявах да го разпитам по-обстойно за тази негова служба на изкуството. Интересуваше ме как измисля сюжетите си, дали работи по определено количество часове на ден или чака да го озари вдъхновението, но Флорънс отново грабна думата. Съвсем и не помисляща да се отвращава от него, госпожицата се сгуши в прегръдките му и обсипа лице-то му с жарки целувки.

– Пърси! – направо почна да се задъхва от възхита тя. – Та това е чудесно! Колко невероятно мъдро си постъпил!

Той се олюля.

– Нима не си отвратена?

– Разбира се, че не съм. Дори съм невъобразимо щастлива. Сега работиш ли върху нещо?

– Романче. Смятам да го озаглавя „Кръвта ще покаже“. Ще включва около тридесет хиляди думи. Литературният ми агент ми твърди, че американските списания поддържали необичайната практика да публикуват дълги произведения в едно-единствено издание.

– Ще трябва да ми разкажеш подробно всичко – пожела Флорънс, улови ръката му и го повлече към френските прозорци.

– Хей, само за момент – извиках.

– Да – извърна се Пърси. – Какво има, Устър? Говори бързо. Зает съм.

– Може ли да получа автограф?

Той грейна.

– Наистина ли го искаш?

– Аз съм страстен почитател на книгите ти.

– Какъв славен момък! – одобрително рече Пърси.

Той положи собственоръчно подписа си на гърба на един плик. После двамата си тръгнаха хванати за ръка. Две млади сърца,пускащи се в дълго съвместно пътешествие. А аз, поогладнял след вълнуващия епизод, седнах и се заех за пореден път с наденицата и бекона.

Доказвах нагледно постоянството си в това занимание, когато вратата се отвори и влетя леля Далия. Един бегъл поглед ми бе достатъчен, за да разбера, че при старата ми роднина нещата се развиваха

задоволително. В предишно свое описание представих лицето й лъщящо като протритата задна част на панталоните на шофьор на автобус.

Бих могъл с успех да го употреба и този път. Не би била по-жизнерадостна даже и да я обявяха за пролетната кралица на красотата.

– Л. Дж. Тротър подписа ли документите? – попитах.

– Ще ги подпише в момента, в който си събере обратно зъркелите. Беше прав за очите му. Когато ги видях за последно, отскачаха, рikuширайки от стена на стена, а той ги гонеше неуморно. Бърти – рече прародителката ми с глас, изпълнен със страхопочитание, – какво налива Джийвс в тези свои смеси?

Поклатих глава.

– Само той и Господ знаят това – известих я важно аз.

– Изглежда горивото е доста мощно. Помня, че веднъж четох как някакво куче се нагълтало с бутилка лютив сос чили. Описвах го доста образно като изпълнител на страхотни акробатични номера. И Тротър реагира така. Сигурно една от съставките е динамит.

– Напълно е възможно – допуснах. – Но нека не говорим за кучета и сос чили. По-добре да се порадваме на щастливите звезди, под които сме родени.

– Звезди? В множествено число? При мен щастливата звезда вече изгря, но при теб...

– И при мен. Флорънс...

– Да не искаш да кажеш, че скъсахте?

– Ще се жени за Пърси!

– Бърти, лъчезарното ми момчурляче!

– Нали ти казах, че имам вяра в щастливата си звезда? Поуката от цялата бъркотия, поне както аз я виждам, е че не може да се сипят само злочестини и проклетия върху свестните мъже и – поклоних се леко към нея – свестните жени. И урокът за нас двамата, стара ми плът от плътта ми и кръв от кръвта ми, е никога да не униваме и никога да не се предаваме на отчаянието. Колкото и мрачни да са изгледите за бъдещето...

Щях да продължа да говоря за светлия лъч, който рано или късно прогонва силите на мрака, но точно в този момент доплува Джийвс.

– Моля да ме извините, мадам. Удобно ли ще ви е да се присъедините към господин Тротър в библиотеката? Той ви очаква там.

Леля Далия действително се нуждае от ездитен кон, който да й помага при набирането на скорост, но сега, макар и пеша, тя успя да покрие разстоянието до вратата за едно много добро време.

– Как е той? – обърна се да попита вече на прага тя.

– Радвам се да ви уведомя, че джентълменът напълно възстанови крепкото си здраве, мадам. Дори заговори за сандвич и чаша мляко, когато съвещанието ви приключи.

Тя го ошастливи с продължителен и благоговееен поглед.

– Джийвс, ти си ненадминат. Знаех си, че ще ме отървеш от въжето.

– Много ви благодаря, мадам.

– Някога изпробвал ли си тези свои коктейли върху трупове.

– Още не, мадам.

– Няма да е зле да пробваш – напъти го старата ми родственица и изпълни курбет като някой от неустрашимите бойни атове, които, дока- то къртели тръбите за бой, само викали „Ха! Ха!“.

Оттеглянето ѝ бе последвано от мълчание, тъй като се вгълбих в мислите си. Провеждах ожесточен спор със себе си дали да предприема действие от глобално значение или да не го предприема. А в такива мо- менти човек не дрънка празни приказки, а претегля различните аргумен- ти. Накратко, стоях на кръстопът.

Мустакът ми...

ЗА Страшно си го обичках. И невероятно се харесвах с него. Бях таял надежди да си го развъждам с години, докато се превърне в мълва- та на града.

ПРОТИВ: Но БЕЗОПАСЕН ли беше? Припомняйки си ефекта му върху Флорънс Крей, ясно осъзнавах, че ме прави прекалено привлека- телен. А това криеше неподозирани опасности. Когато човек стане пре- калено привлекателен, със сигурност ще го сполетят много неща, които той не иска да го сполетяват, ако следват мисълта ми.

Облада ме странно спокойствие. Взех окончателното си решение.

– Джийвс – подем и какво толкова, ако съм усетил леко пробожда- не в сърцето? Все пак човешко си е. – Джийвс, ще обръсна мустака си.

Лявата му вежда потрепна, показвайки колко дълбоко го е развъл- нувало изявлението ми.

– Наистина ли, сър?

– Да, ти действително заслужи тази жертва. Веднага щом привърша със закуската... Хубава е тази наденичка.

– Да, сър.

– Сигурно са я направили от доволни прасета. Ти хапна ли от нея на закуска?

– Да, сър.

– Та, какво бях почнал да ти казвам... А, да... Веднага щом привър- ша със закуската, ще се кача в стаята си, ще насапунисам горната си

устна, ще хвана в ръка бръснача и... voilà!

– Покорно ви благодаря, сър! – трогнато рече Джийвс.

КРАЙ

© 1954 П. Г. Удхаус
© 1996 Станислава Попова, превод от английски

P. G. Wodehouse
Jeeves and the Feudal Spirit, 1954

Сканиране, разпознаване и редакция: ultimat, 2009

Издание:

П. Г. Удхаус. Джийвс и феодалният дух
Роман-хумор. Първо издание
Издателска къща „Кронос“, София, 1996
Художник: Борис Драголов
Редактор: Пламен Мавров
ISBN 954-8516-18-7

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10834>]